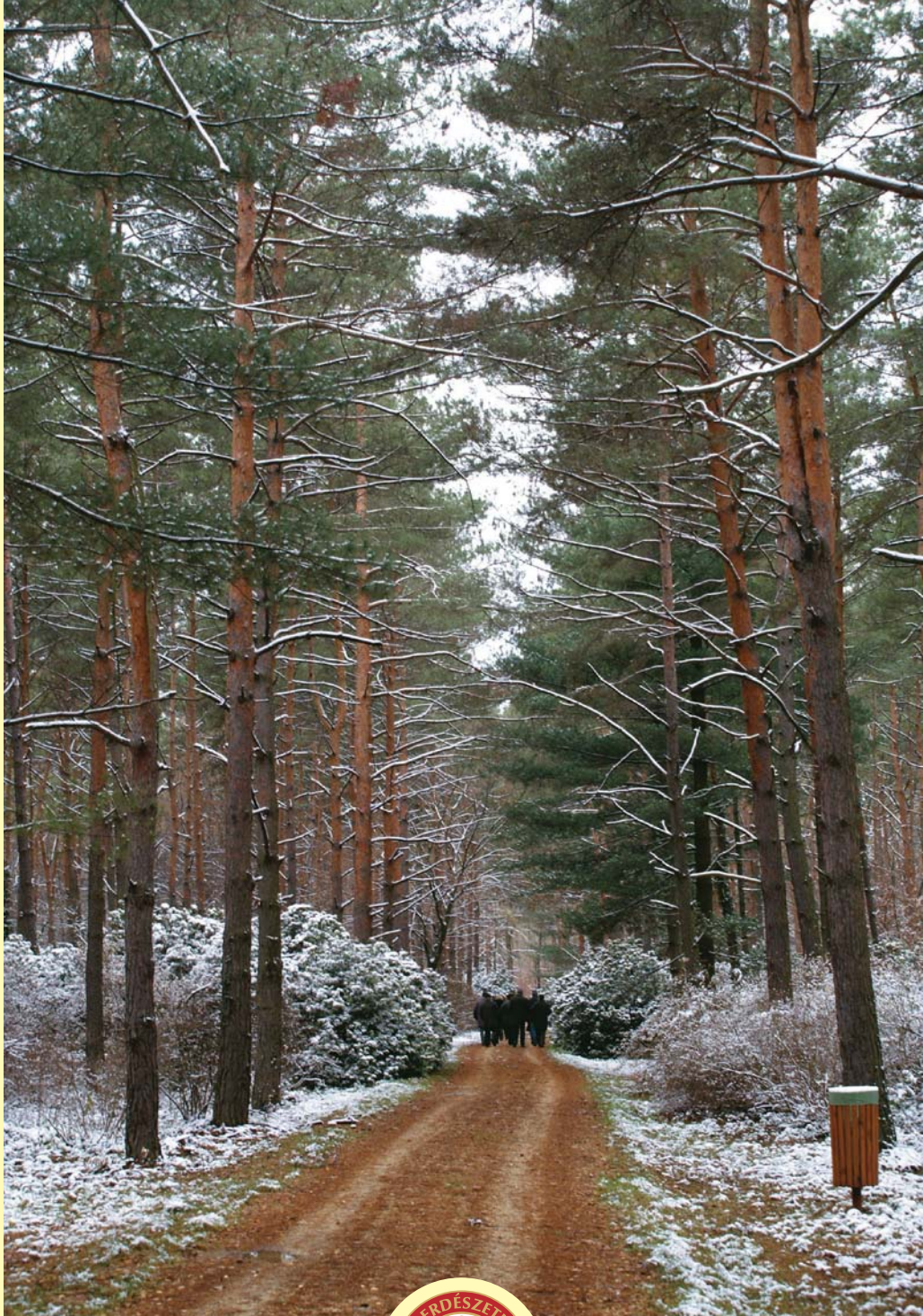

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET FOLYÓIRATA

CXLIV. évfolyam • 2009. február

ALAPÍTVÁ

1862-BEN

MAGYAR TURISTA EGYESÜLET

A Magyar Turista Egyesület 120 évvel ezelőtt alakult meg a Magyarországi Kárpát Egyesület Budapesti Osztálya néven. Trianonban megnyírbálták alkotásainkat, majd elkobozták minden ingót és ingatlan vagyonunkat, s működésünket betiltották 1947-ben. De immáron ismét élünk, s élni akarunk, hogy folytassuk elődeink nagy álmának építését: a magyar természetjárás európai színvonalú kultúrájának megteremtését, éltetését. Mi szeretjük a természetet, s kívánjuk, hogy minél többen fedezzék fel ennek lelket, testet, szellemet edző, nemesítő voltát. Ennek megterem-

tésért dolgozunk. Ha lassan is, de mind többen és többen csatlakoznak hozzánk és támogatják törekvéseinket. Köszönjük és kérjük, hogy a továbbiakban se nélkülözzük a megértő segítséget. Erre nem csak egyesületünknek, hanem meggyőződésünk szerint országunknak, nemzetünknek is nagyon-nagyon szüksége van.

Születésnapunkat 2008. december 28-án Dobogókőn, az egyesület menedékházában, a báró Eötvös Loránd menedékházban ünnepeltük.

Peták István
az MTE elnöke

Levélcím:

1122 Budapest Kissvábhegyi u. 4-6.
tel./fax: 214 10 60 (Peták)
e-mail: ipetak@freemail.hu

Honlap:

www.magarturistaegyesulet.co.nr
Egyszámlaszám: OTP 11786001-20141329

Adószám:19011187-2-42

Menedékházaink:

báró Eötvös Loránd menedékház
2098 Dobogókő t.:26-347-534
Czibulka János menedékház 2000
Szentendre Kőhegy t.: 26-718-216

Mezőgazdasági Könyvhónap

Idén is a városligeti Vajdahunyadvár adott otthont a Mezőgazdasági Könyvhónap megnyitójának. Zsúfolásig megtelt az emeleti tanácsterem, ahol *Sári Enikő* és *Lelkes Lajos* köszöntötte a megjelent vendégeket. Felkért előadóként *Forgács Barnabás* szakállamtitkár (FVM) a „Szakirodalom szerepe a vidékfejlesztésben”, *Tabajdi Csaba* EU parlamenti képviselő „A közös agrárpolitika jövője” címmel tartottak előadást. Gőgös Zoltán államtitkár (FVM) nyitotta meg a könyvhónapot, kiemelve az agrárium-

ban a szakkönyvkiadás fontosságát. Tekintettel arra, hogy az ez évi könyvhónap Keszthelyen, Mezőhegyesen, vala-

mint az ukrajnai Beregszászon tartja kihelyezett bemutatóját, az érintett helységek képviselői is köszöntötték a megjelenteket. Jó volt nézni a szakkiadók polcain a szebbnél szebb kiadványokat, melyek között elvétve erdészeti témájú szakkönyveket is találhatott az érdeklődő. Az Erdészeti Lapok is helyet kapott a Mezőgazda Kiadó polcán. Háttérbeszélgetéseken a szerzők és a kiadók szakemberei sajnálattal állapították meg, hogy egyre szűkösebb forrásból kell gazdálkodniuk, melynek következtében a kiadványok száma is csökken.

Pápai Gábor

Pedroni Emma Anna művészettörténész gyűjteményéből

A harmadik oldal

Az elmúlt száz évben számos olyan társadalmi trauma (Trianon, államosítás, a soproni alma mater csonkítása, egyetemi kizárások, az Erdészeti Lapok betiltása, az '56-os exodus, vállalati átszervezések, az állami [szak]igazgatás leértékelése, konkurens kompetenciaigény) érte köreinket, amely elegendő egy szakma önértékelésének súlyos sérüléséhez. A legújabb „féreg” a bolognai folyamat, amely alapjaiban kezdi ki emberarcú képzésünket. Véleményem szerint ez a struktúra azért is veszélyes, mert egy rendkívül fontos szakmai identitásképző elemet gyengít. A hagyományok ugyanis nem csupán a nótákat és szokásokat jelentik, hanem a szolidaritás műhelyét, és egy láthatatlan hálózat kiépülését is. Ez pedig maga az identitás kerete.

Sajnos, éppen ez az, amivel a legnagyobb bajok vannak. A lassan évszázados sérüléssorozat nem múlt el nyom nélkül. Már egy 1984-es OEE elnökségi nyilatkozatban (Az Erdő) is az olvasható, hogy érdemes-e válaszolni egy támadó újságcikkre, nem lesz-e még nagyobb baj belőle. A szövegből sugárzik a szorongás, a kisebbségi érzés. És ezzel ma is lépten-nyomon találkozhatunk a szakmai hierarchia minden szintjén.

A legsúlyosabb trauma pedig éppen ebből az irányból, a tömegkommunikációból éri szakmánkat. Ennek hatására odáig fajult, hogy egyes szaktársak már nem merik felölni az egyenruhát, nehogy becsméreljék őket. A társadalom megdolgozása tehetősebbé lehetne az erdészeti kommunikációhoz képest. Ezt pedig illő végre komolyan venni! A fenyegetettség, a szorongás nem a „spájzban”, hanem már a nappaliban van.

Nincs más lehetőség, mint Münchenben báró módjára kirántani magunkat ebből a rossz helyzetből. Erre a kreatív teljesítményre elődeinktől is láthatunk példákat. A megcsonkított ország erdészei előálltak az Alföld-fásítással. A megcsonkított alma mater kitalálta a Fai-pari Mérnöki Kart. A kudarc okozta feszültséget alkotó teljesítménybe fordítani, igazi kreatív munka! Ezt kell a ma élő nemzedékeknek is megvalósítani. Be kell látnunk, hogy a kommunikáció nemcsak termelőerő, hanem létkérdés. Ezt már sokan belátták, hisz' egy évtizede még alig volt honlap a szakmában, s ma már egyre több a frissülő oldal. Aki nincs az interneten, az nincs. Aki nem kommunikál, az nem lesz. Ezt nem várjuk meg, hanem megszervezzük az ágazati kommunikációs konferenciát.

Zétényi Zoltán

Tartalom

Keresztes György: Hányféle erdőgazdálkodás???	34
Ormos Balázs: Országgyűlés előtt	35
Bán István: Egy elkésett(?) vélemény	36
Gálbidy László: Abcúg erdőtorvény? – a WWF Magyarország válasza	37
Lett Béla–Schiberna Endre: Az erdőgazdálkodói rendezetlenségről	38
Szarvas László: (M)ennyit ér az Üzemterv?!	40
Czerny Károly: Szakhatósági munka tehermentesítése	41
Csuka Imre: Van-e túlélési stratégiánk?	42
Kovács Krisztián–Ferenc József–Kondor István: Vadállomány által okozott károsítás	43

Katona Csaba:
Az év fája: a Mézgás éger 45

Szabó Ilona–Németh László–Nagy László: A magas kőrös hajtáspusztulása	46
Kálmán Miklós: Vízgazdálkodás a Visegrádi-hegységben	48

Szabó József–Horváth Béla:
Nagygépek az erdészeti technológiákban.....49

A „vörös nyáras” titkai	50
Őshonos csemeték és a diákok	50

Tisztújítás a MEGOSZ-nál 51

Grátzer Miklós: Elődeink nyomában	54
Sánta Gábor: Fekete István nem állította	56
Egyesületi hírek	58

Erdészbál Visegrádon 64

ERDÉSZETI LAPOK • Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata CXLIV. évfolyam 2. szám (február)

FŐSZERKESZTŐ: **PÁPAI GÁBOR** • A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE: **HARASZTI GYULA**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: Bartha Dénes, Detrich Miklós, Lengyel László, Puskás Lajos, Sárvári János.

SZERKESZTŐSÉG: 1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon: 201 62 93, fax: 201 77 37 • Mobil: 06 30 97 15 255 • e-mail: erdlap@mtesz.hu • www.erdeszetilapok.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest, Fő u. 68. • FELELŐS KIADÓ: **DR. PETHŐ JÓZSEF elnök**

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest • Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2009. február 13.

ISSN 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezéssel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

A címlapon: Tél és tavasz között. Fotó: Gregus László Géza

Hányféle erdőgazdálkodás???

Ma Magyarországon nem kétféle – nyereségérdekelt és nem nyereségérdekelt – erdőgazdálkodás folyik, hanem egymástól markánsan különböző háromféle:

- nyereségérdekelt,
- közérdekű, önfenntartó és
- közpénzből finanszírozott, fenntartó.

Gyakran halljuk, hogy a mai magyar erdőgazdálkodás típusainak meghatározásánál két csoportot neveznek meg, két részre, nyereségérdekelt és nem nyereségérdekelt részre osztják a magyar erdőgazdálkodást. Ez óriási tévedés, amely szándékosan vagy tudatlanságból eltorzítja a tényeket. Ez az erdőgazdálkodásból, a magyar erdőkből, az állami vagyonból munka nélkül hasznot húzni akarók által feldobott ötlet, amely az „Oszd meg és uralkodj!” elvének gyakorlati alkalmazásával törekszik a hatalomra, a (még megmaradt) nemzeti erőforrások megszerzésére. Ez az állítás csak egy mutatót, a gazdasági jogszabályok által megfogalmazott és előírt eredmény-kimutatás szerinti gazdasági eredmény megtermelésének tényét veszi figyelembe, pedig sok más – legalább ennyire fontos – mutató jellemzi ma Magyarországon az erdőgazdálkodást, amelyek figyelmen kívül hagyása óriási (szándékos?) tévedéseket eredményezhet.

Melyek azok a fontosabb mutatók, amelyek jellemzik a gazdálkodást és segítségével csoportosítani lehet a különböző gazdálkodási formákat?

Nyilván a legfontosabb jellemző a gazdálkodási cél. Ez az erdők rendelkezésével párhuzamosan sokféle lehet, de elfogadva a hagyományos bevált és általánosan elismert elveket, a célokat három csoportba sorolhatjuk.

Gazdasági célok: itt a faanyag megtermelésének, illetve más termék vagy szolgáltatás (vadászat, melléktermék, sport, szórakozás mint üzlet) előállításának igénye mellett többnyire a gazdasági nyereség megtermelése a legfontosabb cél, amely a gazdálkodást vezérli. Kijelenthetjük, hogy általában a tulajdonos, vagy a gazdálkodó elvárása a lehető legnagyobb gazdálkodási eredmény elérése az ehhez felhasznált források minimalizálása mellett.

Védelmi célok: itt általában a környezet védelmére szokás gondolni, azonban ezt érdemes a lehető legtágabban értelmezni, mivel az erdő nagyon sokféle védelmi feladatot tud ellátni. Ilyenek például a légtisztaság, a természetes környezet, a talaj,

a vizek, védelme, megóvása, de a por, a zaj, a talajerózió, a ki-, illetve beláthatás elleni védelem (ipari, honvédelmi, határrendészeti létesítmények esetében, lakóépületek között), közvetve az emberi egészség, vagy a táj védelme. Az említettek mellett teljes nyugalommal tekinthetnénk nemzetvédelmi célnak a faimport kiváltását, vagy az ország energiatülszórásának csökkentéséhez való hozzájárulását az erdőgazdálkodásnak.

Közjóléti célok: ezek a célok az emberi egészség védelmét, a munkaerő újratermelésének elősegítését – a kikapcsolódást és a szórakozást segítő – célok, kiegészítve az ismeretszerzés lehetővé tételével.

Egy adott erdőterületen történő gazdálkodás esetében a fenti célok mindegyike megvalósul valamilyen mértékben, így a csoportosításnál mindegyik megvalósulását, a megvalósulás mértékét figyelembe kell venni. E célok megvalósulásának mértéke, a fontosságuk egymáshoz viszonyított aránya lehet a legfontosabb tipizáló tényező társadalmi szempontból.

Természetesen az erdőterület más jellemzői is figyelembe vehetők az erdőgazdálkodási gyakorlat különböző formáinak csoportosítása során – mint például az elegyarány, illetve a főfafaj, a természetesség, a tulajdonos, gazdálkodási mód, erdőterület jellege, termőhelyi adottságai, elhelyezkedése, egyebek –, de ezek a mutatók inkább csak a speciális osztályozási célok esetében (természetvédelem, ökoturizmus, hatósági célok, ökológiai kutatások stb.) jelentkeznek differenciáló tényezőként.

Össztársadalmi szempontból tehát a fenti – a gazdálkodási célokat együttesen értékelő – osztályozást érdemes alkalmazni a főbb erdőgazdálkodási formák jellemzésére.

Szükséges azonban tudatosítanunk, hogy az erdő ma Magyarországon (sőt lassan világszerte) nemcsak a tulajdonos érdekeit kell, hogy szolgálja, hanem a teljes társadalomét. Természetesen a tulajdonosét valamivel jobban, hiszen övé a terület, övé a fa, a vadászati jog, a gomba, tehát a haszon, de a megtermelt oxigén, a csicsérgés és a zöld táj mindannyiunké. Ezért a fenti három gazdálkodási célcsoport fontossága nem egyforma minden erdő esetében. Ma már nem mondhatjuk ki egyértelműen, hogy az erdőgazdálkodás feladata a népgazdaság fával történő ellátása (1. cél), hanem mindegyik cél fontos valamilyen mértékben, nagyon gyakran a 2. és a 3. cél fontosabb az elsónél.

Leszögezhetjük tehát, hogy a magyar erdőgazdálkodásban az erdők kezelésének három markánsan megkülönböztethető típusa létezik. Ezek a tulajdoni, vagy vagyonkezelői viszonyokhoz köthetők legerősebben, bár ez a mutató sem mutatja kizárólagosan, hogy egy adott erdőgazdálkodás melyik csoportba tartozik.

Nyereségérdekelt erdőgazdálkodás: ebbe a csoportba egyértelműen a magán-erdő-gazdálkodás tartozik. Ez a gazdálkodási forma nyilvánvalóan elsősorban nyereségérdekelt, az erdő tulajdonosának alkotmányos joga a befektetésének használata révén a gazdasági haszon előállítása, ezért fektetett be, ezt a jog

számára lehetővé tette. A gazdálkodó *erdejének fenntartását az erdő által adott bevételekből fedezi*, emellett ebből tartja el a családját, ez a munkaeszköze. Mellékesen a magánerdő-gazdálkodó oxigént és csicsergést, zöld tájat, egyebeket is állít elő, ezért számára a társadalom többi tagjától térítés járna. Gazdálkodásának korlátozása a társadalom többi tagjának előnyére alkotmányellenes, ha a kieső hasznot nem térítik meg neki.

A természetvédelmi kezeléssel erdőgazdálkodást – bár esetenként bevételt, sőt gazdasági hasznot is eredményez – tekinthetjük *nem nyereségérdekelt, fenntartó erdőgazdálkodásnak*. Ezt a fajta *erdőkezelést az állami költségvetésből származó pénzből végzik*. Az oxigén, a csicsergés és a többi itt is megtermelődik, az esetek többségében nagyobb mennyiségben, mint az előbbi erdőgazdálkodás esetében, a védelmi célok az elsődlegesek, a közjólétiek másodlagosága és a gazdasági célok elhanyagolása mellett.

Mindkét előző erdőgazdálkodási forma jellemzői közül megtalálható több a magyar állami erdőgazdaságok erdőgazdálkodásában. Az állami erdőgazdálkodásban (ide ez esetben az állami erdőgazdaságok gazdálkodását sorolom) a célok nagyjából megegyeznek a természetvédelmi erdőgazdálkodás céljaival: az erdők fenntartása, minőségük javítása, területük növelése. Ezek a célok azonban még kiegészülnek egy továbbival: a fenntartáshoz szükséges anyagi források megtermelése, amire a fő célok elsődlegessége mellett lehetőség van. Ebben az esetben tehát egy *önfenntartó, közcélú erdőgazdálkodásról* kell beszélnünk. Egyformán fontosak a közjóléti és a védelmi célok, a gazdasági bevétel megtermelése csak *a fenntartáshoz szükséges költségek biztosításának* mértékéig előírás. A cégek jogi helyzetéből adódik – mivel a cégforma gazdasági társaság –, hogy a cégtörvény hatálya alá tartoznak, és így ki kell mutatniuk a gazdálkodásuk során keletkező gazdasági eredményt, amely az árbevétel 1-2 %-a körül mozog, csak jelképes eredménynek tekinthető. Ezt az eredményt a tulajdonos az eddigi (immár 16 éves) gyakorlat szerint – miként az egy „profitorientált” részvénytársaság esetében elvárható lenne – nem vonja el, hanem a cég az általa kezelt erdők fenntartására, fejlesztésére, az erdőgazdálkodás folyamatosságát biztosító termelőeszközök beszerzésére fordítja. Így ezeknek az erdőknek a fenntartását nem az adóforintokból kell

fedeznie a kezelőnek. Az eredmény növelése sem célja (és nem érdeke) a fenti, minimális elvárásokon felül sem a tulajdonosnak, sem a cég vezetésének. Célja és érdeke viszont a hosszú távú, tartamos, önmagát finanszírozó gazdálkodás folyamatosságának fenntartása, sőt bővítése, általánosságban ezek az évszázados elvek vezérlik ma is az állami erdőgazdaságok munkáját.

A közérdekűséget más tényezők is alátámasztják. Az állami erdőgazdasági részvénytársaságok által az államkasszába befizetett milliárdok – hiszen a részvénytársaság éppoly adóalany, mint bármely más vállalkozás – az állami költségvetés bevételeit gyarapítják, lehetővé téve így az állami költségvetésből fizetett, védelmi célú erdőgazdálkodás, erdőkezelés fenntartását, folyamatos finanszírozását.

A 2006. évi adatok szerint Magyarországon az erdeinek 63%-a gazdasági célú erdő, a másik 37% legnagyobb részben valamilyen védelmi célt szolgál, kisebb részben közjóléti rendeltetésű. Az első csoportba tartoznak zömmel a magánerdők, valamint az állami erdőgazdaságok által kezelt erdők mintegy fele, ezek másik fele a védelmi cél teljesítése

mellett gazdasági feladatokat is ellát, ezek együtt megtermelik a közjóléti és védelmi erdők fenntartásának költségeit. Nagy luxus és felelőtlenség lenne az első csoport (gazdasági erdők) által képviselt arányt csökkenteni, mert akkor az adóforintokból kellene fedezni a fenntartásuk költségeit (miként most a nemzeti parkok által kezelt erdőkét). Más szempontból is káros lenne az önfenntartó kezelésből történő kikerülésük: nagyon sok család, (közvetve) több százezer magyar megélhetését biztosítják ezek az erdők, míg költségvetési kezelésbe kerülésük esetén csak az állambháztartás kiadását növelnék jelentős mértékben. A magánosításuk esetén viszont a közérdek sérülne, amely közérdek most gyakorlatilag közpénzek ráfordítása nélkül teljesül.

Nekünk, erdészeknek tisztában kell lennünk a helyzetünkkel, ismernünk kell a lehetséges érveinket, fel kell készülnünk arra, hogy megvédjük az elődeink által elért eredményeket, folytassuk munkájukat és előkészítsük a terepet az utánunk következők számára a munka folytatásához Magyarország erdőgazdálkodásának érdekében.

Keresztes György

Országgyűlés előtt

Az Országos Erdészeti Egyesület immár harmadik éve a programjaiban kiemelt helyen szerepelteti az új Erdőtörvény megalkotásában való részvételét. Az ez évi program tervezete is tartalmazza a feladatot. Az Egyesület büszke arra, hogy legnagyobb alakja *Bedő Albert* és az akkori Egyesület is közreműködött az első modern polgári erdőtvény, az 1879. évi XXXI. törvénycikk megalkotásában és végrehajtásának megszervezésében.

Nem túlzás azt állítani, hogy mai Egyesületünk is történelmi feladatot vállal és hajt végre, ezért a mai résztvevőket is hassa át elődeink történelmi felelőssége.

A kormány benyújtotta az Országgyűlés elnökének a 2009. évi tavaszi törvényalkotási tervét. Ebben nyolcadik helyen szerepel az új Erdőtörvény (T/6934 sz.).

Az új Erdőtörvény megalkotása tehát a közeljövőben folytatódik, ezért munkánk nem lankadhat, elő kell készíteni a módosításokat és figyelni kell az Országgyűlésben és a bizottságokban folyó munka ütemezését is, hogy időben lehessen javaslatainkat megtenni.

Több zöld civil szervezet a törvénytervezet visszavonását kérte sajtónyilatkozatában, mert véleményük szerint a törvénytervezet olyan mértékben csökkenti a hatósági jogköröket és liberalizálja az erdőgazdálkodás szabályait, amelyek az erdővagyon védelmét és a természeti értékek megőrzését veszélyeztetik.

Az új Erdőtörvény tervezete több éves előkészítő munka eredménye, melyben a zöld civil szervezetek is rendszeresen részt vettek. A törvénytervezet a kormányzati elvárásoknak megfelelően csökkenti a felesleges adminisztrációt a gazdálkodók és tulajdonosok számára, továbbá hatékony lépéseket tesz az illegális fakitermelés megakadályozására, lehetőséget nyújt az EU támogatások igénybevételére, szabályozza a magánerdő-gazdálkodást és más fontos szakmai elvárásokat.

A törvénytervezet visszavonása esetén a fenti célok sem valósulhatnak meg, ezért komoly károk érik az erdővagyon és természeti értékeit, az erdőtulajdonosokat és gazdálkodókat.

Ormos Balázs

Egy elkésett(?) vélemény

Össznmzeti érdeklányos Erdő-törvény-tervezet

Bő évtizednyi idő elteltével új Erdőtörvényt alkotott a szakma, amelyet a kormány benyújtott a parlamentnek. A még érvényben lévő 1996. évi LIV. Törvény és az új tervezet megfogalmazott célja ugyanaz, sőt a rendszerváltás utáni alapvető feltételrendszer is közel azonos. Lényeges különbség viszont, hogy az EU csatlakozást követően rendkívül nagy külföldi és hazai potenciális tőke jelent meg, amely általában nehezen tűri az össznmzeti érdekl érvényesítését. Ezen lobbihatás megjelenését látom a régi és az új Erdőtörvény közötti különbségben.

Az 1996. évi LIV. Törvény 33. § (2) előírja az országos, illetőleg a körzeti hozamszabályozást, amíg az új tervezet az országos hozamszabályozást teljesen kihagyja. A új tervezet 33. § (1) ugyan tartalmazza, hogy a miniszter az erdőgazdálkodás országos szintű szabályozás érdekében Adattárat működtet, de sehol nincs utalás magára az országos szintű szabályozásra, így azt semmilyen módon sem kell végezni. Ezt az elképzelést támasztja alá az új tervezet 28. §-a, amely az erdővagyon védelmét, a fenntartható erdőgazdálkodási tevékenység tervszerűségét körzeti miniszteri rendelettel, körzeti erdőtervvel, adattár működtetésével és erdőtervvel kívánja biztosítani, elhagyva az országos hozamszabályozást. Az új tervezet 29. § (2) is csak a körzetre vonatkozó átfogó hozamvizsgálatot ír elő.

Az új Erdőtörvény alapvetően és kizárólag körzetszerűen legnagyobb egységet képzel el, az egységes országos szintet nem tekinti, ezáltal az össznmzeti érdekl teljes egységes érvényesítését sem biztosítja.

Nagy hiányossága az új erdőtervnek, hogy elhagyja az ország erdőállományának helyzetéről szóló évenkénti miniszteri jelentést [(régi 32. § (4) is, amely be tudná mutatni az erdőgazdálkodás következményét.

Előzőek alapján két markáns hiányossága az új Erdőtörvénynek:

- nincs össznmzeti érdekl érvényesítő országos szintű hosszú távú hozamszabályozás;
- nincs országos szintű évenkénti erdőállomány helyzeti jelentés.

Minden olyan esetben, amikor az össznmzeti érdekl eltér a körzetszerű helyi érdekektől, a törvény által szabályozatlan emberi tényező érvényesül. Most, amikor a pénzügyi világban rosszul értelmezett helyi érdekek miatt katasztrofális nemzetközi válság következett be, ilyen példa után nem bízhatjuk a magyar erdők jövőjét esetlegesen lokálisan profitérzékeny emberi tényezőkre. Az össznmzeti érdekl érvényesítésének módját kikerülhetetlenül, az emberi tényezők hatásának minimalizálásával, törvényileg kell biztosítani.

Fentiek alapján **feltétlenül szükséges** az 1996. évi LIV. törvény által előírt **országos hozamszabályozás** és az így végzett erdőgazdálkodás ellenőrzésére **az úgynevezett miniszteri jelentés**.

„Hozamszabályozás alatt értjük annak a megállapítását, hol, mikor és mennyi terület illetve fatömeg használható ki. /Bölcsbázai Belházy Emil: Az erdőrendezés tan kézikönyve. Budapest, 1895 / Azon mennyiséget, mely bizonyos idő alatt kihasználható, hozamnak és pedig, ha területre vonatkozik, hozamterületnek, ha pedig fatömegre vonatkozik, fahozamnak vagy fatermésnek nevezzük.”

Manapság a hozam fogalmát kiterjesztettük az erdő védelmi hozamára és közjóléti hozamra is. Az országos hozamszabályozásnak ki kell terjedni a fahozam, a védelmi hozam és közjóléti hozam szabályozására, amelynek célja az erdő mindhárom hozamának tartalmas biztosítása.

Javaslat az új erdőtervbe:

28. § Az erdővagyon tartamos védelmi, közjóléti és fahasználati funkciójának fenntartása, illetve az erdőgazdálkodási tevékenység az össznmzeti érdekl figyelembe vevő országos hozamszabályozási miniszteri rendelettel, éves országos erdőállapot-ellenőrzéssel, körzeti miniszteri rendelettel, körzeti erdőtervvel, adattár működtetésével és erdőtervvel biztosítandó.

– A miniszter állami feladatként gondoskodik az országos hozamszabályozásról.

– A miniszter állami feladatként gondoskodik az országos erdőállapot ellenőrzéséről.

Dr. Bán István

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Károly Róbert Főiskola rektora pályázatot hirdet határozott időre szóló (4 év) **kutató** munkakör betöltésére, a Kutató, Fejlesztő Központ szervezeti egységhez (3200. Gyöngyös, Mátrai út 36.).

A kinevezendő kutató feladata: Résztétel a ZÖLDLÁNG projekt kutatási feladatainak ellátásában.

A pályázat elnyerésének feltételei:

- büntetlen előélet;
- erdőmérnöki végzettség;
- számítógépes ismeretek;
- középfokú idegen nyelvtudás (angol vagy német).

A pályázathoz mellékelni kell:

- a végzettséget, szakképzettséget igazoló oklevelek és bizonyítványok egyszerű másolatát;
- szakmai gyakorlatot igazoló dokumentum(ka)t;
- 3 hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt;
- nyilatkozatot, hogy a pályázó pályázatban szereplő személyes adatait a véleményezésben részt vevő személyek, a pályázat elbírálásához szükséges mértékben és ideig megismerhetik.

A pályázat benyújtásának határideje: 2009. február 12. A pályázatot a rektornak címezve a Főtitkári Hivatalba kell benyújtani 1 példányban. Az elbírálás határideje a pályázat benyújtási határidőtől számított 30 nap. A pályázatokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást a Kutató, Fejlesztő Központ munkatársa ad. Cím: 3200 Gyöngyös, Mátrai út 36. Telefon: 37/309-535

Abcúg erdőtörvény? – a WWF Magyarország válasza

Az Erdészeti Lapok januári számában olvashattuk, hogy 34 civil szervezet jelenlegi formájában nem támogatja az új erdőtörvény tervezetét. Az „Abcúg” Erdőtörvény?? című írás szerzője tudni véli, hogy „a civileket” félrevezették, ezért óhajtják más vagyongazdálkodóknak juttatni az erdők egy részét. Mi több, javasolja, hogy ezután ne erdővel foglalkozzunk, hanem inkább a háztartási hulladékokkal, a zajártalommal, az edafonnal... stb.

Először is, fontosnak tartjuk leszögezni, hogy bár néhány civil szervezet valóban helyesnek tartaná nemzeti parki vagyongazdálkodásba adni a védett erdőket, a WWF Magyarország nem ezt tekinti elsődleges megoldási lehetőségnek. A vagyongazdálkodás kérdésének ugyanakkor nem sok köze van az erdőtörvénnyel kapcsolatos állásfoglaláshoz. Az erdőtörvény, döntően minden vagyongazdálkodásra érvényes. Éppen ezért úgy gondoljuk; a védett erdőkre is

igaz, hogy elsősorban a gazdálkodás lehetőségeit, módszereit kell új keretek közé szorítani, annak érdekében, hogy jobban megfeleljen a közjóért, a klímavédelem és a természetvédelem elvárásainak. Sajnos, az új tervezetben e szemléletnek csak a kezdeményei vannak meg.

Talán egyetlen erdész vagy ökológus sem vitatja, hogy Magyarország erdeinek nagy része távol áll a természetes állapottól, és ez bizony csorbítja azok faanyagtermelésen túli összes „szolgáltatását”. Mint ismeretes, az ország erdőterületének alig felét kitevő természetes összetételű erdők túlnyomó része is egyszerű szerkezetű, egykorú, kevés fajú állomány, elsősorban a sok évtizedes vágásos üzem mód következtében. A jelentős arányú természetvédelmi védettség ellenére erdeink több mint 95%-án vágásos üzem módú gazdálkodás folyik, tekintet nélkül az élővilág, a klímavédelem vagy a turizmus szempontjai-

ra. Pedig nem egy erdésznél vallják, hogy más üzemmódra állva nemcsak az erdő válik természetesebbé, hanem gazdasági haszonhoz is juthatnak a felújítás költségeinek elmaradásával, és a jobb minőségű értékek nevelésével (l. Erdészeti Lapok, január, 7. o).

A WWF Magyarország javasolja, hogy a védelmi és közjóérti erdők egy részében a törvény írja elő a folyamatos erdőborítást lehetővé tevő módszerek alkalmazását. Így az új erdőtörvény az ellenőrzési liberalizáció, a fatolvajok elleni védelem, valamint az erdőtulajdonosok magánérdek-védelme mellett egyéb közhasznú témákról, jelesen a közjóérti érdekeket leginkább szolgáló erdők örökzöldvé alakításáról is hasonló nyomatékkal és következetességgel szólna. (A civileknek pedig több ideje maradna a háztartási hulladékokra...)

Gálhidy László

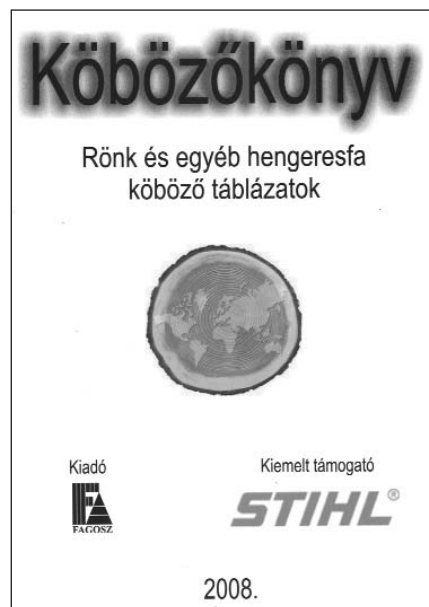
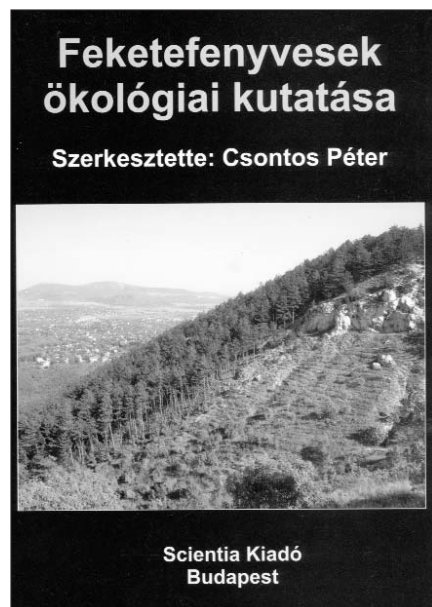
WWF Magyarország

A Fagosznál kapható könyvek

A FAGOSZ-nál kapható könyvek között találjuk a legújabb köbözőkönyvet, mely a STIHL kiemelt támogatásával jelent meg. Ugyancsak ezen a könyvespolcon lapozhatunk bele a *Csontos Péter* szerkesztésében megjelent „Feketefenyvesek ökológiai kutatása” c. kiadványba. Megismerkedhetünk a hazai feketefenyvesek történetével, a dolomitsziklán ki-

alakított állományok összehasonlító vizsgálatával, a tűzveszélyességi viszonyok elemzésével, a leégett állományok regenerálódásával. Hallatlanul érdekes fejezet a dolomitgyepekre telepített feketefenyvesek alatt található talaj magbankja, mely segíthet az eredeti gyep-takaró visszaállításában, igaz, itt elsősorban külföldi adatokkal ismerkedhetünk.

A gazdag irodalomjegyzék csak fokozza az érdeklődők kíváncsiságát.

Vágásengedéllyel rendelkező tűzifának való erdőt, vagy még gyengébb minőségű erdőt vásárolnék lábom, 3ha-tól.
Tel.: 20-3518158

Kerületvezető erdészek figyelem!
Az Erdészeti Lapok szerkesztősége kéri a kerületvezető kollégákat, hogy aki megőrizte szolgálati naplóját, juttassa el a szerkesztőségbe. Szeretnénk ezekből a feljegyzésekből kivonatolni, és a tanulságos, érdekesebb eseményeket, megfigyeléseket közreadni. A naplókat természetesen visszajuttatjuk a feladónak. Ha fénymásolatot kapunk az is alkalmas a szerkesztésre. Megkülönböztetett figyelemmel várjuk idős erdészek feljegyzéseit.
A szerkesztőség

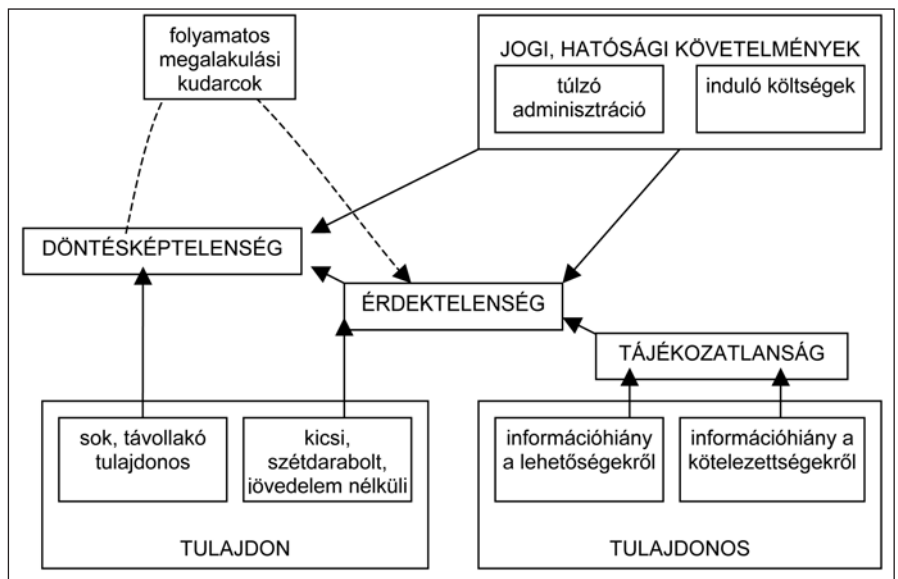
Az erdőgazdálkodói rendezetlenségről

A „rendezetlenség” fogalmába úgy zúdítjuk bele a magánerdő-gazdálkodás minden bűját-bajját, mintha az egyszerre volna gondjaink forrása és a gond is maga. Ok és okozat is tehát egyszerre, attól függően, hogy minek szeretnénk látni éppen. Nekünk, a cikk szerzőinek nincs kétségünk abban, hogy a jelenség egyike a legégetőbb erdőszetpolitikai kérdéseknek, ezért is foglalkoztunk vele behatóan az elmúlt években, és ezért is tartjuk fontosnak tisztázni az alábbi kérdéseket.

A dolog lényegét az az ártalmatlannak tűnő probléma alkotja, hogy az erdőterület egy részén a tulajdonosok nem rendelkeztek erdőgazdálkodó kijelöléséről, vagy legalábbis az erdőszeti hatósághoz nem jelentettek be ilyet, és így az erdőterület gazdálkodása „rendezetlen”-nek minősül. Úgy is mondhatjuk, hogy erdőgazdálkodó nélküli területek alakultak ki. Márpedig „(bejelentett) erdőgazdálkodó” nélkül nincs jogszzerű gazdálkodás, ami felveti az erdők elhanyagolásának és leromlásának veszélyét, és kétségessé válik az érintett erdőterületre vonatkozó szabályok érvényesíthetősége is. Ha pedig azt is tudjuk, hogy ez az állapot 2007 végén 216 ezer hektár erdőgazdálkodási célú területet érintett, korábban pedig a 300-400 ezer hektárt is elérte, akkor mindezek alapján megérthetjük, hogy milyen nagy jelentőségű témáról van szó.

A legelőször felmerülő kérdés nyilván az, hogy milyen okok húzódnak a jelenség hátterében, és hogy hogyan szorítható vissza a jelenleginél lényegesen alacsonyabb, elfogadható szintre? Ennek megválaszolása érdekében számos vizsgálatot végeztünk, amelyek során tényadatokat vizsgáltunk, összehasonlítva a rendezett és a rendezetlen magántulajdonú területeket.

Az általunk felállított hipotézis – összhangban a szakmai közbeszéd megállapításaival – arra alapult, hogy az erdőtulajdonosok nem ismerik sem az erdeikben rejlő reális lehetőségeiket, sem a jogszabályi kötelezettségeiket. Ez az általános tájékozatlanság együtt jár az egy tulajdonosra jutó kis tulajdon-nagyságból fakadó érdektelenséggel,

1. ábra A gazdálkodó nélküli erdőterületek kialakulására vonatkozó hipotézis

és a földrészletenkénti nagy tulajdonosi létszám okozta döntésképtelenséggel. Mindezekon felül a hatósági követelmények teljesítése és az induló költségek előteremtése is megterheli a folyamatot, bár ezt a tényezőt mi csak egyes esetekben tekintjük számottevő akadálnak, a modellbe azért került bele, mert gyakran hangzik el hivatkozási alapként. (1. ábra)

A fentiek alapján a hipotézist teszteltük a tulajdonos és az erdőtulajdon tekintetében is, ez utóbbit az erdőállomány jellemzői és a tulajdonszerkezet szempontjából egyaránt.

A vizsgált adatok alapján visszaigazolható volt, hogy az állományok idősebb kora – és az ezzel járó fahasználati lehetőségek – különösen az egyes régiókban gazdaságilag jelentős fafajok (pl. dombvidéki tölgyesek és sík vidéki akácok) kisebb mértékben rendezetlenek.

A rendezetlen erdőterületeken kimutathatóan magasabb a kis méretű (<1 ha) földrészletek aránya, és ez alapján feltételezhetjük, hogy ennek a jellemzőnek van hatása a rendezetlenség kialakulására, azonban éppen a kis terület miatt a rendezetlenség jelenségének egésze szempontjából ez a tényező nem számottevő. Nem találtunk viszont különbséget a tulajdonosok életkora, illetve lakhelye (helyben vagy távol lakó) tekintetében a rendezetlen és a rendezett gazdálkodójú területek között.

A földrészleten belüli tulajdonosi létszám az egyik leggyakrabban megjelölt oka a gazdálkodás megszervezési ne-

hézségeinek. Azt kellett azonban látnunk, hogy a vizsgált erdőterületen az 1/1-es tulajdonosú földrészletek darabszám szerinti aránya az erdőgazdálkodóval nem rendelkező esetekben magasabb volt, mint a rendezett gazdálkodóúakon. Becsléseink szerint a rendezetlen gazdálkodójú erdőterület akár egynegyede is 1/1-es tulajdonban lehet.

Az osztatlan közös tulajdonú erdőterületet aszerint vizsgáltuk, hogy mekkora részét teszik ki azok a földrészletek, ahol a fél hektárnál nagyobb tulajdoni illetőséggel rendelkező tulajdonosok szavazataránya legalább 50%-nyi, és ezzel képesek lennének erdőgazdálkodót kijelölni. Megítélésünk szerint a 0,5 ha eleendően nagy terület és vagyoni érték ahhoz, hogy a tulajdonos érdekelt legyen annak sorsában, és ha érdektelen magatartást tanúsít is, az nem a tulajdon jelentéktelenségére vezethető vissza. Ebben a tekintetben egyértelműen rosszabb adottságokat találhatunk a rendezetlen területeken, azaz a fél hektárnál nagyobb tulajdoni illetőséggel bíró tulajdonosok kisebb részén érik el az 50%-os döntésképpességi határt, mint a gazdálkodóval rendelkező területeken.

Összegezéssel szeretnénk kiemelni, hogy bár az adatok elemzése megerősítette a közszájon forgó szélsőséges esetek létét, amelyekben az irreálisan kis földrészletek, tulajdonok, tulajdoni illetőségek és elérhetetlen tulajdonosok szerepelnek, ugyanakkor azt is bemutatja, hogy ezen esetek kiterjedése nem indokolja a probléma tapasztalt mértékű kialakulását.

* Nyugat-magyarországi Egyetem, Erdőgazdálkodási Intézet

		rendezetlen erdőterület %	földrésztlet darabszám %
Állami és önkormányzati		2	8
1/1-es magántulajdonú		27	43
Több tulajdonosú magánerdők, ahol a 0,5 ha-nál nagyobb tulajdoni illetőségek szavazataránya	100%	4	5
	75%	30	12
	50%	14	5
Csoportosított összesen		77	73

2. ábra A rendezetlen gazdálkodójú erdőterületek csoportosítása

Arra szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy bár fontosnak tartjuk, hogy a tulajdonosi szerkezet javuljon – hiszen ez képezi a gazdálkodás alapját –, önmagában nem fogja megoldani a gazdálkodók nyilvántartásának problémáját, ez a fenti eredményekből egyértelműen kiderült. Ahhoz, hogy a tulajdonosok a gazdálkodást elindítsák, segíteni kell a magánerdő-gazdálkodás szervezőerejének fejlődését. Ahogy eddig is, ezt a szervezőerőt ezután is a szakirányítóként és erdészeti integrátorként dolgozó erdészeti szakemberek fogják szolgáltatni, ezért meg kell teremteni számukra a működési feltételeket a jogszabályi és pénzügyi környezet kiszámíthatóságával.

A szervezőerő megerteremtésének fontosságát szemlélteti, hogy a jelenleg erdőgazdálkodóval nem rendelkező erdőterület becslésünk szerint mintegy kétharmadán a tulajdonviszonyok nem tehetők egyértelműen felelőssé a rendezetlen állapot kialakulásáért. (2. ábra)

Mivel a jelenlegi tulajdoni szerkezet helyrehozatalára egyelőre nem látunk sem politikai szándékot, sem megfelelő

intézményeket, sem pedig pénzügyi hátteret, fontosnak tartjuk, hogy a szervezőerő megerteremtésének részeként rendeződjön az erdőbirtokossági társulatok gazdálkodása is. Ez a gazdálkodási forma ugyanis a többi lehetőséghez képest jogi, számviteli és adminisztrációs szempontból lényegesen komplikáltabb, ami mellé semmilyen speciális előnyöket nem szolgáltat. Ilyen körülmények között fennáll a veszélye annak, hogy az erdőbirtokossági társulatok fel fognak bomlani, és a rossz tulajdoni szerkezetű és rendezetlen gazdálkodójú erdőterületek tovább fognak növekedni.

A gazdálkodók nyilvántartásának problémái az előbbi fundamentálisnak is nevezhető tényezői: a tulajdoni szerkezet és a szervezőerő mellett magát a nyilvántartást, és annak értelmét adó hatósági ellenőrzést is modernizálni kell. A hatósági felügyeletnek nem lehet célja, hogy a tulajdonosok erdővagyonukkal való gazdálkodását szabályozza, mert – legyen az bármennyire pazarló vagy célszerűtlen – magánügy.

Sokkal inkább arra van szükség, hogy egyértelműen definiált közérdekű erdőkben lépjen fel, amelyek teljesítésének a bejelentett erdőgazdálkodó mellett az erdőtulajdonos és maga az erdőtulajdon is biztosítéka kell, hogy legyen. Ilyen módon kisebb lenne az ellenőrzés mélysége és részletessége, de nőne az erélye, miközben az erdőgazdálkodói bejegyzésnek, illetve annak hiányának a jelentősége csökkenne.

A rendezetlenség jelensége – függetlenül a tényleges tartalmi jelentéstől, és a mögötte levő valós problémától – óriási presztízsvesztést okoz a magyar erdőgazdálkodás egészének. Az erdészeti hatóságról azt a képet alakítja ki, hogy képtelen a jogszabályi előírásoknak érvényt szerezni, és ezzel a hatósági alapfunkcióját nem látja el. A magánerdő-gazdálkodásról, már az 1990-es években történt újjászületésétől fogva élő negatív érzéseknek a rendezetlenség mint tény és mint kifejezés egyaránt újabb megerősítést ad.

Ez az általános hírnévrombolás jól kommunikálható, meggyőző és – a jelen állapotok szerint – valós hivatkozási alapot nyújt azoknak, akik szerint az egész magyar erdőgazdálkodás felfogása, gyakorlata és hagyománya nem felel meg a 21. század elvárásainak. Ez pedig végül az állami tulajdonú erdőkkel való gazdálkodás kérdését is érinti.

Mindezek alapján egyértelmű, hogy a rendezetlen állapot megszüntetése az erdőgazdálkodási ágazat egészének érdeke.

16. ERDÉSZ TÁJFUTÓ EURÓPA BAJNOKSÁG 2009. június 22 – június 27. Zlate Hory, Csehország (Jesenik)

Résztvevők: európai erdészeti, faipari és természetvédelmi szervezetek(oktatási és kutatási intézmények) alkalmazottai, nyugdíjasai és vállalkozói, erdőtulajdonnal, ill. erdészszakmai végzettséggel rendelkezők, valamint az előzőekben említett személyek családtagjai. Az OEE tagjai.

Szállás lehetőségek: minden szállás a Bohemaland-on (www.bohemaland.cz)

Egyéb költségek: nevezési díj: 45,- EU(F/N 12, 14 kategóriákban: ingyenes)
Bankett: 20,- EU

Tanulmányutak: 26-án

1. Állami erdő, Karlovice: környezetvédelem, Kárlova Studánka üdülőhely, Praded
Ára: 20,- EU(14 év és fiatalabbak 10,- EU)
2. Állami erdő, Jesenik: erdő és víz, Zlaty Chlum torny, víztorny múzeum, gyógyfürdő
Ára: 20,- EU(14 év és fiatalabbak 10,- EU)
3. Állami erdő, Javornik: erdő és management
Ára: 20,- EU(14 év és fiatalabbak 10,- EU)

Jelentkezési határidő: minél előbb, de legkésőbb 2009. április 25.

Cím:

**Heves Megyei Mg.Sz.H. Erdészeti Igazgatóság, Urbán Imre 3300 EGER, Klapka Gy. út 1/B.
e-mail: urban.imre@aesz.hu, vagy urbanimre@freemail.hu**

A verseny hivatalos honlapja a <http://www.efol2009.cz> címen elérhető.

(M)ennyit ér az Üzemterv?!

Kiskunhalas térségében lévő fekete- és erdeifenyő-erdőmben két erdőrészt vonatkozásában az elmúlt években kezdeményeztem – a véghasználatot. Látva a két erdőrészt lepusztultságát (fomeszos, nagyfokú záródáshiány, 1., 2. kép) egyedi fatömeg becslést végeztem, melynek eredménye alapján a kitermeléstől elálltam, mert a kihozatal 89 m³/ha-ra tevődött és az ebből nyerhető nettó árbevétel a felújításhoz – még a támogatást is beszámolva – nem volt elegendő.

1. kép

2008. év során az Üzemterv alapján és a két erdőrészt egyedi fatömegbecslés ismeretében – szakembert igénybe véve – újból éves tervet nyújtottam be az illetékes erdészeti szolgálathoz. A kérelem öt erdőrészben véghasználatot tűzött ki, mert további erdőrészt bevonásával úgy véltem, hogy javul az elérhető árbevétel/ráfordítás mutató. Az öt erdőrész bruttó átlag fatömege – melyet az egyedi fatömegbecslés és az Üzemterv adatai határoztak meg – 203 m³/ha-ra emelkedett. Ebből kiindulva 150-160 m³/ha nettó fatömeg árbevételével kalkuláltam.

Az erdészeti szolgálat az engedélyt megadta. A kitermelést megelőzően – a fenti kalkuláció birtokában – vállalkozókat kerestem fel a várható felújítási munkák elvégzésére, árajánlatot kérve.

A kitermelést idegen csapattal végeztem, mindenre kiterjedő írásos szerződés-kötés keretében. A várható árbevételben megítélésem szerint megfelelő értékben sikerült megegyezni, bizonyítva azzal, hogy több erdészeti zrt.-t felkeresve kb. azonos ajánlatot kaptam.

Számítást végeztem, hogy a felújítási költséget fedezi-e a várható árbevétel. Az eredmény megnyugtató volt, sőt némi nyereséggel is kecsegtetett.

A munka elindult. Naponta egyszerűen megjelentem a munkát ellenő-

Kiskunhalas erdőrész	Terület (ha)	Üzemterv bttó (m ³)	EFTB bttó (m ³)	Ténynttó (m ³)	Tény/Terv %
250/C	1,85	595		153	25,7
250/F	0,9	232		26	11,2
250/I	1,8	450	111	121	109
258/I	6,23	1757	600	352	58,6
258/J	4,38	1505		550	36,5
Összesen	15,15	4539	711	1202	39,5

2. kép

rizni s ha a fakitermelő szólt, a sarangba rakott fekete és erdeifenyőt „felvételeztük”. (3. kép)

A kitermelt fa mennyiségét erdőrészenként vezettem. Menet közben már kirajzolódott, hogy a papírforma és a valóság között eltérés mutatkozik, de, hogy ennyire, erre nem számítottam.

A táblázat adatai szerint alakult a kitermelés (a kitermelés nettó értékben, a terv bruttó).

2008 végével a tízéves Üzemterv lejárt. Az illetékesek jelezték az újbóli megrendelés szükségét. Az, hogy az Üzemterv költsége támogatott-e vagy sem, még nem tudni, de kérdem én, mi értelme egy olyan anyagra pénzt költeni (bármilyen szinten), mely a valós értéktől ennyire eltérhet.

Javasolom, hogy a fatömeg és várható fatermelési adatok meghatározásánál az eddig használt segéd táblázatok helyett a termőtájra és e területeken alkalmazott állománynevelési stb. rendszerekre adaptált számítási értékeket kellene figyelembe venni, egyébként ismételtlen csak gyenge használati értékű tervek készülhetnek.

Szarvas László

erdőtulajdonos, erdőgazdálkodó

3. kép

Szakhatósági munka tehermentesítése

E sorok írója pozitív irányban elfogult az erdészeti szakhatóság, különösen pedig az erdőfelügyelők munkája iránt.

Több, mint negyvenéves pályafutásom során sok, kiváló szaktudású erdőfelügyelővel dolgozhattam együtt, előbb az állami, majd a magánerdő-gazdálkodás területén, és a szakmai továbbképzéseket az egyesületi tanulmányutak mellett leginkább ezen felügyelő kollégáknak köszönhetem.

Az erdészeti szakhatósági munka időközben megváltozott, az erdőfelügyelők adminisztrációs munkája jelentősen megnőtt, és kevesebb idejük maradt a tő mellett konzultációkra, sőt ez évtől már a műszaki átvételek során sem volt kötelező az erdőgazdálkodóval közös helyszíni bejárás.

Ezt az egyszerűsítést persze az is lehetővé tette, hogy megszűnt a véghasználatok és a növedékfokozó gyéritések utáni erdőfenntartási járulékbefizetési kötelezettség, és az erdőfelújítások után sem számolható már el állami támogatás.

Az állami irányítás folyamatos szűkítése, az uniós jogharmonizáció, és legújabbban a világgazdasági krízis várhatóan újabb megszorításokhoz vezethet, ezért a más szakterületen már bevált egyszerűsítéseket nálunk is érdemes lenne megfontolni, többek között:

- a kamarai regisztráció bevezetésével,
- az adattár nyilvánossá tételével,
- a bejelentésre elvégezhető ápolóvágások engedélyezésével.

Az erdészeti tervezési jogosultsági regisztráció ma úgy történik, hogy az erdőfelügyelőségek a szakképesítés megvizsgálása és az eskü után szolgáltatási igazolványt adnak ki egy erdőgazdálkodói regisztrációs kódszámmal egyetemben, amely erdőfelügyelőségenként változhat, sőt van, ahol erdőrészletenként is.

Ugyanez az építészeti szakterületen a kamarai bejegyzéssel történik meg, amely éves tagdíjfizetési kötelezettséggel is jár, és ezután már nem kell minden megyében, vagy községben regisztráltatni magát a tervezőnek.

A kamarai tagság kicsit hasonló az országos erdészeti egyesületi tagsághoz, de a kamara köztestület, és így a szakmai érdekérvényesítő képessége is jobb, mint a civil szerveződésnek tekinthető OEE-nek.

Feleslegesen terheli az erdészeti szakhatósági munkát az erdészeti adattár jelenlegi kezelésének módja, hogy csak kérelem és engedélyező határozat után lehet abba betekinteni, illetve kivonatot kérni.

A körzeti erdőtervek adatai hasonlatosak a földnyilvántartáshoz, amelyről viszont tudjuk, hogy nyilvános és díj ellenében bárki bármiről, bármikor kaphat hiteles szemlét, teljes tulajdoni lapot vagy térképmásolatot.

A körzeti erdőtervek hasonlítanak a települések rendezési tervéhez is, ahol az alapvető igazodási előírásokat meghatá-

rozzák, de azok nyilvánosak, sőt az előírásokról díjtalanul kivonat is kérhető.

A körzeti erdőtervek adatainak nyilvánosabbá tétele nem sértene gazdasági érdekeket sem, hiszen az abban szereplő adatokat a helyszínen egy erdészeti szakember egyszerű szemrevételezéssel maga is megállapíthatja.

Feleslegesen terheli az erdészeti szakhatósági munkát az ápolóvágások éves tervezése és engedélyeztetése is, hiszen ezen munkákat az üzemtervek kötelezően és pontosan előírják, így elégséges lenne az ápolóvágások megkezdésének és tervezett befejezési határidejének írásos bejelentése is.

Az építészeti szakhatósági egyszerűsítés ez év második felétől pl. az 50 m² alatti, nem lakás célú épületeknél már csak bejelentési kötelezettséget ír elő, a 30 m² alattiaknál már azt sem.

Az elkészült alkotás nem ellenkezhet az építésrendészeti előírásokkal, miként az ápolóvágások során is igazodni kell az üzemtervi előírásokhoz.

Természetesen az erdészeti szakterület biológiai és területi sajátosságai eltérnek más szakterületek, pl. az építészeti sajátosságaitól, de ez egyszerűsítéseket mégis érdemes lenne bevezetni, hogy az erdőfelügyelők munkáját tehermentesíteni lehessen, és több idejük maradjon az erdők bejárására és a helyszíni konzultációkra is.

Dr. Czerny Károly

Könyvismertetés

Jablánczy Sándor:

A szálalóerdő jelentősége

Magyarországon. – Erdészettörténeti Közlemények LXXVII. kötet, 2008, 7-82. o.

Az Erdészettörténeti Közlemények legutóbbi, immáron 77. kötetében érdekes tanulmány látott napvilágot: Jablánczy Sándor kandidátusi értekezése. Talán kevesek előtt ismert, hogy Jablánczy Sándor 1931-ben Prágában, a Cseh Műszaki Egyetem Erdőmérnöki Karán kapott oklevelet, majd magánerdő-birtokokon, Balassagyarmaton, Bustyaházán, Királymezőn, Karádon szerzett gyakorlati tapasztalatokat. Ezután minisztériumi szolgálatba lé-

pett, később a soproni Erdőmérnöki Főiskola erdőművelés professzorként ténykedett egészen az 1956. évi forradalom leverése utáni kitelepüléséig. Soproni ténykedése közben készítette el kandidátusi értekezését, amelyet 1954-ben sikerrel megvédett. Bár a téma akkor is fontos volt, erdőgazdálkodásunk iparszerűvé tétele miatt nem lett különösebb visszhangja. Érdekességképpen meg kell említeni, hogy a történelmi események és következményei miatt Jablánczy professzor értekezését a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában nem az efféle művek helyén, hanem egy külső raktárban, nem a kandidátusi értekezések között lehetett több mint ötven év elteltével megtalálni. Az értekezés

témája ma is aktuális, sőt egyre nagyobb jelentőséggel bír, ezért is örövendetes, hogy sokak számára hozzáférhetően napvilágra kerülhetett. Jelentőségét fokozza, hogy a szerző a prágai egyetemen szerzett szaktudása mellett a külföldi szakirodalmat is alaposan feldolgozta.

A fenti mű két másik tanulmánnyal együtt alkot egy kötetet. Kapható az Országos Erdészeti Egyesületnél, amely a kiadását is lehetővé tette.

Jablánczy professzor gondolatai a „Gyökerek és lombok” megjelenő, 7. kötetében olvashatók. (A szerk megj.)

Dr. Bartha Dénes

**Hirdessen az
Erdészeti Lapokban!**

Van-e túlélési stratégiánk?

Lehetséges, de mindenképpen megpróbálhatjuk rendezni a gondolatainkat Kapitány Ágnes–Kapitány Gábor: Túlélési stratégiák / Társadalmi adaptációs módok (Kossuth kiadó, 2007) című műve alapján.

A szerzők szavaival: „Reméljük, ... hogy ... a ... könyvben foglaltak használhatók lesznek mind azok számára, akik saját válsághelyzeteikhez keresnek támpontokat, mind pedig azok számára, akik az emberi adaptáció mibenlétéhez igényelnek értelmezési kereteket.” (7. oldal)

Ismertetésem pontos idézetek láncolata, oldalszintű hivatkozásokkal, a saját hozzájárulásom főként összekötő, értelmező jellegű.

Néhány elméleti alapfogalom

„az »adaptáció« tehát ebben az értelemben nem pusztán az eredeti »hozzáigazítás« jelentéstartalommal bír, hanem magában foglalja az alkalmazkodás, az önvédelem, egyensúlyfenntartás, túlélő önfenntartás képzetkörét is.” (72. o.)

„a kiindulópont az ... emberi Nem.” (161. o.)

„a Nem (a legkülönbélebb szocializációs és átörökítő mechanizmusokkal) afelé tereli tagjait, hogy oly módon adaptálódjanak a legkülönbélebb válsághelyzetekhez, hogy az a Nem érdekeit szolgálja (hasson a Nem számára ártalmas lehetőségek ellen és erősítse a szolidaritást).” (208. o.)

„a társadalom lényege egyének és csoportok feletti nembelisége, ám e lényeg egyének és csoportok individualitásán keresztül létezik” (336. o.)

További fogalmak még a három szint példái során is előfordulnak.

A mai társadalmi, világgazdasági válság

A 2008 őszi kirobbant bank- és hitelválság olyan fordulatot hozott, amire e nagyszabású monográfia sem készülhetett fel. Döntően a mű tárgyából következően: „semmiképpen sem foglalkozunk az egyes gazdasági folyamatok – tőkeáramlás, ármozgások ... stb. – szerepével a válságok kezelésében és leküzdésében” (95. o.)

Miközben érzékeltetik: „a huszadik században ... számos tekintetben megvalósul egy világméretű társadalmi viszonylatrendszer kialakulása (nemzetek fölötti tőkeáramlás, nemzetek fölötti munkaerő-áramlás).” (206. o.) „Ma már a tőkepiacon

is a virtuális tőkék uralkodnak. ... a spekulatív pénz” (604. o. jegyz.) „a (globális) tőkeérdekek figyelembevételére korántsem történik mindig a helyi sajátosságok figyelembevételével” (409. o.) Különösen: „Közép-Európában ... a fejlődés szervezősége itt is megtörte az, hogy a gazdaságot külső centrumokhoz rendelték.” (381. o.) „A kelet- és közép-európai társadalmak hátrányos helyzetbe kerülése ... sajátos adaptációs formákat alakított ki. ... megjelent az a máig ható felzárkózási pszichózis, ami nemcsak a politikát határozza meg, hanem az egyes emberek szemléletébe is beépíti azt a tudatot, hogy a Nyugat fejlettebb, gazdagabb, hatékonyabb lévén, a »keletnek« a Nyugatot kell követnie, másolnia és utolérnie. ... ez az állandó kisebbségi komplexus elfedi azt a másik tény, hogy stabil fejlődés csak szervesen, tehát nem követő jelleggel, hanem a saját feltételekre építve alakítható ki.” (382. o.)

De épp ez a nehéz: „A gazdaság kiegyensúlyozására tett lépések ... újabb egyensúlytalanságot eredményeznek a gazdasági rendszer egy másik összefüggésében” (301. o.)

„Nem kívánt hatások ... »mellékhatások« ... bajt okoznak” (300. o.)

Javaslatok, inkább az egyén szintjén: „segítség ... a válsághelyzetek megoldásában: a tradíciók erejére való támaszkodás.” (15. o.) ... „válságmegelőző eljárás a tartalékképzés, (23. o.), az egzisztenciális függetlenedés, az autonómia megteremtése (29. o.), az »addig nyújtózkodj, amíg a takaród ér« elve (40. o.), »a vagyon ne álljon egy lábom, illetve legyen gyorsan átalakítható“ (46. o.), a »takarékoskodás“ (48. o.)

A magyar erdészet, mint szakmai és kultúracsoporthoz

Az általam megnevezett csoport jellemzőiként említhetők: „szükség van mind a jelenorientációra, ... mind a középtávú, ... mind pedig a hosszú távú jövőorientációra.” (26. o.) Az utóbbiak pedig az erdészszakma és -gondolkodás alapjai.

„faluhelyen könnyebben elérhetők és élvezhetők a természeti környezet által nyújtható oltalom ... előnyei.” (61. o.) Az erdészeknél az elzárt lakóhely hátránya jelentkezett.

„a mezőgazdálkodás ... tapasztalata az, hogy ... az egész élet ... ki van szolgáltatva a természet »magasabb hatalmainak«.” (425. o. jegyz.) Az ehhez hasonló tudás, biztos alapként, öntudatot adhat az erdészszakmának.

Az erdészet, mint „kis csoport” számára is szóló figyelmeztetés: „A kis csoportok máshogy viselkednek, mint a nagyok. ... nagyobb bennük a kooperáció lehetősége.” „Bibó István ... állapítja meg: »Korunk értékelési válságának egyik legfőbb oka társadalmunk ... elidegenedése, amely lehetetlenné teszi, hogy a szeretetnek, kölcsönös segítségnek és testvériségnek kis közösségekre méretezett erkölcsi elvei az összefüggő és komplex tömegtársadalmakban rendező szerepüket régi formájukban be tudják tölteni«.” (311. o.)

Egyéni válsághelyzetek: nyugdíjazás, öregedés

Fontos lehetőség válsághelyzetben: „meghatározott alapszabványra, alapértékekre támaszkodik.” ... „tartást ad ... hogy a méltóságot nem vehetik el az embertől” (21. o.)

„az örömök mindennap – minden jelenben – jelen legyenek.” ... „minden napnak legyen meg a maga célja” ... foggódzó az értelemadás” (26. o.)

„az edzetség tudata is ilyen, az egyénre támogatóan visszaható – és feltehetően éppen a vitális kapacitást is megerősítő – erő.” (31. o.)

„az egyik leghatékonyabb önvédelmi technika a mások érdekében kifejtett aktivitás.” ... „Nyugdíjasok ... a rájuk szakadó feleslegességérzéssel úgy bírkóztak meg, hogy elkezdtek olyat csinálni, amiben úgy érezték, hogy hasznukat veszik” (32. o.)

„Az új ismeretek, készségek megtanulása is ilyen, a válsághelyzetek leküzdéséhez felhasználható aktivitás.” (33. o.)

„az adaptáció lényege szerint ... dinamikus és az egyént dinamizáló kulturális tudás.” (38. o.)

„eleve ambivalens helyzetek az életkorváltó krízisek, amikor igen sok mozzanattól függ, hogy az egyes egyén számára a helyzet melyik oldala kap nagyobb hangsúlyt: ... az öregedés válságában a halál közelsége miatti reménytelen csüggedtség vagy a bölcsesség megszerzése.” (53. o.)

„az idősebbek ... sokkal inkább támaszkodnak a korábbi tapasztalatok tudatos alkalmazására, a kompromisszumkötésekre és a tekintély erejére.” (60. o.) De számítsunk rá: „A testiség megnőtt jelentőségének huszadik századi ... következménye ... az idősök

(folytatás a 48. oldalon)

Vadállomány által okozott károsítás

A vadkár felvételének célja az ellenőrzés alá vont erdőrészekben, erdőterületeken, a vadállomány élőhelyére gyakorolt hatásának vizsgálata, a szükséges erdészeti hatósági beavatkozás szakmai megalapozása céljából.

Az eljárás kidolgozása során, a mintavételi helyek kiválasztásánál és a felvételezés módjánál, a felmerülő szubjektív tényezők kizárására törekedtünk.

Vizsgálatunk tárgyát a Bujáki Erdészet befejezetlen erdősítései alkották, melyekben az előző évben az erdősítések műszaki átvételei során jelentős vadkárt észleltek. Mivel az összes ilyen erdőreszlet felvételezésére nem volt mód, az egy tömbben található hasonló típusú erdőreszletekből kijelöltünk egyet-egyet, amiben a vizsgálatot terveztük. A vizsgálat alá vont erdőreszletek kijelölése után, azok digitális térképére egy 50 x 50 m-es hálót illesztettünk. Az így előkészített háló csomópontjai jelölték ki a mintavételi pontokat. Az erdőreszletek többségénél ez a mintavételezéshez elegendő vizsgálati pontot ad. Az átlagtól eltérő esetekben a mintapontokat sűríteni, illetve ritkítani lehet. A vizsgálathoz szükséges mennyiségű mintapontok száma az alábbi táblázat alapján került meghatározásra – Klátyik alapján.

A vizsgálati pontokat, az egyenletes területi elhelyezkedés figyelembevételével, a térképen rögzítettük.

A vizsgálati pontokon körös mintavételt végeztünk. A kör területe 10 m², amit egy 1,78 m-es rúddal lehet kijelölni (ez egyszerűen elkészíthető a helyszínen, és nem zavar a terület bejárása közben sem). A körön belül a csemeteket egyenként értékeltük. Így megkaptuk a csemeteszámot, az elegyarányt és a károsított csemeték számát a körön belül. (Természetes felújításokban, ahol az egyedszám meghaladja az 5 db/m²-t, az elegyarányt és a károsított egyedek számát becsléssel is megállapíthatjuk.) Feladatunk a károsítás mértékének ha-

tósági szempontú meghatározása volt, ezért csak a vezérhajtások károsodását vettük figyelembe.

Feladataink közé tartozott a vadállomány élőhelyére gyakorolt hatásának vizsgálata, ezért a vizsgálatba bevontuk a cserjefajokat is. A cserjefajok arányát, rágottságát becsléssel állapítottuk meg a felvételi pontokon. A cserjék vizsgálata esetén a rágottságot azonban az egész növényen, és nem csak a vezérhajtásokon figyeltük. A károsított cserjéket a károsodás mértéke szerint négy csoportba soroltuk (A – nem, vagy alig károsított, B – gyengén károsított, C – közepesen károsított, D – jelentősen károsított - Klátyik alapján), és a jegyzőkönyvbe a károsodást ezzel a kóddal jeleztük.

Vadfajonként a rágást nem különítettük el, de a jellemzőnek ítélt vadfajt rögzítettük. A terepi felvételezések április második felében történtek.

Az alkalmazott felvételi mód alkalmas:

- a csemeteszám (adott faj/összes faj darabszáma az erdőreszletben)
- az elegyarány (adott faj aránya a többi fajhoz az erdőreszleten belül)
- a károsított csemeték száma
- a károsítás aránya (adott faj károsított egyedeinek darabszáma/adott faj összes egyedének darabszáma az erdőreszletben)
- a teljes károsodási arány (az összes károsított egyed darabszáma/összes egyed darabszáma az erdőreszletben)
- a fedettség hiány (így a területtel közvetlenül nem fogható mennyiségi kár)
- a cserjeborítottság
- a cserjekárosodás mértékének meghatározására.

Eredmények

Összesen 15 erdőreszletben 346 pontot vettünk föl. A vizsgált részekben a legnagyobb arányban (41%) a kocsánytalan tölgy volt megtalálható. Ezt a cser (35%), majd a gyertyán (11%) követte. 5%-ot tett ki a juharok elegyaránya, a többi elegyfaj együttesen pedig 8%-ot (1. ábra).

Fedettségi hiányt a mintavételi pontok 43%-ánál tapasztaltunk (kevesebb,

mint 10 csemete/10 m²). Pótlási kötelezettséggel járó hiány (kevesebb, mint 8 csemete/10 m²) a pontok 32%-nál volt (3. ábra).

Részben a fedettség hiány, részben a klíma miatt jelentős volt a terület cserjeborítottsága (52,7%). A cserjefajok közül a kőköny, a szeder, a vadrózsa és az egybibés galagonya volt a leggyakoribb.

A vizsgált erdőreszletekben összességében 54%-os vadkárt állapítottunk meg (2. ábra). Ez jóval magasabb, mint a korábban ugyanerről a területről leírt átlagos érték (Szemethy et al, 2004). Megállapítható volt továbbá, hogy az állomány nemcsak az elmúlt évben, hanem rendszeresen jelentős vadkárosításnak volt kitéve. A fás szárú vegetáció rágottságán kívül sok vaddisznótúrás is találtunk, ami szintén nagyszámú vad jelenlétére utalt.

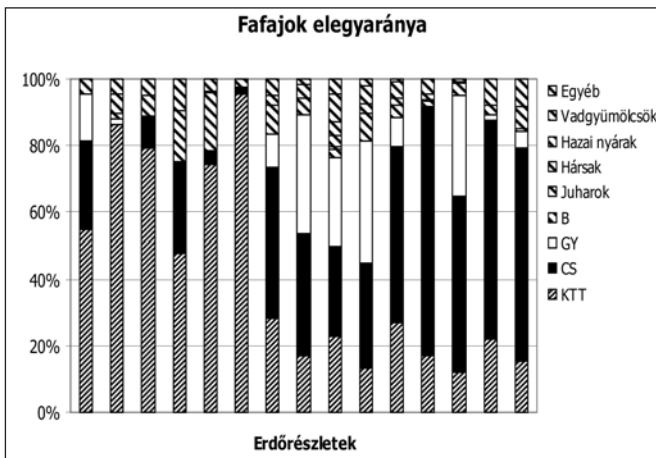
A legnagyobb károsítást a vadgyümölcsök szenvedték el. E fafajoknál az összes csemete 65%-nak a csúcshajtása volt rágott. Ezt követte a kocsánytalan tölgy (58%), a hazai nyárok (45%), a gyertyán (39%), az egyéb elegybe sorolt fajok (33%), a hársak (30%), a cser (26%), a bükk (17%), és a juharok (16%).

Értékelés

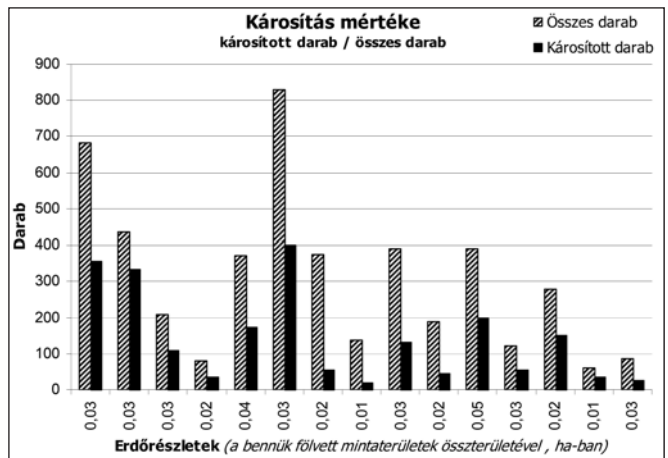
Az utóbbi évtizedben a vizsgált területen többféle károsítás is jelentkezett. A vadállomány károsítása mellett jelentősebb fagykár, és a gyapjaspille (*Lymantria dispar*) gradációja miatti fokozott rágás is problémaként jelentkezett. Ez utóbbi hatását a növényzetre, és a vadállományra Katona tárgyalta. A különböző kárképek kiváltó okait évek múltán nehéz elkülöníteni, ezért annak megállapítása és az abból levonható következtetések állandó viták forrása. A csúcshajtások őszi / téli lerágásának tavaszi felvételezése viszont még egyszerűen elvégezhető, azonban később – amennyiben a felvétel eredménye bármilyen okból megkérdőjeleződik – az idő múlásával egyre nehezebben ellenőrizhető feladat. Amennyiben a csúcshajtás lerágása évente visszatérő jelenség az adott állományban, a kárkép annyira jellegzetes, hogy annak kiváltó okát már nem lehet összetéveszteni más okokkal, és évekkel később is jól megállapítható. A vizsgált erdőreszletek nagy részében ilyen, többször károsított állományt találtunk – bár ennek felvételezése nem volt feladatunk.

Az elegyarány – egy pár részlet kivételével – az üzemtervben előírtnak

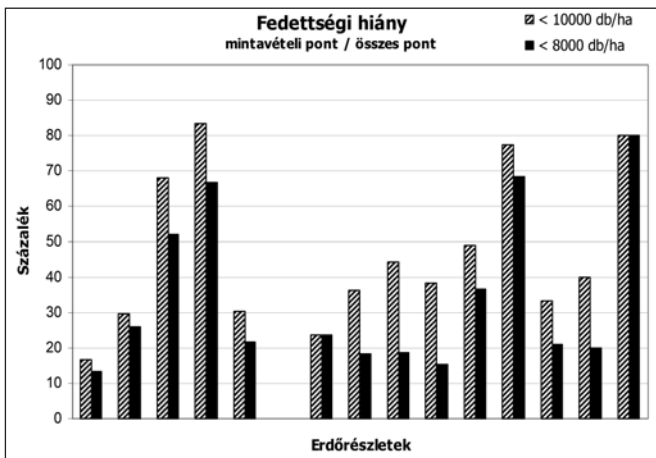
Terület (ha)	1 alatt	1- 3	3- 5	5- 10	10 felett
Term. felújításban	6	12	20	35	40
Mest. felújításban	5	10	16	30	35
Fiatalosban	4	8	12	25	30

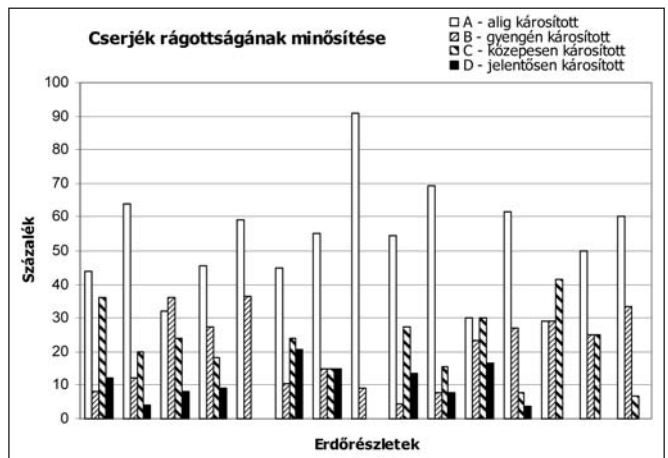
1. ábra

2. ábra

3. ábra

4. ábra

megfelelő volt, azonban a nagymértékű fedettségi hiány okai az előzmények ismerete nélkül egyértelműen már nem határozhatók meg. A vadállomány hatásán túl azonban a gazdálkodó felelőssége is felmerül azzal kapcsolatban, hogy foltokban – az átlagosan 1-1,5 m-es fiatalokban – 2-2,5 m magas tuskósarjas, gyertyános vagy cserjés részek alakulhattak ki. Ezek alatt megtalálhatók voltak ugyan a főfafajok csemetéi, de mivel a nemkívánatos fásszárúak nemcsak magasságban, de tömegességben is többszörösei voltak a főfafajok csemetéinek, a túlélésre nem sok esélyük van. Ezekben a foltokban rágaskárt nem tapasztaltunk, mivel egyrészt már kinőttek a vad szája alól, másrészt olyan sűrűek voltak, hogy a vad sem szívesen időzött bennük.

Bár az elegyfajok is jelentős rágaskárt szenvedtek el, mivel ezek egyed-száma az összes csemetének csak töredéke, a károsított egyedeknek is csak kisebb részét képezik. A károsítás nagy tömegét a kocsánytalan tölgyön lerágott csúcshajtások adják, egyrészt a tölgy nagy részaránya, másrészt a vad által előnyben részesítettsége miatt.

Megfigyelhető volt, hogy bár a terü-

leten nagy tömegben található cserjék, azoknak legnagyobb része nem, vagy alig károsított (4. ábra). Ez ellentmond annak a véleménynek, miszerint a vad csak a cserjék hiánya esetén károsítja jelentős mértékben a fajok hajtásait.

Tapasztalatok

Az eljárás a gyakorlati alkalmazás során a vártnál nagyobb munkaidő-ráfordítást igényelt. Ennek egyik oka – az erdősítések állapota miatt – a mérési helyek megközelítésének nehézsége volt. Tapasztalataink szerint csökkenthetjük a munkaidő-ráfordítást azzal, hogy első lépésként tágabb hálózatban jelölünk ki mintapontokat, ahol a felvételezést elvégezzük, majd a kiértékelés eredménye alapján döntünk a további mérőhelyek kijelöléséről. Amennyiben az első felvételezés az erdőrészleten belül jelentős eltéréseket nem mutat, a mérőhelyek sűrítésére nincs szükség.

Az eljárás objektív eredményt adott a vizsgált erdőrészlet állapotáról, ezért minden olyan területen javasoljuk alkalmazását, ahol az erdészeti hatóság és a vadgazdálkodó között véleményeltérés van a károsítás szembecsléssel megállapított mértékével kapcsolatban.

Dr. Varga László
okleveles erdőmérnök és ügyvéd
vezetésével működő

DR. VARGA LÁSZÓ ÜGYVÉDI IRODA

Értesíti tisztelt ügyfeleit, hogy az
iroda címe megváltozott:

Iroda:

1201 Budapest, Ady Endre utca 200.

Aliroda:

1204 Bp., Baross u. 34/a III. em. 33.
Levelezési cím: 1725 Budapest, Pf. 75.
Tel.: 06-30-858-93-78

E-mail: dr.vargalaszlo@t-online.hu

Irodánk főbb szakterületei:

- ingatlanjog
- cégügyek
- mezőgazdasági, erdészeti igazgatás
- munkajog
- számvitel, adózás

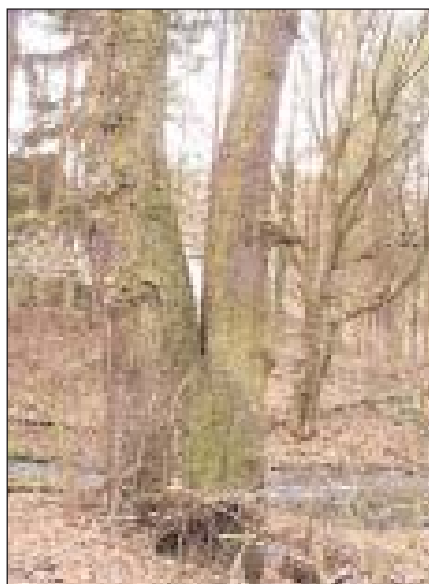

Az év fája: a mézgas éger

A mézgas éger (*Alnus glutinosa*) a Kárpát-medence folyóinak, patakjainak, vizenyős, lápos forrásainak, galériaerdeinek jellemző fája. Főleg a síkon, a dombvidéken és a közephegységek alacsonyabb, vizenyős részein tenyészik. A Kárpát-medencében 900 m felett már csak elvétve találjuk meg. A felföld Alföld felé lejtő hegyhátainak (felföldalja) patak-, és folyóvölgyeinek is jellemző erdőalkotó fája, de a magasabb lefolyástalan forráslápok mellett 837 m magasságra is felhatol (Galyatető, Csurgókút). Felföldalja hegyeinek egyik gyöngyszemében, a Bükk-hegység szűk, köves, nagyesésű, oxigénben gazdag patakjai mentén, kevés helyen tudnak kialakulni lápi és réti talajok. Ezekben a völgyek inkább magas nitrofil tartalmú, tápanyagban gazdag glejes lejtőhordalék talajok keletkeznek. Ezek az élőhelyek a nitrogént kedvelő égeres társulásoknak kedveznek. Ezért, ha hagyják az itt élő égerfákat, a gyökerein tenyésző nitrogéngyűjtő sugárgomba (*Frankia alna*) segítségével óriási méreteket érhetnek el.

Felföldalja egyik legnagyobb mézgas éger fája a Bükk-hegység északi oldalán mélyülő, természeti szépségeiről csakis legekkel említhető Szalajka-völgyében, a régi erdészház mellett, a patak partján található 380 m magasságban. A 23 m magas matuzsálemi lábás éger méretei is elkápráztatók. A fa átmérője átlagolva, mellmagasságban 235 cm, gyökfőben pedig 290 cm, ami területben megadva azt eredményezi, hogy mellmagasságban 740 cm, gyökfőben, pedig 910 cm. A fa a Tótfalusi-völgy elágazásától a valamikori Szalajka-völgy alját borító, erősen fellazított (kipusztított), őserdőszerű véderdő maradványfája. A terület a századfordulón már védendő funkciót töltött be, 1955-től védett,

ma pedig a Bükki Nemzeti Park fokozottan védett területe. A matuzsálem többször megcsonkolt, visszavágott alsó része óriásira kiszélesedik, nagy támasztógyökereket fejlesztett. Ez a fa iskolapéldája a hatalmas törzsű lábás égerek kialakulásának, melyek a rendszeres csonkolás után az alsó megvastagodásból idővel sudár, karcsú törzset fejlesztenek sarjadással. A hatalmas, támasztásra szoruló égerlábak állandó vagy időszakos vízborításakor a fa stabilitását szolgálják. Az alsó mohás, zuzmós, algás megvastagodásból a földtől 220 cm magasságban két nagy törzsre

bomlik, az egyik csúcscsáradt korhadt, odvas, égertaplóval fertőzött. A két nagy főtörzs melletti három oldalhajtsága 67 cm, 150 cm, és 75 cm-es kerülettel.

Az égermatuzsálem felett, a kisvasút Halastó megállója alatt, a pizstrángtelep bekerített részén a Szalajka-patak kibukkanásánál egy másik nagy villás növésű, mellmagasságban 520 cm kerületű mézgas éger található. Ez nem csonkolt, természetes állapotában megmaradt villás fa. Mivel nem volt csonkolva, nincs ún. „lába” sem.

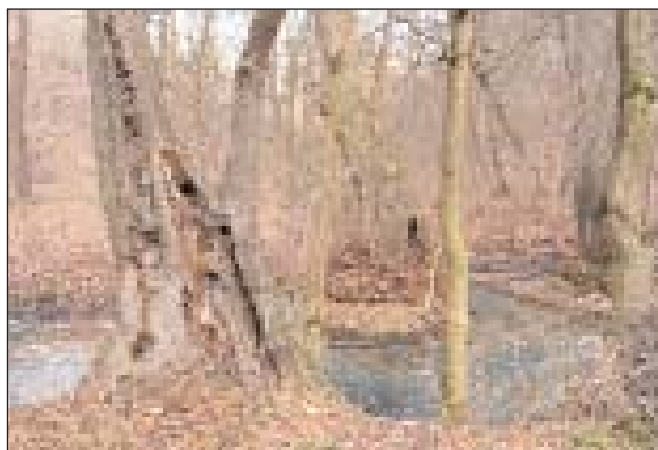
A Tótfalusi-völgy elágazásában és a Halastó mellett is találhatók szép lábás égerek. A mellmagassági kerületük 310 cm–360 cm között változik, de a gyökfőben mért 760 cm-es és 580 cm-es lábak is figyelemre méltóak. Az egyik alsó megvastagodásban (lábban) olyan hatalmas üreg keletkezett, hogy egy ember is kényelmesen elférne benne.

A mézgas éget a rövidebb, 80-100 évig élő fák közé sorolják, de ezek a nagy óriások – a lábás matuzsálem, és a villás éger – méretükből adódóan inkább a 200 évhez vannak közelebb, de lehet hogy a nagy lábásfa, még ezt is meghaladta (legalább is a láb).

Az erdészház mellett, az égermatuzsálem közelében található a Bükk-hegység egyetlen ismert hamvas éger (*Alnus incana*) fája is. Az égerfák mellett a völgy hatalmas bükkfái (*Fagus sylvatica*) és öreg hegyi juharai (*Acer pseudoplatanus*), valamint nagylevelű hársai (*Tilia platyphyllos*) is figyelemre méltóak, ezek mindegyike 400-500 cm-es kerülettel rendelkezik, 150-250 évesek.

Az égerfák mindegyike a Szalajka-völgy alján futó sétány mellett található, tehát aki nem a 101 éves erdei kisvasúttal közlekedik, mindenképpen elhalad mellette.

Kép és szöveg: **Katona Csaba**

A magas kőris hajtáspusztulása

Az 1990-es évek elejétől Észak- és Közép-Európa országaiban a magas kőris (*Fraxinus excelsior*) addig nem tapasztalt leromlási folyamata kezdődött el erdőállományokban és zöld övezetek egyedi fáin egyaránt. Az érintett fákban a hajtások hervadása, pusztulása, majd az ágak elhalása tűnt szembe. Néhány év lefolyása alatt a megbetegedett fák jelentős része elpusztult. A betegség okozójára sokáig nem derült fény. A vizsgálatok során a tünetes fákból a gombafajok sokaságát tenyésztették ki, amelyek többnyire a kőriseken előforduló gyengültségi kórokozónak bizonyultak. Ez alapján a betegséget a kedvezőtlen környezeti tényezők által legyengített fákat megtámadni képes gyengültségi kórokozók hatásával, komplex etiológiájú folyamatként próbálták magyarázni. A beteg fákból kitenyésztett egyik, addig ismeretlen konídiumos gombát 2006-ban *Chalara fraxinea* néven új fajként írták le Lengyelországban. Ezt követően a gombát több európai országban is megtalálták, és egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy ez a kőris új betegségének fő kórokozója.

Magyarországon a kőris hajtás- és vesszőpusztulásának kórokozóját első alkalommal 2008 májusában, a Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt. Dél-Hansági Erdészettől származó mintákból, majd júniusban a Szombathelyi Erdészeti Zrt. Sárvári Erdészeti Igazgatóság területén vett magas kőris hajtásokból izoláltuk és azonosítottuk. Mindkét erdészetről a betegség jellegzetes tüneteit tapasztaltuk: a levelek, hajtások hervadása, száradása (1-2. ábrák), barna foltok és nagyobb kiterjedésű, besüppedéses elhalások a vesszők kérgében (3-4. ábrák), barnás elszíneződés a fás részekben (5. ábra).

A Dél-Hansági Erdészet területén a betegségre jellemző tüneteket a magas kőris fiatalosokban már néhány évvel korábban, zömmel a téli fagyos időjárást követően tapasztaltuk. A hajtások pusztulását fagykárnak tulajdonítottuk. A 2-4 éves fiatalosokban tavaszi ápolási tevékenységként az elpusztult hajtások visszavágását követően, a mértéknek megfelelően elvégeztük. Így utólag elmondható, hogy a kórokozó valószínűleg jelen volt a

1. és 2. ábrák. A hajtások hervadása

3. és 4. ábrák. A vesszők foltosodása és száradása

kőris fiatalosokban, csak az erdészeti „rohanó” gyakorlat eddig semmilyen jelentőséget nem tulajdonított neki. A hajtások pusztulását különösen a fagyzugos, mély termőrétegű, bő vízellátottságú (állandó vízhatású) területeken figyeltük meg. A szárazabb vízgazdálkodású (időszakos vízhatás, többlet-vízhatástól független) területek fagyzugai szintén érintettek lehetnek, de erre vizsgálat, megfigyelés még nem irányult. A kórokozó jelenléte az erdészet két fiatalosából (Kapuvár 31D és Kapuvár 26B) származó mintákon bizonyosodott be. Az érintett erdőrészeket a fent vázolt kritériumoknak (fagyzug, víz-többlet) megfelelnek. Ez alapján elmondhatjuk, hogy a kórokozó a Dél-Hansági Erdészet gazdálkodási területének nyugati oldalán fordul elő.

A Sárvári Erdészeti Igazgatóság által kezelt 12 458 ha állami erdőterületen 2% területarányal bíró magas kőris a Rába völgye tájrézlet ártéri erdeiben ál-

lományalkotó főfafajként, a Vasi-hegyhát tájrézlet tölgyeseiben pedig értékes elegyfajként jelenik meg. A magas kőris pusztulásának jelenségére először 2008. május elején-közepén főerdész, kerületvezető erdész kollégák lettek figyelmesek az ikervári, sárvári erdőtümbök befejezetlen, valamint befejezett korú erdősítéseiben. A pusztulás mind mesterséges erdősítésekben, mind magas kőris újulatban, valamint tuskósarjakon egyaránt jelentkezett. Idősebb állományokban a megbetegedést nem tapasztaltuk. Az addig ismeretlen megbetegedésre magyarázatot nem találtunk, számunkra ismert abiotikus, valamint biotikus környezeti tényezők egyike sem okoz hasonló jellegű tüneteket. Május első felében az első tünetek megjelenése az idej, néhány hete kifejlődött vezérhajtáson lévő levelek fonnyadásával, majd pusztulásával jelentkezett, majd a még zöld, éretlen csúcshajtás is

* NYME Erdőművelési és Erdővédelmi Intézet

5. ábra. A hajtások fájának elszíneződése

6. ábra. *Chalara fraxinea* fialidok és konídiumok

fokozatosan barnulásnak indult és elszáradt. Az idősebb, fás törzsrészen világosbarna színű, néhány cm² kiterjedésű foltok jelentek meg. Az elpusztult hajtásrész alatti rügyből később új vezérhajtás indult, melyen már nem voltak láthatóak a pusztulás jellegzetes tünetei, az év során rendben be is fásultak. A nyár folyamán az újonnan kifejlődött hajtások, levelek többnyire eltakarták az elpusztult növényi részeket, kevésbé volt szembevető a jelenség. A nagyobb magas kőrös elegyarányú erdőszélesekben jellemzően nagyobb mértékű volt a megbetegedés, míg a kisebb magas kőrös elegyarányú erdőrészekben szóróan jelentkeztek a tünetek. A magas kőrös hajtáspusztulás a Sárvári Erdészeti Igazgatóság területén hat, 3-13 éves korú fiatalosban jelentkezett. Tömeges volt az Ikervár 8R 4 éves mesterséges felújításban, szórványos, illetve kisebb-nagyobb csoportos előfordulása a Csénye 8D1, Vashosszúfalu 7A, Sárvár 1C, 6A és 6J erdőrészekben. Természetesen a megbetegedés előfordulhatott kisebb mértékben más erdőrészekben is, de ezekben kevésbé volt észrevehető. Itt a kórokozó jelenlétének kimutatására további megfigyelések szükségesek.

A NYME Erdőművelési és Erdővédelmi Intézet növénykórtani laboratóriumában a *Chalara fraxinea* konídiumos gombát a vesszők elszíneződött fájából sikeresen kitenyésztettük. A mikroszkópi morfológia alapján a kórokozó kétséget kizáró faji azonosítása lehetséges volt. A konídiumok képzése enteroblastikus-fialidikus típusú, a konidiogén sejtek (fialidok) olajbarnák, 14-23 µm hosszúak, szélességük a hasi részen 4-6 µm, a nyaki részen 2-3 µm. A konídiumok hengeresek, hialinok, 2,5-4 x 2-2,5 µm nagyságúak (6. ábra).

A gomba patogenitását fiatal kőrösfák hajtásainak, gallyainak mesterséges fertőzésével igazoltuk. A vizsgálatot 2008

7. ábra. Mesterséges fertőzésből fejlődött tünetek

júniusában, a gombatenyészet darabkáinak sebbe oltása módszerével végeztük. Már két hét múlva a fertőzési helyek feletti levelek hervadását és a fertőzött hajtások faszöveti barnulását figyeltük meg. Az elszíneződött faszö-

vetből a kórokozót sikeresen visszaizoláltuk. A fertőzött ágakon a jellegzetes kéregfoltok is megjelentek (7. ábra).

A kőrös új betegségének fellépése új kihívást jelent az erdővédelem számára. A kórokozó életmenetét, a terjedés és a fertőzés módját, a fertőzés kritikus időszakát stb. nem ismerjük. Hazánkban és Európa más országaiban is eddig csak a magas kőrösen tapasztaltuk a betegség előfordulását. Érdemes azonban figyelemmel kísérni a tünetek esetleges megjelenését az egyéb kőrösfajokon, különösen a magyar kőrösen is. A jövőbeni felújítások során a fafaj megválasztásakor e betegségekre fokozottan oda kell figyelni. A kórokozó a csemetéken is előfordulhat, ezért fontos a fertőzésmentes szaporítóanyag biztosítása. A betegség a természetes újlaton, tuskó-sarjakon és különböző korú állományokban is megjelenik, tehát sürgető a kórokozó életciklusának, terjedési módjának és a fertőzés forrásainak mielőbbi megismerése.

A fényképeket Nagy László és Szabó Ilona készítették.

Megjelent a Tilia XIV. kötete

A Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar Növénytan és Természetvédelmi Intézet periodikái közül a Tilia sorozat XIV. kötete látott most napvilágot. A 490 (!) oldalas kötet egyetlen tanulmányt tartalmaz, amelynek címe Magyarország erdőtürelméi, szerzője Kevey Balázs. A szerző a Pécsi Tudományegyetem Növényrendszertani és Geobotanikai Tanszékének tanára, s évtizedek óta foglalkozik – többek között – hazánk erdőtürelméiával. A számos terepnap, csaknem nyolczer cönológiai felvétel, az ország teljes bejárása jogosította fel arra, hogy ha-

zánk erdőtürelméit monografikusan feldolgozza. 128 asszociációt mutat be teljes részletességgel, amelyekből a hazai erdőtürelméi (maradványa) hű képpel rajzolódik ki. Kevey Balázs munkája – az erdők tekintetében – egy nagy, az 1920-as években kezdődő korszak, a klasszikus cönológia lezárásaként is tekinthető. A szerző felvételeinek informatikai feldolgozásában Hirman Antal erdőmérnök segédkezett.

A kötet a fenti intézetnél (9400 Sopron, Pf.: 132.) rendelhető meg.

Dr. Bartha Dénes

Vízgazdálkodás a Visegrádi-hegységben

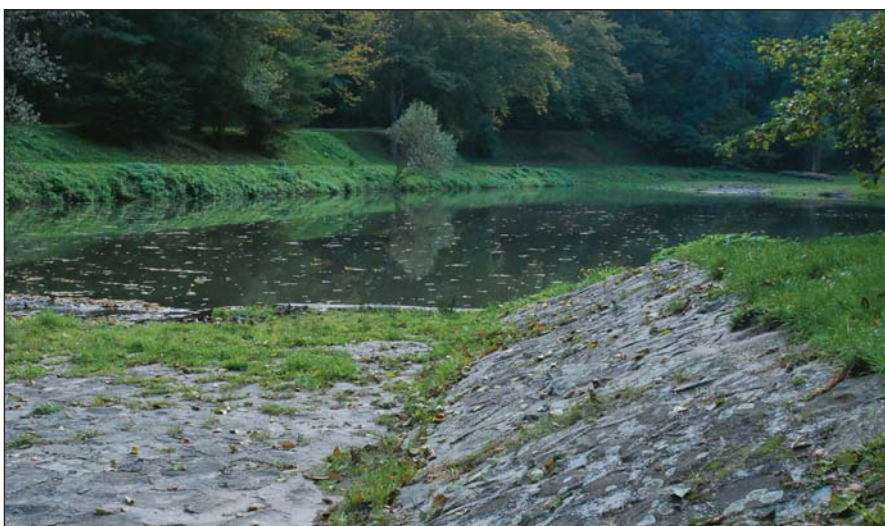
A szakosztályrendezvényen résztvevők főként a vízügyi igazgatóságok közül kerültek ki, de ezen kívül a Nyugat-Magyarországi Egyetem, az Erdészeti Tudományos Intézetet, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal, az illetékes Nemzeti Park és erdőgazdálkodó szervezetek szakemberei is megjelentek az egész napos rendezvényen.

Bevezetőként a Mogyoróhegyi Erdei Művelődés Házában a Parkerdő általános tevékenységéről tartottak előadást (Csépanyi Péter, termelési és természetvédelmi főmérnök), a Visegrádi Erdészetről (Némedy Zoltán, erdőgondnok) és a Parkerdő vízgazdálkodási tevékenységéről (Kálmán Miklós, beruházási és műszaki osztályvezető).

Az első terepi programpont az Apátkúti-völgyzárógátas tározó megtekintése volt. Az általános adatok (építés éve, vízgyűjtő terület nagysága stb.) részletezése után az építés körülményeiről és az üzemeltetés, karbantartás nehézségeiről közölt érdekes információkat Koncz Antal (kerületvezető erdész) és Hibbey Alpár (nyugdíjas műszaki főelőadó).

A Bertényi Miklós Fűvészkert bemutatásával folytatódott a szakmai nap, ahol a kert kigondolásának, illetve megvalósításának körülményeit mesélte el Koncz Antal. Rövid séta keretében az itt található bemutató jellegű műtárgyakat lehetett megtekinteni, úgy mint a kőszekrénypilléres, felső függesztőműves szerkezetű és a kőbetonpilléres, tuskótartós megoldású hidak. Fából készült fésűs hordalékfogókat, illetve vízmosás-lejtőmegtartást lehetett tanulmányozni élettartam és a megfogott, megkötött hordalék mennyiségének tekintetében.

A Pilismaróti Erdészeti területén a je-

lenleg nem üzemelő Hamvaskői-tavak történeti bemutatása hangzott el Cseh János (nyugdíjas műszaki vezető) és Müller Szabolcs (műszaki vezető) előadásában

A Hamvaskői Vadászház ívóvízrend-

szerét Róth János, a helyi kerületvezető erdész mutatta be, aminek a fő része a forrásfogalás és a gravitációs tározó, melyek több mint 30 éve épültek és az üzemeltetés során nem merült fel semmilyen komoly probléma.

A Visegrádi-hegység egyik legkedveltebb forrásánál a Kaán-forrásnál Zambó Péter vezérigazgató köszöntötte a szakosztályülés résztvevőit. A bővizű forrás történetét, állapotát és parkobjektumként betöltött szerepét Némedy Zoltán mutatta be.

Az Apátkúti-patakon egy gabionpaplanos part-, illetve medervédelem, egy mederátjáró, illetve a közelben lévő István-kunyhói, három tóból álló halastórendszer és a jövőbeni műszaki beavatkozás ismertetése következett.

Az Apátkúti-vadászházban Kucsara Mihály szakosztályelnök tájékoztatta a társaságot a jövő évi tervekről, amit kötetlen beszélgetés követett.

Kép és szöveg: **Kálmán Miklós**

(folytatás a 42. oldalról)

leértékelése (az idős kor a test hanyatlásának korszaka, a testi nézőpontból kisebb értékű életkor)" (602. o.)

„Cspadák”: „Van, amikor ... a mégoly találékony adaptációs kísérletek is kudarcot vallanak" (63. o.) „Különösen ... amikor a bajok halmozottan jelentkeznek". (426. o.)

„az alkalmazkodás egyik legfőbb gátja értelemszerűen a merevség, rugalmatlanság lehet" (63. o.) „a média által kínált minták ... sok esetben teljesen inadekvátnak bizonyulnak." (65. o.)

„A struccpolitika egyik változata az is, amikor az egyén megpróbál kimenekülni

ni a helyzetből, de nem lép ki abból, hanem csak úgy tesz," ... „formaváltozata lehet az alkoholizmus ... de sokan a televíziózást vagy más, szenvedélybetegséggé váló tevékenységben való elmerülést választják ... Mindezek ... nemcsak azért zsákutcások, mert pusztítják az egyént, hanem azért is, mert a problémák forrására nem reagálnak" (67. o.)

„az adaptáció nem a válsághelyzetekben kezdődik. ... például a család viszonyaihoz való adaptációk, ezek a hétköznapi ... alkalmazkodások (is) kellenek ugyanis ahhoz, hogy az ezekre épülő önvédelem a válsághelyzetekben is működhessenek." (259. o.)

Befejezőként még szeretném kiemelni, hogy a szerzők interjúk készítésével, empirikus adatgyűjtéssel kezdték kutató munkájukat.

Nekünk is van egy nagy ívű interjúgyűjteményünk, így egyszerűsíttem a Gyökerek és lombok, (Erdészportrék) c. sorozatot (szerk.: Pápai G.), a már eddig megjelent hat kötetével is. Amelyek az emlékezésen túl a válsághelyzetek megoldásának is iskolái. Ezen portréink méltó és elmélyültebb olvasásához is hozzájárultam talán a fenti kivonatok bemutatásával.

Csuka Imre
ny. em.

Nagygépek az erdészeti technológiákban

A NYÍRERDŐ Zrt. és az AXIÁL Kft. együttes rendezésében (társzervezők: az Országos Erdészeti Egyesület Gépesítési Szakosztálya és Megújuló Energia Szakosztálya, az Alföldi Erdőkért Egyesület Műszaki Szakbizottsága, továbbá a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Agrárkamara Erdészeti, Vadászati és Halászati Osztálya, a Magánerdő Gazdálkodók Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szervezete) 2008. október 22-én országos szakmai rendezvényt és gépbemutatót tartott a NYÍRERDŐ Zrt. Baktalórántházi Erdészetének területén, alapvetően a FENDT típusú nehéz univerzális traktorokra és lehetséges erdészeti munkagépekre építve.

A résztvevőket Fekete György vezérigazgató-helyettes (NYÍRERDŐ Zrt.) köszöntötte, majd Chrapavý Vitezslav (Fendt országfelelős), Nagy Tibor (AXIÁL Kft.), prof. dr. Horváth Béla egyetemi tanár, intézetigazgató (NymE) és Bíró Imre erdészeti igazgató (NYÍRERDŐ Zrt.) előadásai hangzottak el. Délután az AXIÁL Kft. színvonalas gépbemutatójára került sor, melyet Nagy Róbert vezetett.

Az erdészeti gépesítés helyzete, fejlesztésének irányelvei, nehéz univerzális traktorok használatának lehetőségei az erdőgazdálkodási technológiákban (prof. dr. Horváth Béla) c. előadás vázolta az erdészeti gépesítés közelmúltját, jelenlegi helyzetét, fejlesztésének irányelveit, szövelt a hazai erdészeti gépfejlesztésekről és az ezekre épülő hazai erdészeti gépgyártásról, ismertette a fejlett külföldi technikák honosításának lehetőségeit, továbbá megfogalmazta az elvárható gépüzemeltetés-fejlesztéseket. A jelen és a közeljövő feladatai között kiemelte:

– az eddig is gyártott gépek folyamatos fejlesztésének szükségességét;

– a hagyományos erdőgazdálkodás néhány eddig itthon nem vagy csak sok éve gyártott típusának fejlesztését (pl. vágástakarító, injektológép, vegyszerkenő-gép, kérgezőgép); valamint

– a fa energetikai hasznosítását segítő gépfejlesztéseket (rövid vágásfordulójú energetikai faültetvény telepítő és betakarító gépsor, hengeresfa-termelő energetikai faültetvény-telepítő és -betakarító gépsor, ártéri erdők alsó fás szárú szintjét betakarító gépsor kialakítását).

Bemutatta a nehéz univerzális traktorok használatának lehetőségeit a különböző erdőgazdálkodási technológiákban, hangsúlyozva, hogy azok a hozzájuk energetikailag helyesen illesztett és optimálisan kihasznált munkagépekkel fajlagosan kisebb üzemeltetési költségek, mint a kisebb kategóriájú gépek. A jövő tehát az erdőgazdálkodási technológiákban is a nagygépeké mindazokon a helyeken, ahol optimális kihasználtságuk biztosítható.

A nehéz univerzális traktorok használatának lehetőségei az erdészeti munkákban, kiemelten a FENDT traktorokra, illetve azok munkaeszközeire (Chrapavý Vitezslav) c. előadás ismertette a Fendt cég kialakulásának történetét, az ott megvalósult, hosszú múltra visszatekintő traktorfejlesztést és gyártást, valamint a mai, korszerű univerzális FENDT traktorok sokirányú alkalmazásának lehetőségeit.

Az AXIÁL Kft. tevékenysége, különös tekintettel az alkatrészellátásra és az országos szervizhálózatra (Nagy Tibor) c. előadás bemutatta az AXIÁL Kft. múltját, jelenét és jövőbeli terveit. Szövelt arról, hogyan vált egy kisvállalkozás a

hazai mezőgazdasági gépesítés, gépkereskedelem egyik meghatározó nagyvállalatává.

A forgókaros injektológép kísérleti fejlesztése, a kísérleti gép gyártása, tesztelése (prof. dr. Horváth Béla) c. előadásban az előadó ismertette az injektológép fejlesztésének indokait, vázolta azokat a követelményeket, amelyek a megvalósítandó új injektálási technológiával és technikával szemben fennállnak, rendeltetésén, szerkezeti felépítésén, főbb műszaki és üzemeltetési adatain keresztül bemutatta a kifejlesztett forgókaros injektológépet, továbbá szövelt a kísérleti gép eddigi üzemeltetési tapasztalatairól.

A terepi gépbemutatón (Nagy Róbert) üzem közben mutatta be a gépeket.

Összességében megállapítható, hogy egy tartalmas, alapvetően a nagy gépekre, nehéz univerzális traktorokra épülő gépbemutatót láttunk, mely gépek alapvetően hozzájárulhatnak az erdőgazdálkodás gépesítés-fejlesztéséhez. Alkalmazásuk feltétele azonban az optimális mértékű kihasználtságuk biztosítása, mely nélkül gazdaságos üzemük elképzelhetetlen. Megfelelő kihasználtságukhoz területnagyság és magas színvonalú munkaszervezés szükséges.

Eredménye a gépbemutatónak egy hosszú ideje hiányhelyes terület gépesítés-fejlesztésére tett hazai kísérlet, a cserebogárpajor károsítása ellen való védekezésre alkalmas injektológép kísérleti példányának elkészülte és eredményes bemutatása. A jelenlegi fejlesztési eredményekből továbblépve olyan színvonalú gép születhet, amely a probléma hosszú távú megoldására képes.

Kép és szöveg: Szabó József
Prof. Dr. Horváth Béla

GEHL kompaktrakodó, bozótirtó szereléssel felszerelve

FIG-01 forgókaros injektológép (fejlesztette: NYÍRERDŐ Zrt., KEFAG Zrt. és a Nyugat-magyarországi Egyetem)

A „vörös nyáras” titkai

Ne tessenek megijedni, nem egy új fajt fedeztem fel, egyszerűen csak az történt, hogy miután a „megélhetési bűnözők” kilopták a pusztavacsi akácunk nagy részét, a „jobbán élni akaró bűnözők” elkezdték kilopni a mellette lévő fiatal nemes nyáras vastagabb fáit is.

Az örökényi rendőrkapitány kijelentette, hogy ők bizony tehetetlenek, mert hiába is tudják, hogy kik a nagyüzemi fatolvajok, meg hogy ki a raklapgyártó nagyüzemi orgazda, ha van valamennyi számlával igazolt faanyaga, akkor nincs ember, aki meg tudná mondani, hogy melyik a hivatalos és melyik a lopott áru.

Miután tényleg nincs ember, aki az erdőt így ezerszeres járőrözéssel is meg tudná védeni, nem maradt más hátra,

mint a középkori lótolvajok ellen már bevált módszer, a „billogozás”, esetünkben a fák vörösre festése, és láss csodát, mert megszűnt a falopás, legalábbis ebben az erdőben.

A módszer bizonyára határtalan lehetőségeket tárt fel. Hazánk erdeit lehet majd évjáratonként kékre, zöldre, bar-

nára, sárgára vagy feketére, később pepitára és csíkosra is festeni, a ráérősebbek pedig tájjellegű, kalocsai, somogyi vagy matyó mintákkal is díszíthetik a veszélyeztetett fatörzseket.

Fát már a nagyapám Vác környéki erdejéből is loptak a régmúlt időkben, és mivel ő egy igen béketűrő ember volt, ilyenkor csak annyit mondott, hogy „bizonyára nem a polgármester lehetett a tettes, meg hogy jó annak, akitől van mit ellopni”.

Nagyapám erdeinek egy részét később sikerült kárpótláson visszavásárolnom, a világ pedig csak annyit változott, hogy tőlem már lopott polgármester is és a zalai vadőr is, és hogy én is örülök annak, hogy tőlem is van mit ellopni, csak legalább ne büntessenek meg érte...

Dr. Czerny Károly

Őshonos csemeték és a diákok

A Gemenci Erdei Vasút keselyűsi megállója melletti „Őcsény 30C” erdőrészletben, 0,8 hektáron a régi nemes nyár állományt őshonos fehér nyár erdőre cserélte le az erdőgazdaság.

A „Hogyan lesz itt erdő?” program keretében a Gemenci Erdei Vasút keselyűsi megállója melletti „Őcsény 30C” erdőrészlet felújítását a környékbeli gyermekek is gyakorlati munkájukkal segítették.

Az őcsényi 4. osztályosok idén ősszel október 20-án erdész szakemberek iránymutatásával, feladatlapok segítségével, és fotók készítésével már felmérték az erdőfelújításra kijelölt területet (élővilág, növényzet, terepviszonyok). Most az előkészületi munka gyümölcseként a diákok részt vettek a faültetés szép és tanulságos munkájában is.

A több, mint 1000 facsemete ültetése után a Gemenc Zrt. olyan tanösvényt is kialakít majd, amelynek segítségével az elkövetkező években a látogatók végigkísérhetik egy új erdő létrehozásának és fejlődésének állomásait.

„Meggyőződésünk szerint csak a generációkon átívelő természet szeretetből fakadó természetvédelem lehet sikeres. Mindezt folytatjuk az általános iskolások oktatását az üres vágásterületen történő faültetéssel.” – jelentette ki *Csonka Tibor* vezérigazgató.

Az erdő a tervek alapján elegyes lesz. Vénicszillel elegyítik a fehér nyarat az erdész szakemberek. Ez a faj a területen őshonos, és kiváló a második lombkorona-szintbe. Az erdőtörvény előírása és a szak-

mai igényesség követelményének megtartása mellett a társaság tudatosan biztosította, hogy a véghasználatot követő felújítást őshonos fajfajjal teszi meg. Mindezt azért vállalta a Gemenc Zrt., hogy mindinkább természetközeli erdőt hozzon létre.

Baricz Árpád

Honlapjaink:

www.oec.hu

www.erdeszetilapok.hu

www.forestpress.hu

www.allamerdo.hu

www.erdo.hu

Tisztújítás a MEGOSZ-nál

A MEGOSZ 2003-ban megválasztott Elnökségének, Felügyelő Bizottságának, valamint Fegyelmi és Etikai bizottságának mandátuma lejárt, ezért a Szövetség 2009. január 13-ára tisztújító közgyűlést hívott össze, amelyet nyílt elnökségi ülés követett. Ezek keretében megválasztásra kerültek az új tisztségviselők és kinevezték a MEGOSZ ügyvezető elnökét. Az alábbiakban a két rendezvény jegyzőkönyvének kivonatát adjuk közre.

Jegyzőkönyv-kivonat

a 2009. január 13-án 10 óra 30 perces kezdettel megtartott MEGOSZ tisztújító közgyűlésről.

Jelen voltak: a jelenléti ív szerinti 63 szavazatra jogosult tag, a meghívottak és érdeklődők.

Luzsi József elnök köszöntötte a megjelenteket és megállapította, hogy a jelen közgyűlés határozatképes. Ezt követően a tisztújító közgyűlés levezető elnökének *Támba Miklós* alelnököt, jegyzőkönyvvezetőnek *dr. Sárvári János* főtitkárt, jegyzőkönyv-hitelesítőnek *Dombóvári Dénes* alelnököt javasolta, amivel a jelenlévők egyhangúlag egyetértettek.

Támba Miklós felkérte *Virágh Jánost*, a Jelölő Bizottság elnökét, hogy ismertesse a közgyűléssel a jelölés eddigi eseményeit, menetét. *Virágh János* elmondta a következőket: a Jelölő Bizottságot a 2007. december 14-i, Sükösdön megtartott Elnökségi Ülés EH/9/2007. számú határozatával hívta életre. Összetétele: *Virágh János* elnök, *Szabó Vendel*, *Németh József*, *Könnyű István* tagok. A Jelölő Bizottság a 2008. novemberéig terjedő időszakban felmérte és összegyűjtötte a tagság körében a MEGOSZ következő ciklusra vonatkozó tisztségviselőire tett személyi javaslatokat. Munkájukat telefonos és e-mail-

A MEGOSZ új elnöksége balról jobbra haladva: *dr. Sárvári János* ügyvezető elnök, *Molnár László* alelnök, *Támba Miklós* alelnök, *Dombóvári Dénes* alelnök, *Luzsi József* elnök, *dr. Ódor József* alelnök, *Szabó Vendel* alelnök, *Mocz András* alelnök.

es kommunikációval, illetve személyes megkeresések alapján végezték. Az országban több helyen jártak, beszéltek a tagsággal, a jelenlegi tisztségviselőkkel és a jelöltekkel. Munkájuk eredményeként úgy véli, hogy sikerült egy területileg is arányos, kiegyensúlyozott MEGOSZ vezetésre javaslatot tenniük.

A *Virágh János* által vezetett Jelölő Bizottság ezután a 2008. november 13-i Elnökségi Ülésen megtette a névre szóló javaslatait az elnöki, illetve alelnöki, a felügyelő bizottsági, valamint a fegyelmi és etikai bizottsági posztokra vonatkozóan. Az így kialakult végleges listát feltettük az érvényben lévő Alapszabályban foglaltak szerint a MEGOSZ honlapjára és a tagok az azt követő 8 napon még tehettek további név szerinti javaslatokat az egyes posztokra a MEGOSZ Titkárságának írásban (e-mail, levél, fax). Két új jelölés érkezett: *Posgay Attila* alelnöknek (javaslattevő: *Bodor Dezső Károly*) és *Virágh János* felügyelő bizottsági tagnak, *Szabó Vendel* megüresedő helyére (javaslattevő: *Dombóvári Dénes*). Az új jelöltek is elfogadták jelölésüket. A két újabb jelölést is közzétettük a honlapon a Választási Szabályzatban leírtaknak megfelelően.

Támba Miklós megköszönte a beszámolót és ismertette a szavazás menetét az alábbiak szerint:

Az érvényben lévő Alapszabály szerint kialakult végleges listán szereplő jelöltekre lehet csak szavazni a jelen tisztújító közgyűlésen. A jelöltek a közgyűlés nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel 5 évre választja, mégpedig úgy, hogy előbb az elnök, majd az alelnökök személyére, azt követően a Felügyelő Bizottság, majd a Fegyelmi és Etikai Bizottság elnökeire, tagjaira jelöltekre szavazunk. Az egyes posztok esetén sorban szavazunk először a Jelölő Bizottság által megadott listán szereplő, majd a honlapon megjelent felhívás alapján beérkezett jelöltekre. Többes jelölés esetén azok a tisztségviselők kerülnek megválasztásra, akik a legtöbb szavazatot kapják.

Ezután név szerint megtörtént a szavazás, amelynek eredményeként a MEGOSZ új tisztségviselői a következők:

Elnökség:

Elnök: *Luzsi József* 63 igen szavazattal.

Alelnökök: *Dombóvári Dénes* 47 igen szavazattal 12 tartózkodás mellett.

Mocz András 60 igen szavazattal 1 tartózkodás mellett.

Molnár László 58 igen szavazattal 4 tartózkodás mellett.

Dr. Ódor József 59 igen szavazattal 2 tartózkodás mellett.

Szabó Vendel 52 igen szavazattal 7 tartózkodás mellett.

Támba Miklós 61 igen szavazattal 2 tartózkodás mellett.

Felügyelő Bizottság:

Elnök: Bodor Dezső Károly 61 igen szavazattal 1 tartózkodás mellett.

Tagok: Kömnyű István 60 igen szavazattal 3 tartózkodás mellett.

Virágh János 61 igen szavazattal 2 tartózkodás mellett.

Fegyelmi és Etikai Bizottság:

Elnök: Dombóvári J. Tibor 62 igen szavazattal.

Tagok: Ernyes László 55 igen szavazattal 6 tartózkodás mellett.

Rosza István 61 igen szavazattal.

Ezt követően Támba Miklós levezető elnök előterjesztette az elnökség tagdíj-emelésre vonatkozó javaslatát – tekintettel arra, hogy a tagdíjak 8 éve nem változtak – az alábbiak szerint:

Egyéni tagoknak 50 ha erdőterületig: 3000 Ft/év.

Gazdasági társaságoknak, szövetkezeteknek és erdőbirtokossági társulatoknak 50 ha erdőterületig: 10 000 Ft/év.

50 ha erdőterület felett valamennyi tagnak: 25 000 Ft/év.

Valamennyi Magánerdészeti Üzemvezetési Központnak erdőterülettől függetlenül: 120 000 Ft/év.

Erdészeti Lapok igénylése esetén a tagdíj további 3000 Ft-tal növekszik.

A tagdíjmódosítást ezt követően a Közgyűlés 62 igen és 1 nem szavazattal elfogadta 2009. évtől kezdődően.

Tisztelt Tagtársak!

Ezúton is kérjük, hogy a pártoló tagok és a birtokhasznosítási bizottsági tagok kivételével, a fentiek szerinti 2009. évi tagdíjat szíveskedjenek mihamarabb befizetni, vagy átutalással rendezni! Az ezzel kapcsolatos tájékoztató levelet csekkek mellékelésével rövidesen mindenkinek megküldjük.

Támba Miklós levezető elnök ismertette az Alapszabály-módosítás lényegét, indokait, majd a szövegszerű módosítási javaslatot, amit a résztvevők kézhez kaptak. Elmondta, hogy az ügyvezető elnöki funkció bevezetésétől, ami a korábbi főtitkárit váltja fel, azt várják, hogy az elnök személye jobban tehermentesíthető, helyettesíthető legyen. Az ügyvezető elnök a Szövetség alkalmazottja, feladatait az

elnök határozza meg, személyét az elnökség választja ki és ellenőrzi munkáját. Szavazati joggal rendelkező tagja az elnökségnek; hatásköre, mozgástera, felelőssége nagyobb, mint a korábbi főtitkári beosztásé volt. Az Alapszabály-módosítás második csoportja a választási szabályzat pontosítását célozza. Feltette a kérdést, hogy van-e további módosító, kiegészítő javaslat a tagság köréből. Mivel ilyen visszajelzés nem volt, szavazásra tette fel a MEGOSZ új Alapszabályát, amit a jelenlévők egyhangúlag elfogadtak.

Ezt követően hozzászólások foglalkoztak a vadászati területek bérleti díjával, MEGOSZ honlappal, logóval, falópással, akadozó MVH-s kifizetésekkel kapcsolatban.

Köszöntötte a megjelenteket Kecskeméti Sándor, a VALKON 2007. Kft ügyvezetője, mint Szövetségünk új pártoló tagja és röviden ismertette cégük tevékenységét.

Ezután Luzsi József, az újabb öt évre megválasztott elnök szólt a Közgyűléshez a megválasztott új vezetőség nevében. Megköszönte a tagságnak a bizalmat, a tisztségviselőknek az eddig végzett munkát, különös tekintettel Mihályfalvy István és Virágh János leköszönő alelnököknek. Bemutatta a közgyűlésnek új munkatársunkat, Tomka Kornélia titkárságvezetőt. Ismertette az elmúlt időszak legfontosabb eredményeit és az új vezetőség jövőre vonatkozó elképzeléseit. Elmondta, hogy az elmúlt ciklus alatt csaknem megnégyszerezte tagságunkat, a MEGOSZ a magyar erdőgazdálkodás nem megkerülhető, ismert és elismert tényezőjévé vált. A bevételeinkben mindinkább a magánerdős körre szeretnénk támaszkodni, mert elkötelezett érdekérvényesítő munkát csak így lehet végezni. A Szövetség az eddigi intenzív fejlődési szakaszból

most egy olyan periódusba lép át, ahol egyre inkább a minőséggel kapcsolatos elvárások lesznek túlsúlyban.

További hozzászólások hiányában Támba Miklós levezető elnök lezárta a tisztújító közgyűlést, Luzsi József elnök pedig megköszönte az aktív részvételt.

A közgyűlés után a jelen levő tagság meghívást kapott a 14 órakor megtartandó MEGOSZ nyílt Elnökségi Ülésére.

Ennek keretében először Luzsi József elnök köszöntötte az Elnökségi Ülés régi és új tagjait, a nyílt elnökségi ülésen megjelent tagokat. Megállapította, hogy az ülés határozatképes.

Luzsi József – az Alapszabály változása kapcsán – elmondta, hogy a főtitkári poszt megszűnt és helyére az ügyvezető elnöki lépett, ahogy ezt már az aznapi közgyűlésen is ismertették és indokolták. Ezt követően az elnökség nevében javaslatot tett az ügyvezető elnökre dr. Sárvári János személyében. A javaslattal az újonnan megválasztott elnökségi ülés tagjai egyhangúlag egyetértettek és a MEGOSZ ügyvezető elnökének dr. Sárvári Jánost nevezték ki.

Ezt követően a MEGOSZ elnöke elmondta, hogy a két személyi változással megújult elnökség egy, az elmúlt időszakban már bizonyítottan jó struktúra folytatása kell, hogy legyen. Ennek érdekében már az alakuló elnökségi ülésen gondoskodni kell az alelnöki feladatok szétosztásáról. Erre vonatkozóan személyre szólóan javaslatot tett a feladatokra. Ezek megvitatása után az elnökség ellenszavazat nélkül elfogadta az alelnöki feladatok elkövetkező öt évre szóló felosztását, ami a következő:

Dombóvári Dénes: A birtokhasznosítási bizottságok felállításának szervezése, képviselő a Mezőgazdasági Bizottságban és a FÖVÉT-ben.

Mocz András: Médiakapcsolatok, kommunikáció, érdekérvényesítés a jogi és közgazdasági szabályozás javítása terén.

Molnár László: Erdőtelepítési program, természetvédelem, megújuló energia.

Dr. Ódor József: Nemzetközi kapcsolatok, pályázatok, forráslehetőségek felkutatása, EU-s lehetőségek fel-tárása.

Támba Miklós: Kapcsolatépítés kormányzati szervekkel, döntéshozókkal, jogszabályok előkészítésében való rész-vétel, integrátori támogatások témakö-re, vidékfejlesztés erdészeti és erdésze-tet érintő jogcímei.

Szabó Vendel: Kapcsolattartás szer-vezeten belül tagokkal és a tagszerve-zekkel, taglétszám- és szervezetbővítés.

Ezt követően valamennyi elnökségi tag röviden elmondta véleményét, a jö-vővel kapcsolatos elképzeléseit, terveit, meglátásait.

Felhívjuk a tagság figyelmét, hogy a fenti témakörökkel kapcsolatos kérdé-sekkel az illetékes alelnökök közvetle-nül is megkereshetők!

Ormos Balázs, az Országos Erdésze-ti Egyesület főtitkára és *Möcsényi Mik-lós,* a FAGOSZ főtitkára üdvözölték a MEGOSZ új vezetését és hangsúlyozták a további együttműködés fontosságát.

Luzsi József megköszönte a hozzá-szólásokat és kérte, hogy valamennyi alelnök a saját feladataira (természe-ten, ha akar más témakörökre is) állít-son össze egy középtávú cselekvési ter-vet a célok és feladatok megjelölésével, leírásával és küldje meg a Titkárságra. Ezek a beérkezett alelnöki tervek adják majd a kialakítandó MEGOSZ 2009-2014. évi programjának gerincét.

A tisztújító közgyűlés és a nyílt elnök-ségi ülés jegyzőkönyvének teljes szöve-ge, valamint az elfogadott Alapszabály olvasható a MEGOSZ honlapján!

Dr. Sárvári János
ügyvezető elnök

A Növényntani Tanszék története

A növénytan oktatásának kétszáz éve (1808-2008). Selmec-Sopron. Szerk.: Bartha Dénes. Erdészeti történeti Közlemények LXXV. (Sopron, 2008)

Elfogult vagyok a Növényntani Inté-zettel/Tanszékkel kapcsolatban. Nem-csak azért, mert 1976-ban a legelső egyetemi vizsgámat ott tettem le, ha-nem mert most is a hagyományos er-dészbarátságánál több fűz az említett ok-tatási formációhoz. Ezért aztán a *Bartha Dénes* által szerkesztett kötetet különö-sen nagy érdeklődéssel vettem kézbe.

Az 1808. (1809.) évben induló nö-vényntani oktatás kötelező, de minden-képpen szükséges adatai után a botani-kus kert (bár szerintem is „botanikus-kert, de amíg az Akadémia illetékes bi-zottsága nem foglal állást az egybeírás mellett, maradjunk a jelenlegi helyesírá-si útmutató ajánlásánál – különírva) tör-ténete következik. S az igazi meglepe-tés ezután éri az olvasót; az egykori ok-tatók és diákok emlékeznek az intézet-re/tanszékre.

Az oktatók közül mindenképpen *Genesi László* és *Vancsura Rudolffé* a legérdekesebb, azért is, mert ők töltöt-ték a legtöbb időt az intézmény falai között. Vancsura helyenként egyetem-történeti kérdéseket is taglal. Számomra is, aki éppen kettőjük „regnálása” ide-jén hallgattam az ottani tárgyakat, hoz újat. Például *Kecskés Sándor* „varjúellen-ességét”. (Mi a szobatársammal egy reggel arra ébredtünk, hogy lövöldöz-nek a „botankertben”. Én a – végre! – kitörő forradalomra gondoltam, míg ka-marásom szórakozó mérnökhallga-tókra. Egyikőnknek sem lett igaza...)

Nem baj, hogy *Barabits Elemér* más-ként emlékezik a tanszékkel, illetve a botanikus kerttel kapcsolatos összetű-zésére, mint a kapunk (tanszéken) be-lül maradtak. Az emlékek szubjektívek. Ez a természetük.

Csapody István írásából, visszaemlé-kezéséből hiányolom az általa előszere-ttel emlegetett két '56-os eseményt. Az egyik: Nemky = Nem ki! (tudniillik nem ki Kanadába, hanem haza Sopron-ba). A másik: *Tuskó Ferencék* olyan pá-nikszerűen menekültek, hogy a bepaní-rozott húst is az asztalon hagyták, re-mélve, hogy a „szabad világ”-ban majd kapnak enni. Szintén hiányolom *Agócs József* megnyilatkozását. Elmondhatta (leírhatta) volna, hogy *Nemky Ernő* a DNS publikálása után két évvel már Sopronban oktatta a XX. század legna-gyobb biológiai felfedezését.

A hallgatók elsősorban *Febér Dáni-elre*, a „Gazda”-ra emlékeznek. Jelenség volt – a „Gazda” (Sztálin) korában is. Orvosokról hallottam, hogy a laborok-ban ma is tanítják a Fehér-féle eljárást. Nekem mégis az egyik Kanadába sza-kadt hazánkfia jellemzése jut a nevérl észembe: zseniális despota - hangulatai hullámhosszán.

Végre egy kiadvány, amely teljes ké-pet akar kialakítani egy intézetről/tan-székéről! A dicséretet annál is inkább megérdemli, mert az egyetemről mind-ez – a három kötet ellenére sem – nem sikerült hiánytalanul. Talán így intéze-tekre/tanszékekre „felbontva” közelebb jutunk a 200 éves felsőoktatási intézmé-nyünk múltjához. Ehhez azonban az kellene, hogy Bartha Dénesnek követői legyenek.

Oroszi Sándor

Medvetérkép Erdélyben

Térképet készít a Kovászna megye terü-létén élő medvék lakhelyéről a Kovászna Megyei Környezetvédelmi Ügynökség. Ennek segítségével felmérték a jelzéseket tudnak elhelyezni a túrázók számára.

A medvék sziklarepedésekben, bar-langokban vagy földbe vájt üregekben élnek. Ez utóbbi időszakosan, általában a fiatal medvék lakhelyéül szolgál. Ezeket jelöli majd a térkép, és környékükön figyelmeztető jelzéseket helyeznek el a tu-risták számára.

A „medvetérkép” elkészítését tavaly kezdték el a Torja és Kálnok községek körüli erdőkben. Az idén Kommandó környékével folytatják a munkát – ott,

ahol januárban egy medvetámadásban elszennvedett sérüléseibe belehalt egy 30 éves csendőr.

A szakemberek szerint az utóbbi évek-ben aggasztóan megnőtt a medvék száma Kovászna megye erdeiben. Ennek okát abban látják, hogy miközben egy anya-medve a korábbi egy-két bocs helyett hár-mat-négyet is világra hoz egyszerre, a va-dászok évente továbbra is csak 20 medvét lőhetnek ki a sokszor a településekre is bemerészkedő állatokból. A megye med-veállományát 600-900 példányra becsülik, ennek jelentős része – nagyjából 300 – Kommandó környékén él.

(MIT)

Elődeink nyomában

A szerző hajóladányi levelet, egyéb archívumot kapott a külhonba szakadt erdészekről vagy azok leszármazottaitól.

Megsárgult, töredező papírlapokat olvasok. Hiányzó betűk, elmosódott szavak próbára teszik türelmemet és rejtvényfejtési képességem. Lassan áll össze a rövid megjegyzésekből, levélrészletekből és baráti beszámolókból egy tisztább összkép – de az eredmény megéri – szellemi örökségünk kincsei bontakoznak ki.

A második világháború után nyugatra szakadt selmeci/soproni erdőmérnökök szólnak hozzánk, ablakot nyitva életükre, tarthatatlan helyzetükre, reménytelen egzisztenciájukra és a selmeci hagyományok életmentő szálaira. A zömük idősebb, családos és otthon magas rangú, vezető állású egyén volt. Többen a visszacsatolt Erdélyből menekültek, voltak köztük, akik mint tisztek harcoltak az orosz fronton. Egypáran a trianoni utódállamokból jöttek. A legidősebbek még Selmecen végeztek, legalább is ott kezdték a főiskolát. Különböző, egyéni okokból kerültek ki, és választották az idegent – de a vak véletlen, egy dinamikus egyén és az Alma Materből hozott hagyományok indították őket csoportosulásra.

Egyikük, Koller Pali bácsi, aki később a vancouveri Sopron Divisio tanára is volt, és vele szoros kapcsolatot tartottam, így emlékezett vissza 1968-ban: „Hadifogoly voltam Szibériában az első világháború végén. Átéltam a gyilkos, ádáz harcot a fehérek és vörösök között polgárháborújukban. Megdöböntett az emberi életet semmibe vevő mérszálás és az emberáldozatok hullahegyei. 1945-ben éreztem, hogy minket is majd beármékol az ázsiai sztálini sötétség. Bárhol is élek, de ott nem.”

1945 után Európa egy szétbombázott romhalmaz volt, több millió otthont vesztett hontalannal – DP-vel (displaced person – az új összefoglaló nomenklatura). Volt hadifoglyok, kibombázott helyi lakosság, katonaszökevények, civil menekültek, szovjetellenes ukránok, és bal-ti menekültek, deportáltak, Titó-ellenes horvátok, háború viharában elsodort családok mind komponensei voltak ennek a sok arcú tömegnek. Csak egy közös tulajdonságuk volt: senki se akarta befogadni őket. A lerombolt Ausztria és Németország a saját lakosságát se tudta

etetni, a győztes nyugati nagyhatalmak bezárták kapuikat és Dél-Amerika „mazzsoláza”, főleg a fiatal, vállalkozóbb réteget. Egyes kiváltságos csoport tagjainak sikerült Amerikába menni, azok pedig, akik visszatértek eredeti helyükre, sokszor kemény sűjtást kaptak a megváltozott „anyaországtól”.

Három évi sínylődés után, 1948-ban néhány véletlen találkozás és egy tettekre kész erdőmérnök, Farkas Jenő kezdte építeni a szálakat a menekült erdőmérnökök között. Idézek leveléből, amit 1948 tavaszán írt dr. Szeles Istvánnak. „Pár hónap előtt abban a hitben éltem, hogy itt Téged is beszámítva négyen, Bajorban hatan vagyunk, Szívós kutatásaimat eredmény kísérte. Megtudtam végre, hogy itt (Ausztria) veled együtt 12-en, akár az apostolok, Bajorban 6-an, tenger-túlon 4-en, tehát 22-en vagyunk. Ez a szám rövidesen nőni fog, mert Jellasich Laci szerint az ő jegyzékében 30-32 vagyunk. Sajnos foglalkozás nélkül tengetem életem, így vállaltam a kartársak között szoros lelki kapcsolatok ápolását. Levelezésem rendkívül kiterjedté vált, így rövidesen már beszámolok mindenről, ami mindnyájunkat érdekel.”

Helyzetük valóban siralmas volt. Egyikük harangozó volt és takarító a templomban, így egy szobához jutott népes családjának. Másikra kissé irigykedtek is, mert éjjeli őr volt egy kastélynál, így legalább szép fák alatt is sétálhatott. A soproni egyetem Európa-hírű kémia/talajtan professzora Vági István egy tűzkögyárban volt segédmunkás. Helyzetüket nehezítette, hogy már három éve éltek ilyen körülmények között, de szinte minden remény nélkül, hogy a helyzet változhat.

Két különböző levélből idézek: „Jelenünk nehéz, jövőnk bizonytalan. Kénytelenek vagyunk itt a pokol előtornácában élni, és nem bújhatunk mackómódról valami biztonságot jelentő barlangba, hogy kivárhassuk a lavina végét, hogy egy új, nekünk való élet virágozzon fel.” Egy másik levélrészlet hangja hasonló: „Magam részéről boldogan élnék itten

hátralévő éveimben, ha akadna bármilyen életlehetőség, egzisztencia. De itt csak éhhalálra vagyunk ítélve, mint nem kívánatos idegenek.”

Valóban a legtöbb leírás a mindennapi megélhetési harcra szól, alkalmi munkák keresése, kenyér vagy krumpli a családnak, valahol fedél és „luxus cikkek”: bélyeg és papír, hogy egymással tudjanak levelezni, és egymást bátorítani. Az is figyelemre méltó, hogy többen már 60 év felett voltak, és a zöme 40-50 éves. Egy levélrészlet szilárd elhatározásra utal: „Egyetlen dologban van teljes megértés közöttünk; nem létezik itt olyan nehézség, ami arra tudna kényszeríteni, hogy visszatérjünk a gyökerektől megváltozott és idegen hatalom által megszállt hazánkba.”

Egyikük se kapott osztrák erdészeti munkát, még a legalacsonyabb szinten sem, még azok sem, akik tökéletesen beszéltek a németet, és még a diplomájukat is az Osztrák-Magyar Monarchia adta. Nem csoda, hogy milyen keserűen bírálják az osztrák erdészet színvonalát.

„A sógorok csak örülnének, ha megszabadulnának tőlünk, ahelyett, hogy értékelnék, hogy néhány igazi erdészt kaptak bennünk. Akik egy kicsit lekaparnák a sok mohát és a zuzmót koponyájukról és megmutatnák, hogyan is kell korszerűen erdőgazdálkodni. Nekünk kiválóbb tanítómestereink voltak. Ők csak tanultak, de nem tették magukévá a tanultakat, ezért állnak olyan messze mögöttünk.” Természetesen lehetne ezt csalódott, szubjektív véleménynek is elkönyvelni, de a selmeci/soproni erdőmérnök-képzés az akkori európai felmérések és vélemények szerint legerősebb volt a maga nemében, toronymagasan állt Eberwald és Bécs fölött, és elismert presztízs övezte. Nem ha ez segítette egyáltalán elődeinket; egy utcaseprői állás is öröm lett volna.

Érdekes, hogy siralmas helyzetükben is mennyire érdeklődtek az otthoni erdészeti eseményekről. Ha nem is érintkezhetek, de közel álltak sok otthoni kollégához, akikkel évtizedes barátság és szakmai munka kötötte őket össze. Mivel otthon politikai öngyilkosság lett volna levelezni „nyugatos, há-

A Nyugat-magyarországi Egyetem Központi Könyvtára és Levéltára hálás szívvel köszöni, Prof. Dr. Herpay Imréné Zsuzsa asszony nemes felajánlását, amelyben férje hagyatékát rendezés keretében gyűjteményünk részére fokozatosan átadja. Egyben mindazok jelentkezését várjuk, akik tulajdonában – olyan egyetemünkkel (főiskolánkkal) kapcsolatos – dokumentumok (írott és tárgyi emlékek) találhatóak, melyek megőrzése és feltárása kötelességünk.

**Ifj. Sarkady Sándor
könyvtári és levéltári főigazgató**

borús bűnösökkel”, így az otthoni híreket titokban kapták. Egy F. Gy.-vel jelzett barátjuk rendszeresen küldte ki az újságokat, és az erdészeti és faipari szaklapokat és személyi híreket. Sikertült kinyomoznom, hogy ez a jó barát Fodor Gyula volt, soproni divízióknak legöregebb tanára, és nekünk élő kapcsunk Selmec felé.

Egyik levélrészlet a soproni egyetemi változásokra reagál. „Végül a szívközhöz nőtt Alma Mater – hogy József Nádor helyett mire keresztelték, azt nem tudom. A jó öreg Móric bácsink (Krippelodrovichal együtt a boldogabb vadászmezőkre költözött. Róth utóda Magyar Pali lett, Móric bácsié Lámfalussy, Kelle utóda Győrfi János, Pista barátunké (Vági) dr. Botvay Károly, persze a vitézi rangja nélkül. A dékán Sébör Jancsi barátunk lett. Fehér Dani él és virul, róla nem szól a fáma. Mindig mondtam Váginak, hogy hozzá kellett volna beiratkozunk „önadminisztrálás” tárgyára. De nem hallgatott rám, neki mindig elvei voltak, amikhez, mint valami jó házassághoz, holtomiglan-holtodiglan hű maradt. Most aztán fabrikálhatja a tűzkövet, amíg Dani otthon csiszol.”

A levél olvasása közben a Jupajdé strófa jut eszembe: „Megállj Dani te tulong... stb.” Úgy látszik, itt valóban létezett egy mély személyi konfliktus. (Fehér vs. Vági)

Egy másik levélváltás igen érdekes fényt vetít a harmincas évek nagy oktatóiról.

„Érdekes, mennyire egyforma véleményünk van Kaánról és Bíróról a nagy böhönőről. Sok víz lefolyik még a Dunán, amíg két hozzájuk hasonló igazi ényésig akad, összes hibáikkal és erőnyeikkel együtt. Amit Kaán a magyar erdőkért, a szakmáért és a Trianon legnehezebb napjaiban kartársainkért tett, azt nem lehet sohasem elfelejteni. Jó erről a fiatalokat tájékoztatni – ismerjék meg nagyjainkat közelebbről. Mint ahogy Te is emlékszel, szerintem eddig a legnagyobb magyar erdész tanító mester az én rajongott Vadas Jenőm volt. Ő nem méltóságos professzor úr volt, de valószínű, nem csak tanító, de nevelő mesterünk is. Neki nem kellett katalógust olvasni soha, hiszen több bányász és kohász hallgató volt előadásán, hogy az ő aranyházát hallgassák. Az a csodaszép, egyszerű és főleg magyaros előadó képessége, nagybátyjához (Herman Ottó) hasonló polihisztor tudása az örök erdőt tette élvezetessé. A gondviselés ajándékának tartom, hogy két évig dol-

gozhattam vele. Utóda? Kelle Artúr igen jó barátom volt, de ő már száraz tudós. Kaán Károly és Vadas Jenő mindig kemény, de nemes ellenfelek voltak, szakunk bajvivő harcosai. Miért? Nehéz feleletet adni rá. Érzésem szerint az „akác” miatt. Vadas az akácot az Alföld földet túró szegény parasztjának fejőstehenének tekintette, Kaán pedig a gyertyánnal együtt tűzzel-vassal irtotta volna.”

Az egymás felé nyúló erdőmérnökök reménytelen helyzetükben utolsó reményüket az összetartásban és a közösségi erőben látták. „Ha összetartunk, összefogunk, akkor némi erőt képviselünk, legalább is erkölcsiekben. Hiszen ki tudna egy 32 lapos kártyacsomagot egyben széttépni? Lelkiekben legyünk egymás segítségére és támogatására.”

Leveleik olvasása közben kísérletiesen jönnek vissza emlékeim, hogy csupán nyolc évre rá, hasonló helyzetben, hasonló reményekkel, de megváltozott viszonyok között mi is folytattuk ezt a nagy emberi színdarabot.

Fontos dátum a történetben, hogy 1948 nyarán Farkas Jenő gondozásában megszületett a Családi értesítő, a nyugatra szakadt magyar erdőmérnökök időszakos közleménye. Nekünk, Vancouverbe került soproniaknak a Kapocs az egyik legnagyobb értékünk, mert ezen keresztül adunk és kapunk hírt egymásról, ez tart

össze bennünket az óriási kontinensen és Európával is. Pont azért lélekbe markoló az, hogy elődeink jóformán fillér nélkül, egy öreg írógépen, indigóval másolva megteremtették a kapcsolattartás alapját és példát adtak nekünk is, még ha ezt csak évtizedekkel később is tudtuk meg. Az első szám címdala mindent megmond.

„CSALÁDI ÉRTEŚTŐ

A világ nagy országútján bolyongó szétszóródott nyugatos, DP erdész mobikának családi értesítője a szoros lelki kapcsolatok ápolására. Hírközpont, szerkesztőség, a nagy olló és a többi mind egy helyen. Összefirkálja s kopogja Kelemen kései és nyomába se lépő méltatlan utóda, a törött szárnyú és kopott tollú első fecske.

Megjelenik időszakonként, amennyire a Kelemen híryanaggal, szusszal és garassal győzi.

Előfizetési díj példányonként egy lyukas garas, 12 havi részletre. 7 példányszámban megjelenő Hírbarsona.”

Az egy-egy régióban lakók megosztották egymással a lapot. Érdekesnek találtam, hogy csaknem mindenki írt minden példányba, leveleiket, beszámolóikat és elgondolásaikat őszintén megosztották egymással. A szerkesztői nehézségek ellenére a példányok 70–90 oldalasak.

(Folytatása következik)

Grätzer Miklós

A fák méltósága

A fák tekintélye, méltósága, természetes bölcsessége engem is mélységes hódolatra készítet. Képes vagyok megállni, meghajolni, sőt letérdelni előttük, simogatón érintve meg törzsük ezeráryalátú kéregmozaikjait. S hol egy fává, mint emlékké dicsőült, elvarázsolt, középkori harcos lovagot; hol egy várakozó királyfit; hol egy villám-sárkánnyal hadakozó szentet; hol egy misére tárt karokkal terelő apátot látok bennük a természet örök templomában. Olyannyira szeretem őket, hogy szólnom kell hozzájuk, susogva, öelve. S ők úgy fogadják érzéseimet, ahogyan tisztán csak a bölcs – már csak szeretetük erejében – már csak szeretetük erejében kitárulkozó –, sokat megélt matuzsálemek. S látom: e tisztelettel rajongással övezett fák hány és hány embernek dobogatták meg a szívét.

Például Szekszárdon, a híres szilfa alatt fogták el a Rákóczi-szabadságharc hadvezérét, Béri Balogh Ádámot 1711 októberében. Zágonban állnak úgy 300 éve Mikes Kelemen fái. Széphalmon Ka-

zinczy 200 évesnél is éltebb akáca. Niklán Berzsényi szellemének hű őrei. Sopronhorpácson a nemzetmuzeumnak emlékfája, amely gróf Széchenyi Ferenc emlékéért élteti. Koltón 1997-ben döntötte ki a vihar Petőfi kedves somfáját, amely alatt oly sokat merengett a táj szépségén a lánglelkű költő. S áll még Isaszegen, a Péceli út bal oldalán, a vasúti átjáró előtt a kis híján 3 méter törzskerületű és vagy 18 méter magas – bokrétafaként is emlegetett – vadgesztenye az utolsó ház kertjében, amely párbajfaként nevezetes, mivel itt vívtak Baradlay Richárd és Palvicz Ottó, – Jókai: „A kőszívű ember fiai” című regényének hősei, kiket 1849. április 6-án hantoltak el. S végül, de nem utolsó sorban kedvenc királyunk, Mátyás krónikásai nyomán tudva lévő, hogy hazánkban, Visegrádon épp ő telepítette az első fasort hársakból.

Áldassék minden faültető és őrző keze, neve, lelke!

Közreadja Erdélyi Lili író nyomán

Dobay Pál

Fekete István nem állította...

Irodalomtörténészként egy évtizede foglalkozom behatóan Fekete István életművével. Kezdetektől ösztönözte a kutatásokat, hogy csaknem a teljes irodalmi hagyaték hozzáférhető, és korlátlanul felhasználhattam a gyenesdiási Horváth József készülő – és nemrégiben megjelent – bibliográfiájának valamennyi eredményét. Mindez lehetővé tette a szegedi Lazi Kiadó életműsorozatát, melyben mindent sajtó alá rendezhetünk, amire az ifjúsági könyvkiadó nem tart igényt.

A már húsz kötetnél tartó sorozatnak a hiteles (csonkítatlan és lektorált) szöveg a legfőbb erénye, a már ismert és az először általunk közölt írások esetében egyaránt. Fekete István mindeddig áttekinthetetlen kispapjainak rengetegét ciklusokra bontott, tematikus gyűjteményekkel kívánjuk beláthatóvá tenni.

Visszajelzéseik alapján az olvasók elismeréssel fogadták a törekvéseinket, miközben két tévedésre is fény derült.

Az erdő ébredése című, tavaly kiadott válogatás Az erdő sóhajával zárul. Ez az alig néhány soros szöveg gyakori kirándulóként ismerősnek tűnt, de csak az Erdészeti Lapok júniusi cikke nyomán vált világossá, hogy honnan. Ebben Feiszt Ottó arra hívta fel a figyelmet, hogy lám, bebizonyosodott: a gondozott erdei ösvények mentén ország-szerte fatáblákba égetett fohásznak a népszerű Fekete István a szerzője. E fel-

ismerés sokakat töltött el örömmel, amit azonban beárnyékol a decemberi pontosítás, miszerint az író „csupán” a fordítója egy német szövegnek. Ez az alapos közlemény meggyőzően bizonyítja, hogy Az erdő sóhaja valójában vers, és egy német erdész publikálta 1927-ben. Írása végén Leopold Árpád, többek között, azt kérdezi, hogy vajon e költeményt miért mondta magáénak Fekete István?

Nos, mint a gyűjteményes kötet kísértőtanulmányában jelzem, Az erdő ébredése és Az erdő sóhaja című írásokat 1948. február 24-én olvasták fel a Magyar Rádióban. Az előbbi csak ezután közölte az Új Idők, míg az ominózus utóbbit először mi rendeztük sajtó alá Fekete István szövegeként. Leopold Árpád feltáró munkája nyomán egyértelmű, hogy ezt tévesen tettük. Az író minden bizonnyal J. B. Bavier erdészeti könyvének mottójaként ismerte meg, és onnan fordította magyarra. Viszont soha nem állította, hogy ő szerzője. Ezt mi gondoltuk – ismétlem: tévesen – a Magyar Rádió archívumában talált, Fekete István nevét feltüntető, korabeli gépirat alapján.

Az ugyancsak tavaly kiadott Összegyűjtött versek című kötetben hasonló tévedés található. Ebbe a Fekete István-regények versbetéteinek zömét is beválogattam, köztük a Lutrából azt A nyúl című költeményt, amelynek valójában

nem ő a szerzője. A kecskeméti Szenek Zoltán hívta fel a figyelmemet arra, hogy ez Karl Emil Diezel apróvadak vadászátat ismertető, 1887-ben megjelent berlini könyve egyik fejezetének rimes mottója, és a sokoldalú kasseli Ludwig Karl Eberhard Heinrich Friedrich von Wildungen (1754-1822) írta. A vadászati szakkönyv 1899-ben Mika Károly átdolgozásában magyarul is napvilágot látott. Ennek nyulas jelmondata olvasható csaknem szó szerint a vidraregényben. Fekete István ezt sem nevezte a magáénak, hanem – megint csak forrás nélkül – „régis vers”-nek mondta.

Sánta Gábor
egyetemi adjunktus, Szeged

Helyreigazító

A decemberi lapszám 378. oldalán Az erdő imája német fordításának 4. sora: „Én vagyok házad fedele és asztalod deszkája”,

Valamint ugyanezen oldalon a francia szöveg utolsó sora:

„Ecoute ma prière: Ne me détruis pas”

Lemaradt.

* * *

A januári számban megjelent Rapaty István interjúban a 200 km helyesen „...2000 km-t gyalogoltam, mire hazajöttem.”

Könyvismertetés

Andrési Pál (szerk.): Iskola a homokbuckák között. Készült az ásoththalmi erdészeti szakoktatás 125 éves évfordulójára, 2008.

Mindig öröm, ha szakmánk kiadványai közül újabb kötet érkezik hozzám. Az meg külön öröm, ha a két évtizeden át megismert alföldi erdészkedésről szól a többfős szerkesztőgárda. Mert a Trianon után erdeinek javát elvesztő ország erdőgazdálkodásának élniakarását, talpraállását érzékeltető mű ezt nagyszerűen tükrözi.

Meglátjuk, mint lett az erdészeti szakoktatás szerény kis csemetéjéből terebélyesedő hatalmas fa, hogyan teremtették meg a szaktudást az erdőtlenségéről nevezetes táj déli szélén, Szeged

és Szabadka között. Az indulás után még királyi látogatás is megtisztelte, községét akkor nevezték Királyhalmának, majd a II. világháború után Ásoththalminak. Büszkéek lehetünk azokra, akik mindezt megalapozott szaktudással, szorgalommal és pedagógiával élénk varázsolták.

Andrésiné Ambrus Ildikó, a jelenlegi igazgató és elődei olyan intézményt működtetnek, aminek nemcsak Európában kelt híre, hanem elsősorban a hazai erdők látták hasznát. Beszédes adatok igazolják a tanulólétszám növekedését, tanulásuk feltételeinek javulását, még inkább előrevetítik fejlődésük távlatait.

Anyagi nehézségek felhőzik be házákat, de a búslakodás helyét felváltó

munka gyümölcsei is megjelentek, ezt igazolják a könyv oldalai.

Az ásoththalmi szakiskola mostani igazgatója kiváló példa a félelmek alaptalanságára. Igazolja, hogy elmélyült szaktudással, szívóssággal, talpraerőséssel meg lehet küzdeni az iskola-vezetői poszt nehézségeivel. Vagyis hölgyeink hagyományos szerepkörüket meghaladóan képesek nehéz álláshelyeken is helytállni.

A soproni Erdőmérnöki Kar munkáját bemutató többkötetes mű után azzal a boldogító örömmel tanulmányoztam szakmai oktatómunkánk eme újabb fejezetének megörökítését, hogy a szakma élniakarását, művelőinek felkészültségét nagyszerűen érzékelteti. Egyszerűen: jó ebben a szakmában dolgozni és a becsületes, jó munka jeleit látni. Csak így tovább Andrési Pali, Ambrus Ildi és a többi szerkesztőtársak!

(Ism.: **Dr. Szodfridt István**)

Híroldal • Híroldal • Híroldal • Híroldal

Mégsem pusztult ki a ritka hangyászsün?

A már kipusztultnak hitt tojásrakó emlősfaj, a Sir David Attenborough brit természettudósról elnevezett Attenborough-hangyászsün, régebbi nevén a hosszúcsőrű hangyászsün (*Zaglossus bruyinii*) újabb megfigyelések szerint mégsem halt ki teljesen. Kutatók – bár az állatot magát nem sikerült megfigyelniük – olyan nyomokra bukkantak Pápua Új-Guinea magashegységeiben, amelyek közvetve bizonyítják, hogy a faj jelenleg is él a területen. A Londoni Zoológiai Társaságnak a nyomokra rábukkanó kutatóexpedíciója jövőre visszatér a területre, hogy megfigyeljen, lefényképezzen, esetleg be is fogjon élő példányokat.

A rejtőzködő és éjszakai életmódot folytató, cipős doboz méretű állatnak eddig egyetlen példánya ismeretes: ezt egy holland botanikus fogta be 1961-ben, kitömött teteme egy holland múzeumban látható. Belsőszültek azonban időről időre beszámoltak arról, hogy látták az állatot. A kutatóknak most ismét bennszültek beszámolóit követve sikerült olyan nyomokra – talajba fúrt sajátos lyukakra – rábukkannia, amelyek a hosszúcsőrű hangyászsünök rokon fajainál is jellegzetes kísérői az állat jelenlétének.

A hosszúcsőrű hangyászsün egyike annak a néhány tojásrakó emlősfajnak, amelyek ősei – a kacsacsőrű emlőséhez hasonlóan – már a dinoszauruszok idejében megjelentek. Életmódjáról viszonylag keveset tudnak: nappal valószínűleg faodvakban vagy földbe vájt mélyedésekben pihen, élelemért éjszaka portyázik. Fő táplálékát földigiliszták és különféle rovarok adják, amelyeket hosszú, hegyes csőrével túr ki a földből vagy a tereszekből. Hosszú, kemény tüskéi, ha kimereszti őket, hatékony védelmet jelenthetnek a ragadozókkal szemben.

(BBC News)

◆ ◆ ◆

Felperzelt területek térképe

Minden évben 3,0-3,5 millió négyzetkilométernyi – körülbelül India nagyságú – területen ég le a növényzet a világban. A 2000 és 2007 között elszenvedett veszteségekről egy új térképet szerkesztettek, amelyhez a SPOT nevű európai műhold szolgáltatja az adatokat. A műhold vegetációt figyelő műszerével hét éven keresztül gyűjtött adatok alapján még nem lehet meghatározni,

vajon növekedőben van-e a tüzesetek, erdőtüzek előfordulása, hiszen évről évre jelentős, akár húsz százalékos eltérések is lehetnek a leégett területek arányában. Az eddig elért eredmények viszont nemcsak az erdőtüzek megelőzését, oltását segítik elő – az új térkép és adatbázis az erdőművelésben, a globális felmelegedés megértésében és a légköri szennyezőanyagok vizsgálatában is fontos szerephez juthat.

◆ ◆ ◆

Elfogadták Hegyi jelentését a vadon védelméről

Nagy többséggel fogadta el az Európai Parlament Hegyi Gyula jelentését a vadon védelméről, melyben a még érintetlen területek eddigieknél szigorúbb jogszabályi védelmét és jelentősebb anyagi támogatást szorgalmazta a magyar szocialista képviselő. Mivel Európa összterületének mára mindössze 1 százaléka maradt meg vadon területként, legalább az eddig megmaradt őstermészet méltó védelme mellett száll síkra Hegyi Gyula jelentése, melyben azt kéri, hogy a Natura 2000 természetvédelmi program keretén belül biztosítsanak fokozottabb védelmet a vadonnak. A magyar képviselő azt is fontosnak tartja, hogy a Natura 2000 közösségi finanszírozása is érdemben javuljon, ami a természeti értékekben gazdag Magyarország számára is fontos lenne.

Az EP éppen a vadvilág természetes állapotú megóvása érdekében kérte fel a környezetvédelmi bizottság tagjaként Hegyit a jelentés elkészítésére. Jelentésének célja a civilizáció előtti flórát és faunát őrző területek hatékonyabb védelme a természetvédelmi szabályok által szabott kereteken belül.

Hegyi még a szavazás előtt a Bruxinfónak elmondta, hogy kifejezetten ellenzi a látogatók kitiltását a természetvédelmi területekről, mivel szerinte csakis azok képesek hatékonyan óvni a természetet, akik jól kiismerik magukat és otthonosan mozognak benne. A jelentés szerint a fenntartható turizmus a természetben pihenők figyelmét éppen a károkozás nélküli megismerés és tapasztalás fontosságára hívja fel.

Ezen szempontok figyelembevételére nyomán támogatja a magyar EP képviselő, hogy Aggtelek környékén és a határ másik oldalán lévő szlovák természetvédelmi területen magyar-szlovák összefogással védett vadonpark – úgynevezett PAN Park – létesüljön.

Az EP ezek mellett azt kéri az Európai Bizottságtól, készítsen tanulmányt az érintetlen területek védelméről, és dolgozzon ki egy olyan uniós védelmi stratégiát, amely azonosítja a veszélyeztetett fajokat és biotópokat. A jelentés szerint fel kell térképezni Európa utolsó érintetlen természeti területeit, és különleges finanszírozást kell biztosítani a visszavadásra, az érintetlen területek szétterjedtségének csökkentésére és a kompenzációs programokra.

Emellett a képviselők a madárvédelmi és élőhely-irányelv, illetve a vízügyi és a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv hatékonyabb végrehajtását kéri a tagállamoktól. Az Európai Bizottságtól pedig az érintetlen és a majdnem érintetlen természeti területek megőrzésére létrehozott nemzetközi Wild Europe kezdeményezés támogatását remélik.

Az EP szerint a Natura 2000 uniós természetvédelmi hálózat alá tartozó érintetlen természeti területek számára „különleges státuszt és szigorúbb védelmet kell biztosítani”. A képviselők arra kéri a Bizottságot, hogy az éghajlatváltozás, az illegális fakitermelés és a fokozódó áruigény figyelembevételével dolgozzon ki iránymutatásokat a tagállamok számára az érintetlen területek Natura 2000 hálózat szerinti védelmére, fenntartható használatára és finanszírozására.

(Bruxinfo)

◆ ◆ ◆

A Nyírerdő Zrt a tartós hidegre való tekintettel, a vagyonkezelő jóváhagyásával, 6000 köbméter tűzifát juttatott el a térség településeiben az arra rászorultaknak. A fél áron értékesített tűzifából a kisebb településeknek 100, a nagyobbaknak 300 köbmétert szállítottak, amelyből családonként 2 köbméter vásárlására nyílt lehetőség. Kaknics Lajos, a Nyírerdő Zrt. vezérigazgatója természetesnek tartja, hogy segítenek a szegényeknek. (Magyar Nemzet) Ha valami, akkor az ilyen jellegű erdészeti szolgáltatás többet ér bármilyen PR-cikknél (a szerk. megj.)

Honlapjaink:

www.oec.hu
www.erdeszetilapok.hu
www.forestpress.hu
www.allamerdo.hu
www.erdo.hu

Jegyzőkönyv

az Országos Erdészeti Egyesület Elnökségének

2009. január 27-i üléséről

Az ülés helyszíne: Budapest, II., Fő u. 68. OEE Klub terme

Jelen vannak:

Elnökség tagjai: *Schmotzer András* általános alelnök, *Doros István* technikus alelnök, *Kiss László*, *Kertész József*, *Máté Zoltán*, *Puskás Lajos* és *Tibanyi Gyula* régióképviselek.

Tanácskozási joggal:

Zambó Péter, a Pilisi Parkerdő Zrt. vezérigazgatója (az első napirendi pontnál), *dr. S. Nagy László* MTESZ alelnök, az OEE Szeniorok Tanácsa elnöke, *Merkel Gábor* az EB tagja, a Wagner Károly Alapítvány elnöke, *dr. Sárvári János* a MEGOSZ ügyvezető elnöke, a könyvtár öre, *Ormos Balázs* főtitkár, *Pápai Gábor* főszerkesztő, *Mester Gézáné* titkárságvezető.

Kimentését jelezte: *Dr. Pethő József* elnök (betegsége miatt), *Bodor Dezső Károly* magánérdős alelnök, *Haraszti Gyula* EL SzB elnöke, *Kolozsvári Ákos* EB elnöke, *Horgosi Zsolt* régióképviselek.

Dr. Pethő József elnök távollétében *Schmotzer András* alelnök köszöntötte az év első elnökségi ülésén megjelenteket. Megállapította, hogy az elnökség 7 fővel határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére *Mester Gézáné*t, hitelesítőnek *Kiss László* és *Kertész József* régióképviseleket kérte fel. A meghívóban kiküldött napirendi pontokat az elnökség egyhangúan elfogadta.

1. napirendi pont: A Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár és Egyesületünk által használt helyiségek jelene és jövője a Pilisi Parkerdő Zrt. tulajdonában lévő Erdészeti Információs Központban.

Schmotzer András előjáróban elmondta, hogy az elmúlt években is napirendre került már a Könyvtár és az OEE által használt helyiségek ügye. A Fő utcai épület eladásával kapcsolatban a MTESZ főigazgatójától azt az információt kapták, hogy még egy évig biztosított az itt létünk, nincs kényszerítő körülmény, mely Egyesületünkre vonatkozna. Az OEE jogviszonya nem szűnik meg, ha az épületből mégis kiköltözik.

Zambó Péter vezérigazgató úr a Pilisi Parkerdő Zrt. tulajdonában lévő

Erdészeti Információs Központ (Budapest, II., Budakeszi út 91.) hasznosításáról tájékoztatta az Elnökséget. (A témával kapcsolatban *Káldy József* és *Cserép János* volt elnökökkel is folytatott tárgyalásokat.) Ebben az épületben kapott helyet az OEE Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtára is. Az OEE és a PP Zrt. közötti bérleti viszony rendezetlen. Erről 2008-ban írásban tájékoztatta az Elnökséget és ezért vált szükségessé a mai elnökségi ülésen való megtárgyalása. Vezérigazgató úr röviden ismertette az épület létrehozásának folyamatát és pénzügyi vonatkozásait. Kérte az Elnökséget, hogy a több éve húzódó bérleti díjra és a helyiségek használatára vonatkozóan (a Könyvtár kivételével) ez év február végére hozzon végleges döntést.

Merkel Gábor a Wagner Károly Alapítvány elnöke tájékoztatójában elmondja, hogy a Wagner Károly Alapítvány azért jött létre, hogy a könyvtár fenntartását támogassa. Az alapítvány meglévő 10 mFt-os forrásából teljes mértékben nem tudja a könyvtárat finanszírozni. Az alapítvány lépéseket tett arra, hogy az alapítói tőkét emeljék meg, sikertelenül. Megkérdőjelezte, hogy szükséges van-e az alapítvány további fenntartására.

Fentiekhez kapcsolódva *Zambó Péter* a Wagner Károly Alapítvány megújítását javasolja, a PP Zrt. felvállalja ennek jogi rendezését.

Dr. S. Nagy László, mint az OEE Szeniorok Tanácsa elnöke aggodalmát fejezte ki a Budakeszi útra való felköltözéssel kapcsolatban. Szerinte a mostani aktív klubélet megszűnne.

Az Elnökség tagjai kijelentették, hogy az Egyesületnek hosszabb távon is szüksége van a helyiségekre, hiszen a könyvtár jelentősen gyarapodik és a helyre szükség van. Várják azonban az FVM és az MNV Zrt. pénzügyi támogatását is. Fő cél, hogy az Erdészeti Információs Központ töltsen be szerepét, váljon az ágazat valós információs központjává.

1/2009. (január 27.) sz. határozat:
Az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége úgy döntött, hogy a helyiségekre szüksége van és 2009. február 28-ra a helyiségek jogi helyzetét és bérleti viszonyát rendezzi a **Pilisi Parkerdő Zrt.-vel.**

(Jelen van 7 fő elnökségi tag: 7 igen, 0 nem, 0 tartózkodás)

2/2009. (január 27.) sz. határozat:
Az Elnökség támogatja a **Wagner Károly Alapítvány felülvizsgálatát, működésének helyreállítását és üdvözli Zambó Péter vezérigazgató (Pilisi Parkerdő Zrt.) felajánlását a szükséges jogi feladatok támogatására.**

(Jelen van 7 fő elnökségi tag: 7 igen, 0 nem, 0 tartózkodás)

3/2009. (január 27.) sz. határozat:
Az Elnökség szorgalmazza az **Erdészeti Információs Központ, mint az ágazat kommunikációs központjának pénzügyi támogatását, mind a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, mind a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. részéről.**

(Jelen van 7 fő elnökségi tag: 7 igen, 0 nem, 0 tartózkodás)

A 2. napirendi pont keretében került megtárgyalásra az Egyesület 2009 évi programja és pénzügyi terve irányelvei, melyet *Ormos Balázs* főtitkár – *Dr. Pethő József* elnök úrral való egyeztetés után terjesztett elő. Továbbra is érvényes az *Ellenőrző Bizottság* azon elvárása, mely szerint csak olyan program valósítható meg, melynek pénzügyi fedezete biztosított. A napirendhez kapcsolódva: *Schmotzer András* javasolja az

– OEE Szervezeti és Működési Szabályzatának módosítását. Felhívta a régióképviselek figyelmét arra, hogy szorgalmazzák a helyi csoportokon belül az OEE tagságot igazoló Tagsági Okirat kiadásának kérését az OEE Titkárságtól.

– Az Oktatási Intézményekkel *Doros István* felújítja az együttműködési megállapodásokat.

– *Ormos Balázs* bejelentette, hogy *Bakon Gábor*, az A. STIHL Kft. cégvezetője arról biztosította, hogy Egyesületünket továbbra is támogatja;

tájékoztatt továbbá arról,

– hogy a csekély összegű (de mini-

mis) pályázaton az Erdők a közjéért Szakosztály 2 000 000 Ft támogatást kap könyvének újabb kiadására,

– amíg az EL digitalizálására 7 714 000 Ft a jóváhagyott összeg;

– az FVM-től 2 000 000 Ft támogatás érkezett az Erdészeti Erdei Iskolák minősítési eljárásának kidolgozására;

– egyes szerződéseket meg kell újítani (EL, MEGOSZ), fel kell frissíteni az NFA birtokhasznosítási bizottságokat. Áttekintették a tervezett programokat és az érdekérvényesítési feladatokat, melyekhez az Elnökség tagjai további kiegészítéseket tettek.

– Pápai Gábor beszámolt a Kaán Károly versenyek sikerességéről, az OEE minden alkalommal könyveket ajándékoz a nyerteseknek. Úgy érzi, hogy a versenyek lebonyolításáért egyesületi kitüntetésben kellene részesíteni a főszervezőket.

– Dr. Sárvári János tájékoztatta az Elnökséget, hogy a helyi csoportok és szakosztályok történetének megírására Dr. Pethő József elnök kérésére, tájékoztató levelet írt az elnökök és titkárok részére. A készülő könyv a jövő évi vándorgyűlés résztvevőinek egyik ajándéka lehet.

– Örömmel számolt be arról, hogy az Erdészeti Lapok digitalizálása május végére befejeződik és egyben megköszönte Kiss László vezérigazgató úrnak és munkatársainak (Haraszi Gyula, Lengyel László és Nagy László), hogy aktívan közreműködtek a munka elvégzésében.

Az Egyesület 2009 évi tervezett programját az Elnökség a tételes áttekintés után és módosításokkal elfogadta. A végleges programot majd a Küldöttközgyűlés hagyja jóvá.

**4/2009. (január 27.) sz. határozat:
Az Elnökség megtárgyalta az OEE 2009 évi programjának tervezetét, azt a módosításokkal együtt elfogadta és véleményezésre az Egyesület szervezeti egységei részére megküldi.**

(Jelen van 7 fő elnökségi tag: 7 igen, 0 nem, 0 tartózkodás)

Egyebek

Kertész József sajnálattal számolt be arról, hogy az Erdész Bálra nagyon kevesen jelentkeztek, mindössze 50 fő ezidáig.

Schmotzer András tájékoztatta az elnökség tagjait, hogy a helyi csoportok

titkárai részére kiküldésre került a 2008. évi tagdíjhátralékok, valamint a 2009. évi tagdíjak befizetésének névsora; a MTESz Szociális Bizottságának körlevele, mely alapján idén is kérhető a méltányos nyugdíjmelés, illetve a nyugdíjasok részére az egyszeri segély; a helyi csoportok és szakosztályok részére február 2-án kerül kiküldésre a 2009. évi kitüntetési javaslatok, valamint a 2008. évi beszámoló, a 2009. évi munkaterv és költségigény bekérése; a MTESz február 4-én Innovációs Konferenciát rendez, felkérte dr. S. Nagy Lászlót, hogy képviselje Egyesületünket. Javasolta, hogy az Etikai Bizottság és az Alapszabályt módosító bizottság elnökére és régióként a tagjaira tegyenek javaslatot.

Schmotzer András bejelenti, hogy a következő elnökségi ülés február 24-én lesz, megköszönte az aktív részvételt és az ülést bezárta.

K.m.f.

Mester Gézané

jegyzőkönyvvezető

Schmotzer András

általános alelnök, az ülés vezetője

Hitelesítők: **Kertész József**

Kiss László

„Az emberi világban semmi sem működhetetető bizalom és biztonság nélkül.”

(Bogár László.)

Az OEE. Szeniorok Tanácsa az évi záró rendezvényét 2008. december 12-én tartotta. Dr. S Nagy László elnök üdvözölte a megjelenteket és az MNV Zrt. Horgosi Zsolt Erdészeti igazgatóját helyettesítő Pintér Zoltán portfólió menedzserét megköszönve a helyettesítést. Az előadó előljáróban vázolta a közbejött változás okát, tolmácsolva a felkért előadó üdvözlését. A téma időszerűségét szükségszerűvé tették az átalakuló gazdasági környezet változásai, amelyek a szakunk kérdéseit is új szemléletű megvilágításba helyezték. Az előadó közel évtizedes tapasztalatainak szintetizálásával ismertette az Állami erdők és kezelői helyzetét vizsgálati eredményeket, állásfoglalásokat.

„Az állami erdők vagyonkezelésével összefüggő aktuális kérdések.” c. téma kapcsán számítógépes prezentáció közvetítésével elhangzottakból a következő lényegesebb gondolatok érdemesültek rögzítésre:

Az előadó a globálisan és már lokálisan is érzékelhető változások összefü-

gő hatásait, következményeit holisztikus szemléletben vázolta. Ismertette, hogy az MNV Zrt.-hez tartozó tizenkilenc 100%-os állami tulajdonú erdőgazdaság 2008 évben igen jó évet zárt. Bemutatta a 2002 - 2008 közötti időszak gazdálkodásának főbb számszerűsített jellemzőit. A társaságok saját tőkéje a 2002 évi 41 793 M Ft-ról 2008 évre 65 791 M Ft-ra emelkedett, amellyel arányosan változott a jegyzett tőke is. Ezzel egyidejűleg a kötelezettségek 9 657 M Ft-ról 11 450 M Ft-ra emelkedtek. Az erdészeti cégcsoport hasonló időszaki árbevétele 47 642 M Ft-ról 70 610 M Ft-ra, az adózás előtti eredmény 713 M Ft-ról 3 551 M Ft-ra nőtt. Ilyen magas összesített adózás előtti eredménye az erdőgazdasági társaságoknak még nem volt. A társaságok pénzügyi adatai is jók, amire a 273,9%-os likviditási mutató utal.

Az előadó a cégcsoport naturális mutatóiból ismertette a fakitermelés adatait jelezve, hogy a társaságok az összesített adatok alapján a 3,4 – 3,5 millió nettó m³ közötti évi fakitermeléssel nem használják ki az üzemtervi fakitermelési lehetőségeiket, amely a lehetőség 82%-a. Az erdőművelési számok ismertetése során kiemelte, hogy az erdő-felújítási hátralék az 1995. évi 2500 ha-t megha-

ladó mértékről 152 ha-ra csökkent. A társaságok költségvetési befizetései mintegy 10,1 Mrd Ft-al haladják meg a költségvetési támogatásaikat. Ismertetésre került a társaságok közjóléti tevékenysége, a foglalkoztatottak létszámának és keresetük alakulása, illetve a közmunka programban való részvételük jelentősége.

Jelezt továbbá, hogy napirenden van a 2009. évi üzleti tervek elfogadása, amelyek nehéz évet vetítenek a jövőre. A nemzetközi pénzügyi válság és az azt követő recesszió kihatott a faiparra is „eredményezve” a fatermékek iránti kereslet visszaesését. Vázolta továbbá a vagyonkezelői díj meghatározásának, a közérdekű feladatok, a vagyonvédelem kritikus pontjait és a védett területek kérdéseit stb.

Az előadással összefüggő észrevételek hangzottak el: dr. Szász T., dr. Ghimessy L., Marjai Z.-né, dr. Király P., dr. Erdős L., Kondor E., Halász G., Jereb O., dr. S Nagy L. részéről, amelyekből összevontan rögzíthető; hogy érdeklődés történt az egységes számviteli rendszer differenciáltságáról, a vagyonvédelem romló állapotáról, a közjó szolgálatának helyzetéről, a természetvédelemhez „irányuló” fatérfohat nagy-

ságrendjéről, a felsőbb vezetők és a dolgozók közötti illetmény-„olló” helyzetéről, a nyereséget képező ágazatok és a befizetések arányáról, és többek között arról, hogy kevés tapasztalt szakember jutott a megfelelő döntési szintekre. Az előadó a kérdések megválaszolásakor amegnyugtatóan reflektált arról az állásfoglalásról is, amely az erdő elidegeníthetlenségére is vonatkoztatható.

A második napirendben az elnök tájékoztatást adott az új Erdő tv. indoklásá-

ról, a 2008-as év rendezvényeiről, az erdőmérnökképzés 200 éves ünnepi eseményéről. A tagság nevében gratulált tisztelet diplomásaink: Halász Aladár, dr. Tóth Béla vas- és Lutonszky Zoltán gyémánt okleveles szeniorainknak. Vázolta továbbá a 2009 tervezett programot, kérve a tagságot, hogy további javaslataikat köszönettel fogadja. Majd felhívta a figyelmet, hogy a szenior tagság a közelmúltban sok kollégát veszített és bővítése aktuális, amelyre irányulóan ajánlásokat, jelentkezéseket kér.

Végezetül Tokodi Mihály saját költeménye és Kertész József kollégánk aktuális vers tolmácsolásával közösen köszöntötték: Csobánci Erzsébet, Lutonszky Zoltán és dr. Ghimessy László 80 éves, dr. Szász Tibor 85 éves „korosztályos” kollégáinkat, amely után az elnök, megköszönve a közreműködéseket, kellemes ünnepek és élhetőbb, gondtalanabb új év kívánsággal az ülést bezárta.

Dr. S. Nagy László,
elnök

Kiss Gyula György (1921–2008) Rendhagyó nekrológ

Az utóbbi időben mintha felgyorsult volna az Idő kereke. Megint egy jó barát, egykori évfolyamtársunk, Kiss Gyula vasdiplomás erdőmérnök 2008. október 29-én, élete 88. évében első-lítatott közülünk.

1921. február 19-én Aradon született. Az elemi iskolát Földeákon, a gimnáziumot Makón végezte el. Erdőmérnöki oklevelét 1943. október 23-án Sopronban szerezte meg. Ezt követően többünkkel együtt Kárpátaljára kért beosztást. Őt a rahói, engem az ungvári erdőigazgatósághoz neveztek ki, segéderdőmérnöknek. Gyuszi már 1944. január 2-án jelentkezett Rahón szolgálattételre. Ott Máramaroszigetre, a magasépítési osztályhoz osztották be.

1944. október 15-én az akkor már máramarosszigeti erdőigazgatóságot hadparancsra ki kellett üríteni, az erdészeti személyzetnek menekülnie kellett. Nekünk Ungvárról csak egy héttel később, október 22-én kellett menekülnünk. Alighogy hazaértünk, majdnem egy időben, én november 5-én, Gyuszi november 7-én, megkaptuk katonai behívónkat. Akkoriban már az egész országban, Budapesten különösen nagy felfordulás volt, ezért több napba telt, amíg egymástól függetlenül Győrújfaluban megtaláltuk a honvédségi mérnök-elosztó által Budapesten részünkre kijelölt győri III. önálló utász zászlóaljat. Onnan mindkettőnket Kisbodakra, az utász kiképző táborba vezényelték. November 16-án jelentkezünk a kisbodaki táborban. Mindkettőnket ugyanabba a századba osztották be és ugyanabban a barakkban helyeztek el. Ettől kezdve sorsunk szorosan összekapcsolódott. Így sok megpróbáltatás közepette, hazánktól távol, együtt jártuk végig a második világháború kiképző táborait, a háború végét követően pedig az angol zóna fogolytáborait. Ez a majdnem két év mindkettőnk élettörténetének része, ezért Kiss Gyula barátunk emlékét idézve erről is illendő megemlékeznünk.

A kisbodaki táborban rendszeres vízi kiképzéssel, ladikjárással, evezéssel, csáklázással, hadihíd-, pontonhídépítéssel teltek a nap-

jaink. December 11-én Kisbodakról Halásziába, a 2. utász kiképző ezredhez vezényelték át azért, hogy onnan további kiképzés céljából Németországba vigyenek bennünket. Ott is mindkettőnket a 2. századba osztották be, és rajunkat parasztházaknál helyezték el.

December 30-án hajnalban útnak indítottak bennünket Németországba. Dél tájban Hegyeshalom mellett, Nickelsdorfnál átléptük a magyar határt. Másnap, Szilveszter napján hét és félórás, ellenszélben, havazásban megtett 30 km-es gyalogmenettel Bruckba értünk. Az ezeréves magyar határt is átléptük. Bruckban egy napi pihenő után Bécset délről megkerülve 8 napon át naponta átlag 30 km-es gyalogmenettel, a Dunán Tulln-nál átkelve, Hollabrunnban bevagonírozottak bennünket, és Linz-Passau-Nürnberg-Erfurt-Hannover-Münster útvonalon 1945. január 16-án a Weser melletti Nienburgba érkezünk.

Két hónapig voltunk Nienburgban. Ez idő alatt körülöttünk minden várost tönkrebombáztak. Csodálatosképpen Nienburg ebből még kimaradt. Március 16-án megint bevagonírozottak és útnak indítottak bennünket, tovább északra felé, Dániába. Nem tudhattuk, hogy ennek mi a célja, de vittek bennünket egyre távolabb az otthonunktól. Ahogy Nienburgot elhagytuk, másnap reggel a hírekből tudtuk meg, hogy az elmúlt éjszaka folyamán Nienburgot nagy bombatámadás érte, azt a laktanyát is, amelyben el voltunk helyezve, teljesen szétbombázták. Csodálatos véletlennek, illetve Isten kegyelmének köszönhetjük, hogy mi ettől megmenekültünk.

Aztán Hamburgon, majd Schleswig-Holsteinen végig utazva március 21-én a Jütland-félsziget nyugati oldalán, Esbjergnél még északra, az Ölgod nevű kis városhoz érkezünk. Ott a vagonból kiszállítottak, és a város nagy tornacsarnokában helyeztek el valamennyiünket, Gyuszival együtt. Itt más dolgunk nem volt, csak a vasútvonalra kellett vigyáznunk, hogy a német szállítmányokat a dánok a vasút felrobbantásával ne akadályozzák. Mi az Ölgod-i vasútállomáson őrségekben álltunk, de inkább a dánoknak segítettünk, hogy csak robbantsanak. Németül jól megértettük egymást, így az őrségben jól összebarátkoztunk velük, tudomásul vettük, hogy mi magyarok vagyunk, s a németekhez semmi közünk nincsen. Így a jó barátság jegyében hamarosan minden jóval elláttak bennünket. Olcsón vehettünk tejet, tejszínt, habot, finom süteményeket. Olyan jól él-

tünk, hogy hamarosan mindannyian meg is híztunk.

Április 16-án megint útnak indítottak bennünket. Ölgodból áthelyeztek a félsziget keleti oldalán levő, Vedstedt nevű kis faluba. Ott a falu iskolájában helyeztek el bennünket. Ott is nagyon kedves emberekkel találkoztunk, jól megértettük és megszerettük egymást. Ennek az átköltözésnek sem tudtuk, nem értettük a célját.

Csak 10 napig voltunk ott, s április 25-én – szintén ismeretlen okból – megint át kellett települnünk egy másik, Vilstrup nevű faluba. Ott egy nagy gazdánál, a gazdasági épület padlás-terében három, villanyvilágítással felszerelt kis szobában helyezkedtünk el. Házigazdánk annyira megkedvelt, hogy mindennap finom

Új belépők

Egyéni tagok: *Dr. Riedl Rita* egyéb felsőfok, *Horváth Anna Sarolta* tanuló, *Hargita Gábor* egyéb felsőfok; **Győr Magánerdő Helyi Csoport:** *Odonics Tamara* egyéb felsőfok, *Martos Ákos* erdésztechnikus, *Győri Róbert* erdésztechnikus; **Nagykanizsai Helyi Csoport:** *Fűr Tamás* erdőmérnök, *Fűrné Kinsztler Rita* egyéb felsőfok, *Paragi Gábor* erdésztechnikus; **Visegrádi Helyi Csoport:** *Tóth Péter* erdésztechnikus; **Egri Helyi Csoport:** *Majzik Gábor* erdésztechnikus; **Veszprém FVM Helyi Csoport:** *Reziné Matyasovszky Mónika* egyéb felsőfok; **Bp. ÁESZ:** *Katona Tibor* erdésztechnikus, *Burzi Attila* erdésztechnikus; **Baranya megyei Helyi Csoport:** *Boros Annamária* egyetemi hallgató, *Molnár László* erdésztechnikus; **Sárospataki Helyi Csoport:** *Boda Ferenc* erdésztechnikus; **Kecskeméti Helyi Csoport:** *Kiss Rezső László* erdésztechnikus; **Szombathelyi Helyi Csoport:** *Gangó Csaba* erdőmérnök; **Bajai Helyi Csoport:** *Nercz Éva* egyéb középfok, *Lakics József* erdésztechnikus, *Kántor Gábor* erdésztechnikus

reggelivel vendéglát meg bennünket. Itt a dánok már a háború végét és az angolok jövőjét várták, nekünk pedig – nevetséges módon – lövészárkokat kellett ásniuk a közeledő angolok ellen.

A dánok várakozása beteljesedett. Május 4-én Lindemann, a dániai és az északnémetországi német csapatok főparancsnoka kapitulált. Ezzel Dánia számára a háború véget ért. Május 5-ét nemzeti ünneppé nyilvánították. Az egész ország ünnepelt. Olyan felszabadult ünneplést, zászlódsít nálunk még március 15-én sem láthattunk. Minden ház udvarán a zászlórúdon, de még a manzárdszoba ablakában is mindenütt lobogott a piros, fehér keresztet dán zászló.

Az ünnep után házigazdánk finoman közölte velünk, hogy megszerettek, s örülnek, hogy megismertek bennünket, de most már indulhatunk hazafelé. Búcsúzásor azonban útravalóul még egy nagy tábla szalonnával leptek meg bennünket.

Így aztán május 8-án hajnalban Vilstruból, Kánaán földjéről, elindultunk a fogolytáborokba. Négy napba tellett, amíg kínkeserves gyalogmenettel kiértünk a dán határhoz vezető Haderslev-Flensburg-i főútra. Ott azonban belekeveredtünk a Dániából távozó tömeg ijesztő forgatagába, amely a határ felé hömpölygött. A határon az angol határőrök a puskákat, kerékpárokat, s egyebeket elszedték tőlünk, de végül is átjutottunk a határon.

Innen még 14 napig bolyongtunk Schleswig-Holsteinen keresztül, míg végül május 26-án Tønning-félszigeten a Katingsiel-i óriási fogolytáborba érkeztünk. A hírek szerint az összes nemzetiségi és Wehrmacht foglyot itt gyűjtötték össze. Azt hittük, hogy itt fogságunk végleges állomáshelyére érkeztünk. Csalódtunk azonban, mert már másnap, május 27-én tovább kellett mennünk az Eider folyó partján levő Olversumba, ahol furcsa, 3,5-4 méter magas, 10 személyes repülőgép-sátrakban helyeztek el bennünket, közvetlenül az Eider partján. Majdnem egy hónapig voltunk ott. Jól éreztük magunkat, semmi dolgunk nem volt, fürödünk a folyóban, és napoztunk egész nap.

Június 24-én aztán fel kellett szednünk a sátrakat, komppal átkeltünk az Eideren, és a folyótól kb 2 km-re a Nesserdeich nevű helysége vezényelték bennünket. Ott három hatalmas csűrben helyezték el az egész zászlóaljkat. Törekés szalmán feküdtünk, a csűrök teteje lyukas volt, gyakran esett az eső, ilyenkor teljesen átáztunk. Semmi dolgunk nem volt, tétlenkedtünk és éhezünk. Két hónapig voltunk itt. Szörnyű hely volt.

Teltek-múltak a hetek-hónapok. Állandóan az foglalkoztatott bennünket, hogy mikor lesz már a vándorlásnak vége, mikor mehetünk már haza? Dániai szálláshelyeinken hallgattuk az angol rádiót. Mindenféle hír jött, csak arról nem esett szó, hogy mikor mehetünk haza. Azt reméltük, hogy talán a Potsdam-i hármas konferencián rólunk is döntenek majd. Július 18-án véget ért a konferencia, megállapodtak Németország területi felosztásában, de a mi sorsunkról nem esett szó. Mi lesz velünk? Mikor mehetünk már haza? Ez a gondolat foglalkoztatott bennünket állandóan.

Augusztus végén jött a hír, hogy október 1-jéig Schleswig-Holsteint ki kell üríteni, át kell települnünk Westpháliába. Szeptember 2-án

Nesserdeichben be is vagonírozunk, s elindultunk új táborhelyünk felé. Átkeltünk a Kiel-i Vilmos császár csatornán, aztán Hamburg-Hannover-Bielefelden át szeptember 4-én az Eselheide-i fogolytáborhoz érkeztünk. Háromsoros szögesdrótkerítés és 40-50 méterenként figyelő állványok látványa fogadott bennünket. A táborban pedig motozással kezdődött a fogadás. Mindenünket ki kellett csomagolnunk, s az angol örök kést, pénzt, órát, minden egyebet elszedtek tőlünk. A motozás után felhívták a figyelmünket arra, hogy a drótkerítéshez ne menjünk közel, mert az örök figyelmeztetés nélkül ránk lőnek. Aztán elvittek a szálláshelyünkre, ajtó és ablak nélküli, csupa szemét barakkokba, ahol újabb meglepetésként poloskák fogadtak bennünket. Borzalmas undor vett erőt rajtunk. Valósággal megbénultunk az undortól, semmihez sem tudtunk kezdeni. Aztán géppisztolyos örök kíséretével favágásra és egyéb mocskos munkára vezényelték ki, de az induláskor, aztán a terepen is többször, s a táborba visszaérkezéskor is megszámláltak bennünket. Szörnyű lélekölő volt az a két hét, amit ott el kellett töltenünk.

Szeptember 17-én végre megint bevagoníroztak bennünket, s aznap este már a holland határ közelében levő Borghorstba érkeztünk. Ott egész más világ fogadott bennünket. Egy szövőgyár nagy raktárhelyiségében, kétszemélyes, emeletes ágyakban helyezték el az egész zászlóaljat. A mi századunkat másnap innen kiköltöztették egy nagy garázsba. Megszabadultunk az előző napi tömegszállástól. Itt is kétszemélyes, emeletes ágyaink voltak és szalmazsákon alhattunk. Ez már valóságos Kánaán volt az utóbbi hetek borzalmához képest. Itt már teljesen szabadon mozoghattunk, kíséret és számlálás nélkül bármikor bemehettünk a városba is.

Szeptember 23-án azt is felajánlották, hogy ha kedvünk van, a környékbeli parasztgazdáknál munkát is vállalhatunk. Mi már 24-én a várostól kb 3 km-re levő birtokon munkába is álltunk. Naponta oda-vissza 6 km-t kellett gyalogolnunk, de megérite, mert nagyon jó helyünk volt. Mindennap bőséges reggelit, ebédet, uzsonnát és vacsorát is kaptunk.

Kezdetben komposztombot forgattunk, aztán dohányt szedtünk és fűztünk fonálra. Igazán jó helyünk volt, mert németül is tanulunk, és rádióhíreket is hallgathattunk. Október 14-én megkezdődött a krumpliszedés. Gép után gereblyével kellett a krumplit összegyűjteni, hogy az asszonyok felszedhessék. Alig egy héttel később jött a répaszedés. Mind-egyik nagyon nehéz munka volt, megállni sem lehetett. A répaszedéskor még az eső is esett, így esőben, a sarat taposva kellett kiszednünk a répát a földből.

Október 23-án jött a hír, hogy megint át kell települnünk egy másik táborba, megint drót mögé. E hír hallatára olyan lett a század, mint egy megzavart méhkas, mindenki a szökés gondolatával kezdett foglalkozni. Nem akartunk drót mögé kerülni, haza akartunk menni. Sokan el is váltak tőlünk, a maguk útját választották. Korábban, már a Schleswig-Holstein-i vándorlás idején többen megszöktek, mi is kezdtünk a szökés gondolatával foglalkozni. Ehhez azonban mindenekelőtt civilruhára lett volna szükségünk.

November 2-án reggel, akik még Borghorstban voltunk, sorakoztattak bennünket, kivonultunk a vasútállomásra, onnan teherautókkal, indultunk útnak. Tönkrebombázott városok (Münster Duisburg stb.) egész sorozatán mentünk keresztül, s estére megérkeztünk Lintorf Camp-be. Ott csak egysoros drótkerítés volt, kevésbé ijesztő, mint az Eselheide-i.

A tábor 4 szobás 80 személyes barakkokból állt. Bennünket egy táborszéli barakkban helyeztek el. Tizenhatan voltunk a szobánkban. Ezzel a 16-os csapattal jártuk végig a Schleswig-Holstein-i fogolytáborokat, s ez idő alatt valóságos családdá kovácsolódtunk össze.

Az elhelyezkedés után itt is munkára kellett mennünk, természetesen Eselheidéhez hasonlóan itt is fegyveres kísérettel és állandó létszámmellenőrzéssel. Eleinte szóba sem jöhetett, hogy a városba kimehessünk. Később aztán lehetővé tették, hogy a hétvégeken, szombaton és vasárnap kimenőkarttyával kimenjünk a városba. A kimenőkarttyát azonban legkésőbb vasárnap este le kellett adni az őrségnek, így ellenőrizték, hogy minden engedélyes visszatért-e a táborba. Később azt is megengedték, hogy levelet írjunk a családunknak, vagy a Vöröskereszt útján levélben érdeklődjünk szeretteink hollette felől.

November 18-án egy vöröskeresztes nővér jött hazulról meglátogatni bennünket. Nagyon szomorú, sőt ijesztő híreket hozott hazulról. Többek között elmondta, hogy otthon az oroszok sok nőt megerőszakoltak, sokat vérbajjal is megfertőztek. Ezek a hírek annyira megviseltek bennünket, hogy aludni se igen tudtunk, s voltak olyanok is, akik félrehúzódtak és kétségbeesetten siratták családjukat. Ilyen volt a mi Nemesbikk-i Laci bácsink is, aki négy kislíával hagyta otthon a feleségét.

Aztán csak teltek-múltak a napok, és elérkezett az ünnep, az otthonunktól távol töltött, most már második, 1945. évi Karácsony. Szegényes fogoly-karácsonyfánkat kedvetlenül feldiszipálták fadarabokból vágott szaloncukorral, elektromágneses tekercsek lágyvasaiból készült kiflikkel, perecekkel, és kondenzátorok sztaniollemezébe csomagolt keménypapír-díszekkel. Délután 3 órakor istentisztelet is volt. Ezt a helyi evangélikus lelkész tartotta. Az istentisztelet után a szomszédos gyülekezetek ajándékait osztották ki.

Mindezek ellenére a karácsony este nem volt örömmel számunkra, mert a hazulról jött hírek miatt mindenki otthon maradt családjára, szeretteire gondolt és aggódott. Kiss Gyusziával együtt szerettük volna ezt a fesztélyt, szomorú hangulatot feloldani. Ezért szerkesztettünk egy „Találkozó-i egyezmény”-t, abból kiindulva, hogy hamarosan hazamegyünk, és szeretteinket minden bizonnyal otthon találjuk, s a múltat elfelejtve új életet kezdhetünk, jó lenne a fogolytáborok keserves emlékei után a hazatérés és az otthoni új élet örömeit is megosztani egymással. Ezért közösen elhatároztuk, hogy jövő augusztusban összejövünk és elbeszélgetünk egymással. Az egyezményt mindenki elfogadta és aláírta. A jövő reménye feloldotta a jelen sivárságát és bizonytalanságát. Így a fesztélyt hangulatot nyugalom váltotta fel.

Az 1946. Újév első napjaiban nagy izgalmat váltott ki közöttünk az, hogy több levél érke-

zett hazuról azoktól, akik még a Schleswig-Holstein-i vándorlásunk idején váltak el tőlünk és haza indultak. A levelek szerint ők már otthon voltak, mi pedig még mindig itt a linterfi foglytáborban sínylődtünk. Miért vagyunk még itt, miért nem mehetünk mi is haza? Ha nekik sikerült, miért ne sikerülhetne nekünk is? Ezen járt az eszünk. Csak meg kellene próbálni?!

Kiss Gyusztit is rá akartam beszélni, hogy próbáljuk meg, induljunk haza! Gyuszi azonban bízott abban, hogy a többször emlegetett ígéret szerint hazaszállításunk hamarosan megkezdődik, s akkor nem kell kockáztatnunk. Sajnáltam, hogy el kell válnunk egymástól, de én január 25-én elhatároztam, hogy nem várok tovább, haza indulok.

Elhatározásomat két fix pont indokolta: Az egyik egy lepecsételt, de ki nem töltött Entlassungsschein (elbocsátólevél) volt, amit még karácsony előtt Gaál Laci csásnigi barátunktól kaptam. Ő a tábor központi irodájában dolgozott, ott szerezte a nyomtatványt és ütötte rá a pecsétet. Ez tulajdonképpen egy igazolvány volt arról, hogy a linterfi táborból elbocsátottak, tehát bárhol szabadon mozoghatok, katonai öltözékben is. Így a civil ruha beszerzése, ami még Borghorstban is gondot okozott, feleslegessé vált. A másik fix pont a nemzetközi Vörös-kereszt Landshut-i irodájának az értesítése volt, melyet karácsony után kaptam meg, s amely szerint menyasszonyomék Ausztriában, Vöcklabruck közelében, Redl Zipfben vannak. Ez hiteles úticélmot egyértelműen meghatározta.

A szökés előkészítése érdekében január 26-án, szombaton kimenőt kértem, s elmentem ahhoz a nyomdász családhoz, akikkel még decemberben ismerkedtem meg, és nagyon jól összebarátkoztunk. Elmondtam nekik, hogy hétfőn, 28-án el akarok szökni a táborból, mert haza akarok menni, s ehhez a segítségüket szeretném kérni: egyrészt az Entlassungsscheinem kitöltéséhez, másrészt ahhoz, hogy vasárnap éjszaka náluk, esetleg a nyomdahelyiségben alhassak. Megígérték, hogy a táborból két jó pokrocot ki fogok hozni, s azt nekik adom. Ők szívesen fogadtak, megengedték, hogy majd a nyomdahelyiségben aludjak, és még a vasúti jegyet is megváltották számomra, egészen Frankfurtig.

Másnap, 27-én, vasárnap három kimenővel, Kiss Gyusztival és egy pécsi barátunkkal együtt hárman, két fordulóval a derekunkra csavart pokroccokat és minden egyéb holmit kivittük a táborból a nyomdába. Ott szomorú szívvel elbúcsúztam Gyusztitól, s azzal váltunk el egymástól, hogy a lehető legrövidebb idő alatt ő is hazaindul. Aztán ők visszamentek a táborba, cselesen leadták az én kilépőmet is, én pedig felmentem a nyomdászékhöz, ott az ő fiuk elbocsátólevele alapján kitöltöttük az én Entlassungsscheinemet, aztán lementem a nyomdába, és a padlóra rakott papírcsomagra lefeküdtem. Aludni nem tudtam, de hétfőn hajnali fél ötkor felkeltem, kimentem az állomásra, és minden nehézség nélkül felszálltam a vonatra.

Azt hittem, hogy most már semmi probléma nem jöhet közbe. Az utasok beszélgetéséből azonban megtudtam, hogy Köln és Frankfurt között átmegyünk a rosszhírű francia zónán, s ott általában mindenkit igazoltatnak, so-

kat le is szállítanak. Nagy izgalommal vártam, mi lesz velem a francia zónában. Hála Istennek, minden kellemetlenség nélkül áthaladtunk rajta, és este felé Wiesbadenbe értünk. Ott leszálltam a vonatról, mert éhes és fáradt voltam, valamit enni és aludni is szerettem volna. A városban véletlenül rákaptam az amerikai Vöröskereszt klubjára. Oda bementem, az ajtónállónak angolul elmondtam, hogy Linterfi táborból elbocsátottak, de az útra élelmet nem kaptam, örülnék, ha kaphatnék valamit. Jól meg is vendégeltek, de szállást nem tudtak adni, kivitték az állomásra, s ott a várteremben jót aludtam és reggel felszálltam a Frankfurt-Nürnberg-Regensburg-Passauba menő vonatra.

Minden nehézség nélkül eljutottam Passaig, de tovább nem lehetett menni, mert az osztrák határ le volt zárva, senkit nem engedtek át rajta. El kellett mennem Pockingba, az ottani óriási gyűjtőtáborba, hogy ott nyilvántartásba vegyenek, és majd besoroljanak az Ausztrián át Magyarországra induló szerelvények valamelyikébe. Február 1-jén érkeztem Pockingba, onnan csak 15-én indultunk hazafelé. Ahogy haladtunk, Salzburg után a vagonajtó nyílásán keresztül láttam a Redl-Zipf-i állomást, ahol a Landshut-i értesítés szerint a menyasszonyomék voltak. Esetleg kiugorhatam volna a vagonból, de egy hang azt mondta, hogy „Ne ugorj, mert ők már hazamentek.” Nem ugrottam ki, így 17-én megérkeztünk Szentgotthárdra, 19-én pedig Répcelakra. Hála Istennek, édesapám, a menyasszonyom és a nővéreim is mind otthon voltak, nagy örömmel fogadtak. Ezzel 14 hónapos, keserves kalandozásunk végetért.

Kiss Gyula barátunk 1946. január végén, néhány nappal utánam szintén megszökött Linterfőből. Március 14-én Kaposváron leszerelt, s azonnal jelentkezett az FM-nél szolgálatra. A szegedi erdőgazgatósághoz osztották be. Szegeden dolgozott 1946. november 30-tól 1950. július 31-ig, majdnem 4 évig mint erdőgondnok, aztán 2 évig, 1952. június 30-ig mint tervelőadó, majd újabb 2 évig, 1954. július végéig erdőművelési előadóként. 1954. augusztus 1-jén – továbbra is szegedi székhellyel – erdőrendezési felügyelővé, 1968. január 1-jén pedig a szegedi erdőfelügyelőség vezetőjévé nevezték ki. Ott dolgozott 11 évig, 1979. április 1-jéig. Majd az erdőrendezőségek átszervezését követően a kecskeméti erdőfelügyelőség szegedi körzeti osztályvezetőjeként dolgozott 1981. augusztus 31-ig, nyugdíjban vonulásaig.

A 11 év alatt, amíg a szegedi erdőfelügyelőség vezetője volt, a felügyelőség viszonylag rövid idő alatt jól szervezett igazgatási egység lett, feladatát hatékonyan, eredményesen látta el.

1975 és 1980 között az erdőben szegény Csongrád megyében az ő vezetése és irányítása alatt 6000 hektár erdő létesült. Kiemelkedő munkát végzett Szeged város zöldvezetékének tervezésében és kivitelezésének irányításában is.

Mindig határozott szakmai állásfoglalása, ugyanakkor szerény magatartása révén az erdőfelügyelőség elismert tekintély lett.

Nagyrabecsléssel és baráti szeretettel búcsúztunk Tőled, de egykori munkatársaiddal együtt emlékedet megőrizzük. Isten áldjon! Nyugodjál békében!

Halász Aladár

Jancsó Gábor (1923–2008)

Jancsó Gábor gyémánt okleveles erdőmérnök hosszú betegeskedés után 86. évében elhunyt. Hozzátartozói, barátai, volt munkatársai és erdőszkollégái Zalaegerszegen kísérték utolsó földi útjára.

1923-ban Erdélyben, az Ojtozi-szoros bejáratánál lévő Bereckben, az ágyúöntő Gábor Áronnal közeli rokonságú szülőktől született. A betűvetést szülőfalujában tanulta. Gimnáziumi tanulmányait Brassóban kezdte. A négy fős osztályt Sepsiszentgyörgyön, a Székely Mikó Kollégiumban végezte, ahol 1942-ben érettségizett. Az évben beiratkozott a Műegyetemünk Erdőmérnöki Karára, Sopronban. Oklevelét – a nehéz háborús évek ellenére – elvesztés nélkül 1947-ben szerezte meg. Mint egyetemi hallgató a szülői háztól Ó került el a legnagyobb távolságra. 1944-ben a háború elszakította az otthonától. Így a tanulmányai mellett nagy munkabírással és akarattal még a saját létfenntartásáról is gondoskodnia kellett. Gyakornoki munkát 1943-ban és 44-ben a Csíkszeredai Erdőgazgatóságon, 1946-ban a Kőszegi Erdőgondnokságon vállalt. Diplomája megszerzése után 1947-ben – mivel a szülei elhunytak – nem ment haza Erdélybe, hanem a Zalaegerszegi Erdőgazgatósághoz kérte a felvételét, ahol 1968-ig a többször átszervezett és nevet változtató erdészeti irányító szervezetnél mint rapidíjas beosztott mérnök, műszaki előadó, műszaki csoportvezető, végül mint főmérnök dolgozott. Az Észak- és Dél-Zalai Erdőgazdaság összevonása után a nagykanizsai székhelyű új EFAG-hoz igazgatóhelyettesi kinevezést kapott. 1974-ben előbb a MÉM Zalaegerszegi Erdőrendezőségi, majd újabb átszervezés után az Erdőfelügyelőségi igazgatója lett.

Aktív élete során főleg műszaki létesítmények (feltáró utak, rakodók, erdei vasút, szolgálati lakások) tervezését és építését szervezte és irányította. Mint erdőrendezőségi, ill. erdőfelügyelőségi vezető az üzemterv-szerinti erdőgazdálkodás ellenőrzése mellett, szívügyének tartotta a – nemzetközi hírűvé fejlesztett – zalakarosi termálvízű fürdő és település fásítását. Munkáját a település azzal hálálta meg, hogy a rendezőség részére telket juttatott családi üdülési lehetőséget biztosító üdülő építéséhez.

1975-ben a Zalaegerszegen működő Pénzügyi és Számvetési Főiskola megbízott előadóként bekapcsolta az oktatásba. Munkáját 1980-ban címzetes docensi címmel honorálták.

Nyugdíjba vonulása után sem télenkedett. Tovább hódolt a kertészkedési és vadászati szenvedélyének. A világszerte székelyektől örökölt hajlam leküzdhetetlen módon úrrá lett rajta. Idegenvezetői szakképesítést szerzett és főleg Erdélybe és a Felvidékre, de Nyugat-Európa országaiba is több napos autóbusszos utazásokat szervezett és vezetett. Ebben segítségére volt a román, német és francia nyelvtudása. Kora előrehaladtával, ereje fogyásával egyre közelebb került a Teremtőjéhez. Prezbiterként támogatta és szolgálta a Zalaegerszegi Református Eklézsiát.

Kedves, testvérként szeretett és tisztelt, jóban és rosszban öt évig velem együtt élő Kammerom és Barátom nyugodj békében:

Szász Tibor

Ismét zengett a selmeci nóta...

Az OMBKE Fémkohászati Szakosztály Kecskeméti Helyi Szervezete és az OEE Kecskeméti Csoportja 2008. november 29-én már 11-ik alkalommal tartotta meg az évzáró rendezvényét.

A 16-órától gyülekező résztvevőket házigazdaként Szűcs Imre okl. erdőmérnök alias Lenin, a Monitor Kft. ügyvezető tulajdonosa fogadta kedves feleségével Szűcsné Mónika alias Négyfias erdésztechnikussal. A megjelentek kisebb csoportokban szakmai és szakmaközi beszélgetéseket folytattak a vacsorát megelőzően. A bőséges étkezés után kezdődött a Védőszenteket méltató szakestély, melynek elnökévé Dánfy László okl. vegyész mérnököt alias Bubut a Kecskeméti Helyi Szervezet vezetőjét választották némi válogatás után a nemes firmák. A Házirendet Bognár Gábor okl. erdőmérnök alias Pagát ismertette a Major Domus szerepkörben. A Visszhang tisztet az esten Széll Pál okl. gépészmérnök a Tiszántúliai Társaságának vezetője alias Izaura, a Cantus Praeseselek Csurgó Lajos okl. kohómérnök alias Ifjúmádr vezetésével Timár József okl. erdőmérnök alias Csávó és Clement Lajos okl. kohómérnök alias Fradi kitűnő hangerevével elevenítették fel a hagyományos selmeci-soproni és miskolci dalokat. A Védőszenteket méltató szakestély vendégei között dr. Tolnay Lajos OMBKE el-

nök urat másodsor, Petrusz Béla Fémkohászati Szakosztály elnök urat először köszönthették körünkben. Vendégeink voltak a helyi tagságon túl az OMBKE Székesfehérvári Területi szervezetének vezetése és több tagja, a Vaskohászati Szakosztály, a Fémkohászati Szakosztály, valamint a Bányászati Szakosztály több tagja. Az erdészeket a monori és somogyi erdészet szakemberei, valamint a Bács megyei erdészek Koczka Zoltán okl. erdőmérnök alias Kocek vezetésével képviselték. A Védőszentek és a mai kor szakmagyakorlóinak lehetséges kapcsolatrendszerét Dánfy László elnök

elemezte, kiemelve a Védőszentek emberi helytállását és meggyőződésükhöz kapcsolódó hitét, a Komoly Pohárban dr. Tolnay Lajos alias Dromedár a hazánkat és ezen belül szakmáinkat is érintő nemzetközi pénzügyi-gazdasági válság helyzetéről és a nagyvállalkozások előtt lehetségessé váló kitorési pontokról beszélve, „vigyázó szemeiteket Pekingre vessétek” aktualizált idézettel zárta gondolatait. A Vidám Pohár keretei között Kiss Csaba okl. bányamérnök alias Balhész Charley az eddigi megszokott „állítás és tézis” gyűjteményének gyöngyszemével kápráztatta el az isteni fényben tündöklő firmákat. A megjelent egykori válelaelnökök közül Kindla Norbert okl. erdőmérnök alias Jose hozzászólásában kiemelte, hogy az idén 200 éves erdészeti felsőfokú képzés keretei között az évfolyamuk volt az utolsó, amely még a hagyományosan széles körű oktatásban részesülve kapta meg diplomáját. Mihalecz József okl. bányamérnök alias Golyó a Pécsi Szent Borbála Akadémiai Kör üdvözlét tolmácsolva zárta a felszólalók sorát. A nótázás hajnali három óráig tartott, melynek hangulatához hozzájárult Bese Botond kecskedudás zenéje és Ésik Tibor erdész honfoglaláskori hagyományörző ruházatban előadott dal tudása.

Dánfy László

A zempléni nyugdíjas erdészek

Több évi szünet után 2008. június 27-én ismét találkoztak a Zemplén hegységben egykor több évtizedet szolgáló nyugdíjas erdészek. A rendezvény házigazdája az Észak-erdő Hegyközi Erdészeti Igazgatóság volt. A meghívottak (42 fő) többsége ősz halántékkal, megrokkant egészséggel, de vidám, derűs arccal köszöntötte egymást a kemencepataki erdei vasút pályázai indóházánál. (1.sz. kép) A rendezvényre a többség a nosztalgia erdei vasút külön szerelvényével utazott a rostallói munkásszállás udvarára. A jó hangulatú úton mozdony síja – amely minden régi megállóhelyen megszólalt – emlékeztetett a boldog idősakra, amikor még a személy- és faanyagszállítás zömét az erdei vasúton végezték 1980. november 30-ig a Kemencepatak völgyében.

A helyszíni baráti, meleg fogadtatás után Fehér István ny. erdőmérnök emlékbeszédében méltatta a volt Zemplénhegységi Állami Erdőgazdaság (1949–1969) történetét. A megjelentek többsége 1955-től részese volt az erdőgazdaságban elért eredményeknek. Szomorú szívvel, meghatottan, sokan könnyes szemmel hallgatták a 2007-

2008-ban elhunyt (9 fő) volt erdészkollegák neveit a tiszteletadás során.

A házigazda erdész és vadász kollégái által készített ízletes vadpörkölt elfogyasztása, a koccintások közben jól esett hallani a közös emlékfoszlányokból, hogy a volt nehézségek ellenére is életük legszebb időszakát jelentette a volt Zemplénhegységi Állami Erdőgazdaság kötelékében eltöltött szolgálat. Erre emlékezett vissza a

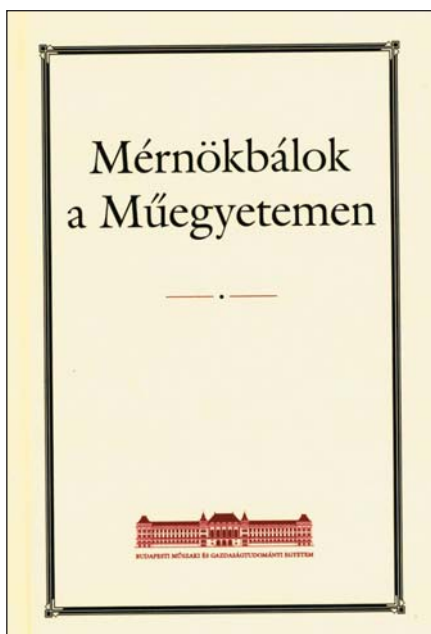
86 éves Nagy György makkoshotyкаи erdész is, aki a Nagy-Milictől a Háromhuta Eszkáláig több kerületben teljesített szolgálatot nyugdíjazásáig, s álmában időnként újra végigjárja az országos Kék túra útjába eső erdőállományokat, László tanyától Makkoshotykaig.

Fehér István
ny. erdőmérnök

Erdészbál Visegrádon

Manapság, amikor „áll a bál” a világon, az országban, becsődölt bankok, utcára került milliók, természeti katasztrófák közepette kínlódik az emberiség, bizony jólesik olykor-olykor megállni, ha csak egy-két tánc erejéig, és elfeledkezni mindenről, különösen farsang idusán. A gondokat, bajokat kívánták feledtetni a szervezők, Kertész József, Kiss Balázs és feleségeik Visegrádon. Az elmúlt évekhez viszonyítva jóval kevesebben voltunk, ami mutatja, hogy a fent említett gondok már a magánéletünkre is kihatnak. De hát a bál az bál, oda az megy, aki mulatni, beszélgetni, kikapcsolódni akar. Schmotzer András alelnök néhány mulatságos gondolattal nyitotta meg a rendezvényt, melyhez az alaphangulatot a belépőnek kínált koktél és a dunabogdányi zenekar adta meg. Azután folyt minden a maga rendjén, a tánc-

Pedroni Emma Anna művészettörténész miniatűr kiadványa, benne hajdan volt bálokról, 1829-es táncrendről és díszes kítűzőről

tek asztalukhoz a nyertesek. Volt közöttük muflonkilövés, vadászházi kétjé-
szakás vendéglátás, fürdőjegy, éves előfizetés az Erdészeti Lapokra, számtalan könyv, dísztal és valódi, hamísí-
talan, aransárga mézzel teli üveg. E sorok írója nem volt egyedül a sorso-
lás végén azzal, hogy egyetlen szelvé-
nyét sem húzták ki. De mégis azt kell mondanom, hogy már a belépéskor megütöttem a főnyereményt, amikor Soltról Szűcs Imréék kezembe nyomták Kiss Csaba alias Balhész Charley „Vocem prego hármaskönyv” című, majd 1200 oldalas munkáját. A vaskos kötetet másnap átlapozva, itt-ott beleolvasva, önkényesen értelmezve a

parketten nagy volt sürgés-forgás, a kecskeméti összeszokott asztaltársaság nem tagadta meg önmagát, hiszen látszott rajtuk, hogy messzemenően kihasználják a farsang nyújtotta bálozási lehetőségeket. Az est fénypontja kétségtelenül a Pilisi Parkerdő Gazdaságnál hajdan turistautakat söprögető és egyéb közjóléti létesítményeken szorgoskodó Berecz András Kossuth-díjas mesemondó volt. Nagy szeretettel emlékezett Körmeny János erdőszere, akinél nemcsak ő, hanem egykor vezető színészek emelgették a borospoharat. Jó választás volt. Aztán következett az elmaradhatatlan tombola, melyen komoly nyereményeket vihet-

„hármaskönyv” címválasztást (szakmaszeretet, hazaszeretet, elhivatottság), meg kell mondjam, szégyellem, hogy eddig nem olvastam, annak ellenére, hogy a kiadás előtt a EL-ben ismertettük a megjelentetés szándékát. Ragyogó stílus, féktelen humor, őszinte aggodás, olykor indokolt keserűség, melyekből végül is levonhatjuk azt a szomorú tanulságot, hogy bizony „komoly pohár ügyekben” bőségesen van mit pótolnia az erdőstársadalomnak. S mielőtt még e kijelentésemért megszólnának, kérem, figyelmesen olvassák el Balhész Charley tanulságos gyűjteményét.

Kép és szöveg: **Pápai Gábor**

Természetes élőhelyén...

A STIHL termékei segítenek Önnek, hogy a vadászat élménye mindig teljes legyen. Cserkelőutak megtisztításához lombfűvót ajánlunk, magaslesek készítéséhez elengedhetetlen egy megbízható motorfűrész és ágvágó, a gödörfúró pedig hasznos lehet kerítésépítéshez. Az erdő a STIHL gépeinek szinte természetes élőhelye.

Tekintse meg személyesen termékeinket 2009. március 19 – 22. között a HUNGEXPO Budapesti Vásárközpontban. Keresse standunkat a FEHOVA kiállítás G pavilonjában.

